junij
2022

1001 solkanski časopis

Leto XXVIII, številka 111

Spoštovane krajanke, cenjeni krajani!

Končno smo dočakali poletje, dočakali smo sončne dneve, lepe vrtove in načeloma manj stresne dni.
V zadnjih dveh letih smo spoznali, da prav nobena stvar ni samoumevna. To je vsekakor precej spremenilo poglede in delovanje marsikaterega posameznika in različnih organizacij.
Čeprav nam lepi in sončni dnevi ter sproščeni ukrepi pomagajo slabe izkušnje zadnjih let potisniti nekam v ozadje, prihodnost še vedno ostaja negotova. Spomine in posledice občutimo danes in čutili jih bomo tudi jutri. Vsekakor pa je najbolj pomembno, da iz mesecev in let, ko nam je narava pokazala svoj malo manj prijazen obraz, odnesemo čim več izkušenj in jih s pridom uporabimo.
Predvsem pa si zapomnimo, da je čas največje darilo, ki ga lahko podarimo drugim, ne nazadnje pa tudi sebi.
Lepo, sončno in srčno poletje vam želimo člani Sveta KS Solkan.

Jana Herega, predsednica Krajevne skupnosti Solkan

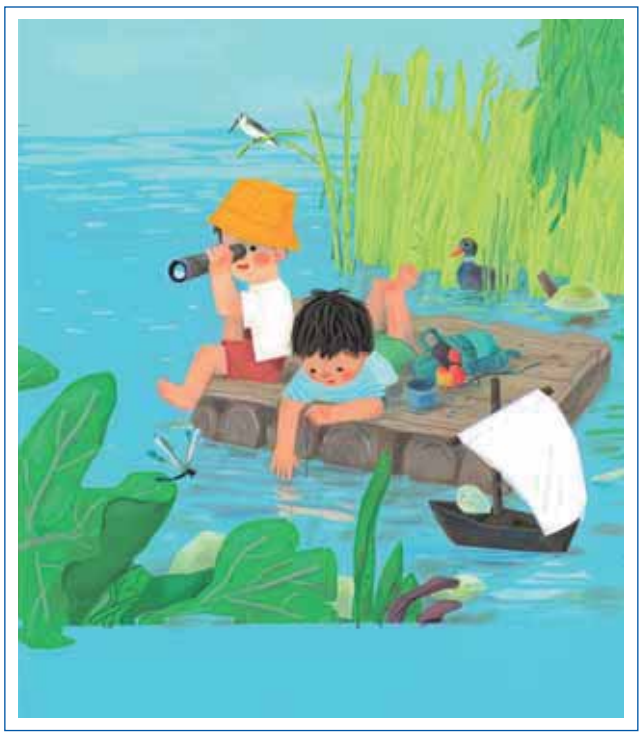

Ilustracija: Ana Zavadlav

Solkansko rastje od prosinca do rožnika

Slovenci smo eden redkih narodov, ki ponekod še ohranjamo stara domača imena mesecev. Da nanje ne bi čisto pozabili, si bomo tokrat ogledali vegetacijo našega kraja v prvi polovici leta po starih imenih mesecev, torej od *prosinca do rožnika.*

Bogata vegetacija obdaja bolj obrobje Solkana, kot je pokopališče na *Goriščeku* in njegova okolica, Drage ob Soči, pa Ulici Borisa Kalina in Milojke Štrukelj, ki imajo večje zelenice v okolici. Pozorno sem zasledovala rastje od januarja do junija in presenečena sem bila nad to naravno lepoto.

Januar - *prosinec*

Slovensko ime *prosinec* izhaja iz *prosi proso*, saj je bil to lačni zimski mesec, poln želja po prosu. Proso je žito z obiljem svojih zrn in je davni simbol blaginje.

V prvem mesecu leta narava miruje, pa je kljub vsemu lepa. Poleg listnatih dreves, ki odkrivajo svoje slikovito okostje, in malo

Zimski jasmin na Goriščeku

orumenelih iglavcev, ki odmetavajo tla s svojimi plodovi, se mrazu uspešno upira rumeni zimski jasmin.

Februar - *svečan*

Ime *svečan* povezujemo z besedo *sveča,* ki je lahko iz voska ali ledu, za obe sveči je v mrzlem in temnem zimskem mesecu pravi čas. A tudi: drevje od mraza poka, seka (starinsko *sveka*).

Kljub hladu pa na bolj zavetnih mestih pokukajo ven prvi znanilci pomladi, travnike okrasijo rumene trobentice pa tudi kakšen regratov cvet. Konec sončnega februarja je letos začela odpirati cvetove japonska kutina, ki s svojo rdečo barvo poživlja zimsko pokrajino. Marelice je žal odnesel zimski mraz, ker so prezgodaj odprle svoje cvetove.

Marec – *sušec*

Sušec je čas, ko zemlja pije snežnico, se začne sušiti in se pripravljati na pomladno rast. Marec je prava paša za oči in dušo. Na gredah se odpirajo rumene narcise, modre,

Magnolija na Vojkovi cesti

rožnate in bele hiacinte. Oko se ta čas rado zadrži ob razkošno cvetočih rumenih grmih forzitije ali pisanih magnolijah, ki kar jemljejo dih. Sadno drevje odpira svojo lepoto v rožnatih barvah, med katerimi izstopajo breskovi cvetovi in aleja rožnatih dreves na *Goriščeku.* Nekaj posebnega pa je rumena mimoza, ki zahteva pozimi kar nekaj skrbnosti, saj rada zmrzne, kar se je dogodilo mnogim drevesom v Solkanu.

Mmimoza v ulici Milojke Štrukelj

April – *mali traven*

Ime *mali traven* nakazuje, da je v tem mesecu trava še nizka. A po drugi strani govori o mladem zelenju po gozdovih, travnikih in poljih. V začetku aprila se obrezujejo oljke, saj na cvetno nedeljo z oljčnimi vejicami okrasimo grobove svojih dragih, pa tudi svoje domove, saj je oljka simbol miru. Aleja oljk se šopiri na Dragah pod Sabotinom in imela sem srečo, da sem se mudila tam ravno v času, ko jih je gospodar obrezoval, Tako sem bila deležna svežih, bogatih oljčnih vej.

Če je *sušec* žarel v rožnatih in rumenih cvetovih, nas april obdari z bujnim belim socvetjem češnjevih, jablanovih in hruškovih dreves, pred vhodom na pokopališče pa se razbohoti mogočen divji kosanj. Nekaj posebnega pa so edinstvene bele kale, ki vsako leto prve okrasijo dvorišče pri *Komandjavih* na osrednji solkanski cesti.

Fotinija na Jezu pod Sabotinom

Maj – *veliki traven*

Veliki traven je mesec bujne pomladne rasti in rodovitnosti, trava je visoka in rastje se bohoti. Na nekaterih drevesih se razkošatijo bele snežne kepe, medvejke upogibajo svoja bela socvetja, razcveti se španski bezeg ali *majnica*, kot pravimo grmu Solkanci. Na vrtovih odprejo svoje razkošne cvetove prelepe potonke v rožnatih, temnordečih ali belih barvnih odtenkih.

Posebej zanimivi so košati grmi fotinije, ki se v marcu obarvajo rdeče, v začetku maja pa se polno razcvetijo v gostem belem socvetju.

Maj je mesec, ki ga obeležujejo šmarnice, včasih smo jih hodili nabirat na Vodice, zdaj jih lahko vidimo v glavnem na solkanskem pokopališču, morda v skalnjakih…

Junij - *rožnik*

Rožnik označuje mesec, ko polja in travniki dehtijo od tisočerih rož. Vrtnice se bohotijo na različnih ograjah, zelo pestro je na solkanskem pokopališču, kjer se rumeno

Ogromne kale pri Komandjavih

razcvetijo cinerarije, pisane gazanije, zelo vpadljiv je živobarvni karpenbrod, ki krasi robove grobov. Še posebej je veličasten pogled na vrtnarijo Koršič, ki nas že ob vhodu vabi z razkošnimi aranžmaji surfinij, pelargonij in drugega privlačnega cvetja.

V tem naravnem razkošju se odpočijejo oči in duša, če se mu znamo odpreti.

Katarina Vuga, besedilo in foto

Karpobrot - okras grobov

Utrip kraja

Poročilo o delu Krajevne skupnosti Solkan v obdobju od 2018 - 2022

Poročilo o delu komisije za ekologijo (predsednik Miran Tratnik)

Komisijo za ekologijo sestavlja 7 članov, vendar so se le-ti v obdobju 2018–2022 sestali le dvakrat. Razlog je bila epidemija kovida pa tudi dejstvo, da se na področju ekologije niso dogajali veliki premiki, o katerih bi morala razpravljati vsa komisija. Tako je predsednik le posamično kontaktiral nekatere člane komisije in jih spraševal za mnenja o posameznih ekoloških problematikah, ki smo jih v svetu KS poskušali reševati.

Vendarle se je na področju ekologije nekaj stvari dogajalo. Zato bi v poročilu komisije raje kot o delu komisije pisali o ekoloških temah, s katerimi se je v aktualnem mandatu ukvarjal svet KS.

Na začetku mandata smo si člani zastavili naslednje naloge:

1. urediti kanalizacijo v Solkanu
2. določiti, kdo je odgovoren za urejanje in čiščenje vodotokov ter nadzirati izvajanje (na primer potok ob cesti v Ščedne)
3. dogovoriti se z MONG za izvedbo meritev izpustov (v zrak in vodotoke) iz livarne in kamnoloma (separacije), neodvisnih od lastnikov
4. dogovoriti se z MONG za naročilo meritev kakovosti zraka v Solkanu za obdobje celega leta
5. urediti (omejiti in umiriti) promet skozi Solkan
6. zmanjšati porabo sveč na pokopališču in dolgoročno urediti električno napeljavo do grobov za priključitev električnih lučk
7. zmanjšati glasnost zvonjenja v cerkvi z namestitvijo zvočne izolacije v zvonik in dogovoriti se za ustreznejši urnik zvonjenja
8. urediti parkirna mesta v bližini cerkve tako, da se tovornjakom, ki odvažajo smeti z zbirališča odpadkov za cerkvijo omogoči normalen dostop
9. pozvati trgovce, da kupcem ponudijo brezplačne vrečke iz blaga za trajno rabo pri nakupovanju kruha, sadja, zelenjave in podobnih potrebščin

V dolgoročnem programu pa:

10. urediti odlagališča odpadkov tako, da imajo dostop do njih le prebivalci (primer v Ljubljani)
11. zapreti staro jedro Solkana (okrog cerkve) za promet in urediti nadomestna parkirišča
12. proučiti možnost izvedbe izgradnje centralne kurilnice, ki bi nadomestila individualna kurišča.

O točkah 5, 6, 9 in 12 smo se sicer pogovarjali, vendar kakšnih sprememb nismo uspeli doseči.

V zvezi s točko 2 smo ugotovili, da potok ob poti v Ščedne ne spada v KS Solkan in zato ne moremo zahtevati njegovega urejanja. Za urejanje in čiščenje vodotokov ter zelenih površin v KS Solkan sta zadolženi Komunala ali Želva in na pobudo KS ali krajanov za ureditev tudi poskrbita.

V zvezi s točkama 3 in 4 so bile meritve kvalitete zraka v okolici livarne izvedene in niso pokazale odstopanj od dovoljenih izpustov, vendar je izvajalec meritev opozoril na dejstvo, da so bile po končanem merjenju merilne naprave poškodovane, kot da bi nanje delovale neznane snovi, ki bi lahko prihajale tudi iz livarne. Na dopise in pozive KS livarni, da naj predlagajo sestanek, kjer bi se pogovorili o ekoloških vprašanjih, od livarne sploh nismo dobili odgovora. Kljub večkratnim pozivom so nas ignorirali.

V nasprotju z livarno pa so nas v kamnolomu lepo sprejeli, nam ga razkazali in pojasnili, katere ukrepe so že uredili in kaj bodo še naredili, da bi zmanjšali prašenje v Solkanu. Vendar se je treba zavedati, da se prašenje iz kamnoloma lahko omeji, ne pa tudi prepreči. Kamnolom pa bo zelo verjetno sosed v KS še nadaljnjih 25 let.

V zvezi s točko 7 smo se dogovorili z županijo, da jutranje zvonjenje v maju 2022 premaknejo s 6.00 na 7.00 in ga s tem prilagodijo urbanemu urniku jutranjega vstajanja večine krajanov. Glede skrajšanja in zmanjšanja glasnosti zvonjenja za sedaj še ni konsenza, deloma tudi zaradi tehničnih razlogov.

V zvezi s točkama 8 in 11 je bila izvedena akcija organizacije Prostorož s študijo ter spremenjenim parkirnim režimom in postavitvijo kioska Mobilet na trg. Pri večini krajanov je poskusni projekt naletel na neodobravanje in na sestanku s krajani je bilo zahtevano ter sklenjeno, da se na trgu vzpostavi prvotno stanje, kar je bilo tudi narejeno.

V zvezi s točko 10 je bilo urejeno le odlagališče na Stari poti. Krajani so ureditvi sprva nasprotovali, sedaj pa so z urejenim ekološkim otokom zelo zadovoljni. Pri poskusu podobne ureditve otokov na ulici Milojke Štrukelj je prišlo do velikega nasprotovanja krajanov slepega kraka ulice Milojke Štrukelj, zato smo od nadaljnjih poskusov za tako ureditev odstopili.

Poleg načrtovanih aktivnosti smo izvedli še nekaj akcij, na primer čiščenje korita pri izviru ob poti na Kekec, do konca obdobja pa imamo v načrtu še nekaj aktivnosti. Izvedli bi radi akcijo osveščanja krajanov o ustreznem odlaganju odpadkov ter akcijo merjenja hitrosti na trgu M. A. Plenčiča.

Poročilo o delu komisije za socialne zadeve (predsednica Lea Oven)

Prvič sem postavljena v vlogo svetnice za Krajevno skupnost Solkan po zaslugah mladih fantov, nekdanjih sošolcev in prijateljev, ki so po domače povedano »dvignili rit« in se odločili, da bi radi nekaj doprinesli v kraj, kjer bivajo. Njihove ideje so me navdušile in sprejela sem povabilo k sodelovanju.

V Krajevni skupnosti Solkan so mi dodelili vlogo, da nadaljujem vodenje Komisije za socialne zadeve. Mlada in neizkušena v političnih in vodstvenih vodah sem se obrnila na bivšo predsednico te komisije Tatjano Černe in takratno tajnico KS Solkan Nevenko, ki sta me lepo vpeljali v to vlogo.

Za 8. marec smo obdarovali starejše krajanke z rožami, starejšim občanom pošiljali voščilnice za božič in novo leto in jim prirejali vsakoletno srečanje, dokler se stvari niso spremenile. V Sloveniji se je pojavil covid-19, spremenili so se zakoni glede varovanja osebnih podatkov in delovanje moje komisije se je ustavilo. Vsakoletnega »ažurnega« seznama starostnikov ni bilo več mogoče dobiti. Obdarovanje ni bilo več mogoče. Pošiljanje voščil ni bilo več mogoče. Druženja niso bila več mogoča. Skratka, komisija je izgubila vir podatkov, iz katerega je izhajala za svoje delo. Večkrat smo se obrnili na občino in župana, da so ti podatki za nas pomembni in da si želimo ohraniti dolgoletno tradicijo obdarovanj naših krajanov, a zaman. Naše prošnje niso bile uslišane.

Svetnikom, ki pridejo za nami želim, da bi jim to uspelo, da bi le našli tisto luknjo v zakonu, kjer bi lahko pridobili nazaj naš vir informacij in bi obdarovanje naših starejših krajanov ponovno steklo. To si zaslužijo.

Hvala še enkrat vsem sponzorjem, ki so pomagali pri obdarovanjih (Pekarna Brumat, vrtnarija Koršič in Just).

Poročilo komisije za prireditve (predsednica Vesna Bašin)

Zaradi epidemije koronavirusa v tem mandatu nismo mogli izvesti vseh načrtovanih prireditev.

Le v prvem letu smo uspeli v celoti prirediti praznovanje ob krajevnem prazniku in božični koncert.

Leta 2020 nam je epidemija v celoti preprečila organizacijo praznovanj, medtem ko smo naslednje leto kljub prepovedi druženja ljudi v večjih skupinah, ob upoštevanju vseh priporočil NIJZ, le uspeli organizirati krajevni praznik s kulturnim programom in podelitvijo priznanj, vendar brez zabavnega dela.

V juniju 2021 smo na pročelju vrtca Julke Pavletič odkrili spominsko obeležje ob 120-letnici te ustanove.

Kljub vsem omejitvam smo ob 1. novembru vsako leto izvedli kratko komemoracijo na solkanskem pokopališču.

Maja letos smo v okviru ŠRC Karavla za krajane organizirali brezplačno monokomedijo Matjaža Javšnika in koncert domače glasbene skupine Modroki odpadniki.

Letos, če bodo razmere jeseni dovoljevale, bomo organizirali krajevni praznik v celoti, nekaj za najmlajše, za nekoliko starejše pa kulturni program in zabavo s plesom.

Komunalna problematika v kraju in aktivnosti pristojne komisije (predsednik Tomaž Černe)

Komunalna problematika je že več let vsakodnevna tema pogovorov in aktivnosti v KS Solkan, ki zajema zbiranje odpadkov, osvetlitev ulic – javna razsvetljava, kanalizacije in vodovoda in še kaj.

Postavitev in urejenost ekoloških (ECO) otokov je rak rana v naši KS. Iz mandata v mandat se ta problematika s pomočjo strokovnih služb MONG rešuje in še vedno ni rešena. V zadnjem obdobju smo ob obnovi Vojkove ceste pridobili le en nov ECO otok na Stari poti, ki razbremenjuje novo ureditev za zbiranje odpadkov pri “Hermeliki”.

Največja težava je pridobitev primernega prostora za postavitev novega otoka. Na območju ulic Sočebranova, Josipa Makuca, Vojkova in Milojke Štrukelj smo imeli v zadnjih mesecih več srečanj in sestankov, da bi ugotovili, kaj si krajani želijo in možnost postavitve novih zbirališč. Na žalost nismo prišli do soglasja krajanov za nove postavitve, tako, da strokovne službe MONG s koncesionarjem za zbiranje odpadkov maksimalno nadaljujejo s iskanjem najboljšega načina zbiranja za to področje.

Javna razsvetljava se je v tem času “modernizirala”, a rezultati niso povsod zadovoljivi. Tudi tukaj aktivno sodelujemo s strokovnimi službami MONG in iščemo rešitve za kraje, kjer je premalo osvetlitve. Sprejeli smo pa sklep, da kjer se posamezniki pritožujejo nad preveliko osvetlitvijo ali nepravilno postavitev svetila, morajo s sosedi doseči dogovor o premestitvi oziroma ukinitvi svetila.

Komisija za športno cono (predsednik Jure Antler)

KS Solkan je z lastnimi sredstvi in zahvaljujoč pridobljenim denarnim sredstvom participativnega proračuna sanirala in modernizirala objekt pokritega kotalkališča v ŠRC Karavla (sanacija strehe, stebrov, razsvetljave itd.). Kot tak bo služil za organizacijo različnih športnih, kulturnih in družabnih prireditev.

V teku so tudi obnovitvena dela v športni coni Žogica, kjer bo do začetka poletja v celoti obnovljeno igrišče za odbojko na mivki, ki bo na voljo krajanom Solkana. Prav tako so v teku posegi za ureditev ceste od pokopališča do ŠRC Žogica in končne ureditve poseke za ŠRC Žogica.

V kraju potekajo različne športne aktivnosti, od profesionalnih do rekreativnih, ki se jih lahko udeležijo krajani (pohodi, teki, šah itd.)

Krajevna skupnost Solkan se je poleg že naštetih aktivnosti ukvarjala s številnimi spremembami v kraju. Tako kot na vse ostale organe v kraju, občini in državi, je tudi na aktivnosti KS Solkan negativno vplivala epidemija kovida. Vseeno smo se s pristojnimi uspeli dogovoriti, da za čas mandata tega Sveta KS Solkan ostaja delovanje pošte v Solkanu v enakem obsegu in zaenkrat nespremenjenem urniku kljub predlogom, da bi se delovanje pošte okrnilo oziroma predrugačilo. Prav tako smo z namenom ureditve muzejske mizarske zbirke v kraju poleg sredstev participativnega proračuna dodelili tudi lastna sredstva, s katerimi smo pri-

pomogli k odprtju za kraj zelo pomembne zapuščine kulturne dediščine. Krajane vabimo na ogled muzejske mizarske zbirke na Soški ulici; zagotavljamo vam, da boste nad ogledanim navdušeni.

V okviru pokopališča smo kot prvi v Severni Primorski postavili monitor z ekranom na dotik (»touchscreen«), na katerem so objavljene novice v zvezi s pokopališčem in krajem. V okviru postavitve nove spletne strani KS Solkan se bodo informacije, ki jih bodo lahko na monitorju prejeli obiskovalci pokopališča, še povečale in modernizirale. Na severni strani pokopališča se je z rastlinjem uredilo in olepšalo zid. Sedaj pa potekajo aktivnosti in pridobivanje ustreznih soglasij in dokumentacije za širitev pokopališča, kjer bo možen raztros pepela pokojnikov. Upamo, da bomo z deli za postavitev tega dela pokopališča pričeli že letos poleti.

Tik pred epidemijo se je upokojila dolgoletna administratorka KS Solkan. Žal nam MONG ni omogočila zaposlitve nove poslovne sekretarke, zato je tri dni v tednu v prostorih KS Solkan pogodbeno zaposlena zunanja sodelavka.

V našem mandatu smo pravno uredili vsa najemna razmerja; za prostore, ki so samevali, objavili namere razpisa in jih tudi že oddali novim najemnikom, s katerimi sedaj uspešno sodelujemo.

V kraju je bil žal zaradi nerentabilnosti odstranjen bančni avtomat. Takoj po zaprtju poslovalnice in odstranitvi bančnega avtomata smo na več bank poslali povpraševanje z zaprosilom, da se v kraju postavi še vsaj en bančni avtomat, vendar so bili vsi odgovori različnih bank negativni, saj se postavitev bančnega avtomata in vsi stroški, povezani s tem, bankam finančno ne izplačajo.

S predsednikom Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu MONG smo si že v letu 2020 ogledali poti, po katerih solkanski šolarji hodijo v osnovno šolo. Napisan je bil elaborat z mnenjem o izboljšavah in nujno potrebnih spremembah v cestnem prometu, ki smo ga posredovali na MONG. Žal do realizacije večine kljub nenehnemu trudu ni prišlo.

Na območju spomenika padlim borcem smo postavili več opozorilnih tabel, da je tam prepovedano sprehajanje psov. V kraju imamo veliko lepih in primernih poti, kjer lahko sprehodimo svoje pasje ljubljenčke. Žal se je kultura pokazala v uničenih opozorilnih tablah, stroških in pasjih iztrebkih, ki jih članih Sveta KS še vedno čistimo s spominskega območja. Zavedamo se in vidimo, da je velika večina lastnikov odgovornih in zgledno poskrbijo za pasje iztrebke. Žal pa peščica neodgovornih lastnikov meče slabo luč na vse lepo vzgojene pse in njihove odgovorne lastnike.

V zaključni fazi je tudi postavitev nove in modernizirane spletne strani KS Solkan.

Redno in v zakonsko določenih rokih tudi obravnavamo vse predloge, pripombe in pritožbe krajanov. Zavedati se je pa potrebno, da ima krajevna skupnost zelo omejene pristojnosti in možnosti ukrepanja. V veliko primerih je vse, kar lahko člani storimo, posredovanje zahtev na pristojne službe in nenehno pozivanje le-teh k čim hitrejšemu reševanju.

Krajanom se zahvaljujemo za sodelovanje, pripombe, kritike, ideje in vzpodbude v zadnjih štirih letih.

Dopolnitev članka na str. 21

Utrip kraja

Odprtje mizarskega muzeja

Rezbarsko, intarzijsko in restavratorsko društvo Solkan je v sodelovanju s Krajevno skupnostjo Solkan in Goriški muzej s slavnostno prireditvijo še uradno počastilo odprtje solkanskega mizarskega muzeja.

V njem je predstavljena bogata tradicija solkanskih mizarjev.

Novogoriški župan dr. Klemen Miklavič je pohvalil prizadevanja društva pod vodstvom predsednika Jožka Markiča za ohranjanje te izjemne dediščine.

Obe foto: Matej Pelikan

Knjižna novost

Pri založbi Jutro je izšla knjiga *Ob ognjišču* avtorice Darinke Kozinc. Zbirka obsega 32 kratkih zgodb, ki jih je avtorica napisala v mladosti in so izšle v revijalnem tisku. Spremno besedo je napisala Katarina Vuga, za platnice pa je dr. Megi Rožič napisala:

Z na videz prav običajnimi, doživetimi, vsakdanjimi motivi, ki jih splete v zgodbe s svojo mojstrsko literarno besedo, avtorica v bralcu zbudi in odpira tiste vidike in vrednote človečnosti, ki so univerzalni.

Bralec bo med prebiranjem gotovo začutil, da so mu zgodbe blizu, domače, kot bi jih že doživel ali jim bil priča v okolju.

Uredništvo

Materinski dom v Solkanu

Ženske in njihovi otroci, ki poiščejo pomoč v materinskem domu, so se znašli v bivanjski in psihosocialni stiski, prikrajšani so za normalno, varno družinsko okolje. Družbena klima, povezana z epidemiološka situacijo zadnjih dveh let, pa je še dodatno krepila njihovo negotovost in strah pred prihodnostjo.

Vsi smo težko pričakovali konec turobne zime in hrepeneli po pomladi, po svetlobi, ki bo pregnala temo in nas vrnila v znano normalnost. Kot da bi vse upe polagali na naravo, ki se prebuja in tako drami tudi nas, da se zbudimo in gremo svetlobi naproti. Tako smo tudi življenje v Materinskem domu Solkan usmerili v aktivnosti, ki so nas zbližale s prebujajočo naravo in s svetlobo okrog nas in v nas.

V predpomladnem mesecu februarju smo se veselili pusta, ki naj bi pregnal zimo. Naši otroci so se našemili v super junake in so bili veseli pustnega rajanja, z ženskami pa smo odišavile hišo s cvrtjem pustnih dobrot – mišk in flancatov.

V marcu smo praznovale ženske, matere. Tako smo majhno pozornost v obliki cvetja namenile tudi našim ženskam in materam. Navdihnjene z rožicami in v pričakovanju pomladi smo tudi v naših skupinskih aktivnostih izdelovale pisane rožice iz papirja, cvetoča drevesa iz perlic in z njimi okrasile dom, ki je tako zacvetel v živahnih pomladnih barvah. Okolica doma pa je še čakala na prijaznejše temperature za urejanje in zasaditev cvetlic.

Voščilnice za veliko noč

Rožice med rožicami

V aprilu smo praznovali veliko noč, praznik veselja in upanja. Z ženskami smo izdelovale velikonočne voščilnice, se pogovarjale o odpuščanju, dajanju in sprejemanju in se strinjale, da je velikokrat težje sprejeti pomoč kot pa pomoč nuditi drugemu. Voščilnice, ki smo jih izdelale, smo namenile bližnjim, donatorjem in vsem, ki nas pri našem delovanju podpirajo in na kakršen koli način sodelujejo z nami.

V maju se je narava pokazala v svojih najlepših barvah in v najlepših dišavah, tudi sonce nas je vse bolj grelo in vabilo v naravo. Sprejele smo njegovo povabilo in začele z urejanjem okolice, sajenjem rož, zelišč. Stik z zemljo, rožami, opazovanje narave in živali, žvrgolenje ptičkov … Vse to je v nas prebudilo občutke radosti in hvaležnosti, da smo lahko deležni teh majhnih čudežev, da smo lahko hvaležni drug za drugega.

Skozi vse te mesece skupnih aktivnosti, skupnega druženja nas je vodila misel, da v življenju vedno iščimo svetlobo in bodimo svetloba. Ko drugim pošiljamo svetlobo, smo mi sami vedno bolj ožarjeni z njo. In svet tako postane lepši, boljši.

Maša Ferjančič

Naj pesem zadoni

Pod sloganom »Naj pesem zadoni« se je na pokritem kotalkališču v Solkanu v soboto, 23. 4., pričela letošnja 53. revija Primorska poje. Revija, ki poteka v organizaciji Zveze pevskih zborov Primorske, Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti, Zveze slovenskih kulturnih društev v Italiji, Zveze slovenske katoliške prosvete Gorica in Zveze cerkvenih pevskih zborov Trst, je po besedah predsednice Zveze pevskih zborov Primorske Janje Konestabo »dolgoletna tradicija, katere trdni temelji so se postavili pred 53. leti in jih utrjujemo vsako leto znova. Je najstarejša tovrstna manifestacija v slovensko govorečem prostoru in ji daje noto unikatnosti tudi v mednarodnem prostoru. Je graditev čudovitega mostu prijateljstva, sožitja in strpnosti. Povezuje nas s pesmijo in srčnostjo.«

Na uvodnem koncertu v Solkanu, ki je potekal v organizaciji Kulturnega društva Slavec Solkan, Območne izpostave Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti Nova Gorica in Zveze kulturnih društev Nova Gorica, je nastopilo 6 zborov s skupaj 156 pevci. Zapeli so: Ženski pevski zbor Sanje iz Nove Gorice, Mešani pevski zbor Bazovica iz Reke, Moški pevski zbor Vesna iz Križa, Ženski pevski zbor Rože iz Nove Gorice, Vokalna skupina Radost iz Godoviča in Mešani pevski zbor dr. Frančišek Lampe iz Črnega Vrha nad Idrijo. Program je povezovala gospa Vesna Bašin.

Letošnjo revijo Primorska poje bo do zaključnega koncerta v Pivki 19. junija oblikovalo 184 zborov, zvrstilo se je in se še bo 36 koncertov v Sloveniji in v zamejstvu v Italiji in na Hrvaškem, zapelo bo 3.360 pevcev. Ti podatki kažejo na to, da je revija Primorska poje manifestacija, ki je globoko zasidrana v našem primorskem prostoru, veliko število obiskovalcev na koncertih pa je zagotovo dokaz, da revija s svojo dolgoletno tradicijo ni izgubila svojega pomena. Verjamem, da bo tako tudi v prihodnje.

Martina Trampuž

Ženski pevski zbor Rože Nova Gorica, pod vodstvom zborovodkinje Andreje Rustja, foto: Foto atelje Pavšič Zavadlav, arhiv JSKD Nova Gorica

Vstajenje Primorske v izvedbi vseh nastopajočih zborov, foto: Foto atelje Pavšič Zavadlav, arhiv JSKD Nova Gorica

Utrip kraja

20. Pohod treh mostov

Po dveh letih premora smo se v marcu dobili predstavniki iz Solkana, Štmavra, Borgo Stracis in Svetogorska četrt Placuta ter se dogovorili, da pripravimo že tradicionalni 'Pohod treh mostov'. Ugotovili smo, da bo to že 20. po vrsti. Odločili smo se, da pohod pripravi TD Solkan s pomočjo KS Solkan. Tako smo se v nedeljo, 22. maja, zbrali na karavli, od koder se je pohod začel. Prišli so pohodniki iz Solkana in bližnjih krajev onkraj meje. Vreme nam je bilo naklonjeno in tako se je na pot podalo nekaj več kot petdeset udeležencev. Kot sem omenil, se je desetkilometrski pohod začel na karavli, kjer se je tudi zaključil. Na poti so se udeleženci lahko okrepčali na dveh postajah, in sicer v Štmavru in takoj po prečkanju mosta čez Sočo, pri Komaulu (IT). Na cilju je bilo poskrbljeno za topel obrok in pijačo. Poleg tega pa so bile podeljene praktične nagrade, in sicer za najstarejšo udeleženko in najstarejšega udeleženca, dva najmlajša udeleženca in največjo prijavljeno skupino, ki je bila iz Solkana.

Branko Belingar, besedilo in foto

Ob svetovnem dnevi poezije

Goriški literarni klub GOvoRICA je 21. marca ob svetovnem dnevu poezije pripravil večer poezije na KC Mostovna, ki jo je posvetil 100-letnici rojstva pesnika Karla Destovnika Kajuha in branju lastne poezije za mir v svetu.

V prvem delu večera so člani kluba (Marija Mercina, Olga Kolenc, Sabina Vostner, Andrej A. Golob, Darica Leban, Darinka Kozinc, Ljuba Krušič) po izboru Darice Leban prebirali Kajuhove pesmi, ki nosijo slutnjo vojne; v drugem delu večera pa so brali lastno poezijo, med katero so vpletali pesmi spominov na grenko obdobje 1. in 2. svetovne vojne na Primorskem in Goriškem ter vojne v sedanjem trenutku.

Za glasbeno vzdušje je na flavti poskrbela Vanja Kumprej, učenka Glasbene šole Nova Gorica, ki je na letošnjem državnem tekmovanju osvojila srebrno priznanje.

Darinka Kozinc

GOvoRICA na Bevkovem grobu

Obisk Bevkovega groba v Solkanu, polaganje cvetja in branje članov Goriškega literarnega kluba Govorica pomeni vsakokratno oživitev spomina ne le na pisateljevo življenje in delo, temveč tudi na njegove mnogotere stike z drugimi ustvarjalci. Tako so spletli trdno mrežo prijateljstva in sodelovanja ter skupaj premagovali sovražne okoliščine.

Jeseni 1920 se je France Bevk iz Ljubljane, kamor ga je povabil Izidor Cankar, vrnil v Gorico. S svojo držo je postal zgled številnim ustvarjalcem, da so ostali zvesti preganjani slovenski besedi, podobno tudi Damir Feigl in Andrej Budal.

Marija Mercina

Zbiralci vojaških ostalin

Srečanja zbiralcev vojaških starin že vrsto let prireja Društvo soška fronta 1915–1917 s sedežem v Šempetru. Še pred izbruhom pandemije so se dobro obiskani shodi zbiralcev odvijali v velikih halah HIT-ovega centra v Šempetru. Skoraj dve leti takih srečanj z močnim mednarodnim pečatom ni bilo mogoče pripraviti, ker so protikovidna pravila to onemogočala. Do rahle sprostitve je prišlo šele lani septembra. Šempetrsko društvo se je takrat povezalo s KS Solkan, ki mu je za shod zbiralcev ponudila odprto, vendar pokrito kotalkališče ob bivši karavli v Solkanu. Prostor se je izkazal za zelo primernega za tovrstne pobude, pa čeprav gre za veliko manjšo uporabno površino od tiste v Šempetru. Vsekakor "Bolje to kot nič" pravi star slovenski pregovor. Pri Društvu soška fronta so prireditev ponovili tudi marca letos. V nedeljo, 6. marca, se je na solkanskem kotalkališču zbralo blizu tisoč ljudi, ki so lahko napasli oči na raznovrstnih vojaških ostalinah. Sprehodili so se med stojnicami, ki jih je postavilo okrog 60 razstavljavcev iz Slovenije, Italije, Hrvaške in Češke. Kot vedno so se mize kar šibile pod težo vojaških čelad, kap, strokovno onesposobljenega orožja, uniform raznih vojskà, značk in činov, pa tudi razglednic, revij in knjig v raznih jezikih ni manjkalo. Razkazano blago je kot vedno naletelo na dokajšnje zanimanje, saj gre za tematiko, ki ima po svetu veliko privržencev. Mnogi zbiralci se na taka srečanja pripeljejo tudi iz oddaljenih krajev, kajti v teh primerih gre za priložnosti, ki jih vneti zbiratelji nikakor ne smejo izgubiti. Prej šempetrski in zdaj tudi solkanski sejem je vsekakor priložnost, ki vselej prikliče obiskovalce s celotnega območja srednje Evrope. To je tudi priložnost, da si ljudje iz raznih držav utrdijo prijateljske vezi, si izmenjajo izkušnje in se dokopljejo do podatkov, ki jim bodo služili pri raziskavah, pisanju člankov in velikokrat tudi knjig. Omeniti velja tudi, da na teh srečanjih ne manjka niti folklore. Velikokrat se med stojnicami pojavijo ljudje, odeti v uniforme te ali one armade. Tokrat smo v Solkanu videli in se pogovorili z angleškim parom, ki sta se oblekla v uniformo britanske mornarice iz 2. svetovne vojne. Ob pokritem kotalkališču je tudi gostinski lokal, ki obiskovalcem ponudi kavo, pijače vseh vrst in prigrizek.

Pri Društvu soška fronta se seveda zahvaljujejo Solkancem za gostoljubnost, vendar upajo, da bodo naslednje srečanje, že 28. po vrsti, ponovno priredili v velikih HIT-ovih halah v Šempetru.

Vili Prinčič

Uspeh flavtiske Vanje Kumprej

V času med 7. in 22. marcem je na različnih glasbenih šolah po Sloveniji potekalo 51. tekmovanje mladih glasbenikov Republike Slovenije – Temsig.

Tekmovanje se je odvijalo na 12 prizoriščih Štajerske in Pomurja. Udeležilo se ga je 679 tekmovalcev v solo disciplinah in 28 komornih skupin. Skupno število tekmovalnih nastopov je bilo 707, vseh tekmovalcev pa 790. Vanja Kumprej, učenka OŠ Solkan in GŠ Nova Gorica je 9. marca v Zasebni glasbeni šoli v samostanu sv. Petra in Pavla na Ptuju pred žirijo (K. Martinc, U. Košir in M. Bajt) zaigrala iz Telemannove Helden musik 2. stavek Die Anmut in 3. stavek Die Tapferkeit, Bagatelo Vitje Avseca ter Bravade iz Der Fluyten Lusthof I Jacoba van Eycka.

Vanja Kumprej, učenka kljunaste flavte, je v kategoriji 1A dosegla 93 točk in osvojila srebrno plaketo. Njena mentorica je Nika Volčjak, korepetitorka pa Meta Fajdiga.

Uredništvo

Vanja Kumprej, 4.a, Tihožitje

Utrip kraja

Dom vseh generacij Solkan – osnutek programa za javno razpravo

Uvod

21. 10. 2021 smo v Mizarskem muzeju Solkan ustanovili civilno iniciativo (pobudo) za preporod Solkana. Zastavili smo si dolgoročne cilje, vezane na vizijo kraja, in kratkoročne, ki jih je potrebno reševati takoj. Trenutno je eden od najbolj perečih problemov objekt in parcela »Vino Gorica« na Plenčičeven trgu, v starem jedru Solkana.

17. 11. 2021 smo prosili Svet KS Solkan za skupen nastop pri županu.

8. 12. 2021 smo na MONG vložili prošnjo za razgovor pri županu. V vlogi smo zapisali, da je srce tisočletnega kraja, ki umira, staro jedro s trgom pred cerkvijo. Oživljanje pa se začne pri srcu. Smatramo, smo zapisali, da je za to objekt »Vina Gorica« s parcelo ključen.

Kot najpomembnejšo prioriteto so objekt »Vina Gorica« postavili tudi krajani starega jedra ob razpravi in anketi o urejanju trga pred cerkvijo.

17. 2. 2022 nas je župan skupaj s političnim kolegijem občine sprejel. Naša pobuda je bila pozitivno sprejeta. Sklep je bil, da bo župan imenoval projektno skupino, ki bo proučila možnosti glede revitalizacije objekta »Vino Gorica«.

Delovna skupina za Trg Marka Plenčiča, znotraj katerega je objekt »Vina Gorica«, je sestavljena iz treh predstavnikov MONG, treh predstavnikov Civilne iniciative za preporod Solkana in dveh predstavnikov Sveta KS Solkan. Županov sklep o imenovanju članov delovne skupine je bil dan 12. 5. 2022.

Za prvi sestanek skupine, ki je bil v petek 13. 5. 2022, smo v iniciativi, kot je bilo predhodno dogovorjeno, pripravili osnutek programa za Dom vseh generacij Solkan (kar je delavno ime projekta).

Na tem sestanku je bilo med drugim sklenjeno, da se osnutek programa objavi v Solkanskem časopisu kot uvod v javno razpravo. Obenem pa naj se opravi še anketa na to temo.

Zakaj Solkan potrebuje dom vseh generacij?

Tisočletni Solkan je zreduciran na vedno bolj degradirano spalno predmestje Nove Gorice. Vzporedno z rastjo Nove Gorice je izgubljal socialne in kulturne institucije: zdravstveni dom, gasilski dom, gledališče, kino, banke, trgovine. S to potisnjenostjo na rob družbenega dogajanja se Solkan ne more in ne sme sprijazniti.

Žarek upanja daje morebitna pridobitev objekta »Vina Gorica« s parcelo s strani MONG.

Objekt »Vino Gorica« (1700 m2) s parcelo (3400 m2) je za Solkan in urejanje starega jedra ključnega pomena. Objekt ob ustrezni prenovi omogoča, da bi se v kraju postopoma vzpostavile vse tiste dejavnosti, ki jih kraj s 3200 prebivalci potrebuje. Parcela z obstoječimi parkirni mesti (40 PM) pa bi omogočila, da se trg pred cerkvijo uredi kot peš cona oz. cona skupnega prostora za vse uporabnike. Lepa primera sta trg v Idriji ali nedavno izveden trg v Ajdovščini.

Urbanistični pogoji

Za območje starega jedra Solkana je v Občinskem prostorskem načrtu (OPN) predvidena izdelava Občinskega podrobnega prostorskega načrta (OPPN).

Izdelava OPPN-jev je zapleten in dolgotrajen proces, ki lahko traja več let.

Skratka, če so v OPN predpisane izdelave OPPN-jev je to, žal, garancija, da se na določenem območju še dolgo ne bo gradilo novih objektov. Možne so le rekonstrukcije, dozidave in spremembe namembnosti, a le ob pozitivnem mnenju občine.

Urbanizem, ki sledi načelom trajnostnega razvoja in zelenega prehoda, ne posega z bagri v ledino, raje se posveča prenovi in ponovni uporabi obstoječega gradbenega fonda. Nastaja nova estetika; lepše od belih zasteklenih škatel so stare, z domišljijo prenovljene, zgradbe.

Program (dejavnosti)

Program se osredotoča na konkreten objekt in konkretno lokacijo v starem jedru Solkana. To pomeni, da program ne more biti zgolj seznam želja in potreb kraja, temveč je lahko le tak, ki ga je možno v objekt in lokacijo umestiti in ki sodi v staro jedro Solkana.

Že sam obstoječ objekt sugerira, da je program potrebno oblikovati v prostorske in vsebinske sklope, ki so obenem lahko tudi etape izvedbe, in sicer:

1. etapa oz. prostorski sklop EPK 2025 (Evropske prestolnice kulture 2025)
2. večnamenska dvorana
3. knjižnica in multimedijski center
4. stičišče mladih
5. dnevni center starejših

Vrstni red je lahko drugačen. Seveda bi bilo najbolje objekt prenoviti in dograditi naenkrat, za kar pa obstaja malo možnosti.

1. EPK 2025

Solkan je povsem pozabljen in izpuščen iz EPK 2025. Nič čudnega.

Gostom in obiskovalcem EPK 2025, ki bodo prihajali ob tej priložnosti iz vse Evrope, pa tudi turistom, ki prihajajo in bodo prihajali v Solkan, bi radi prikazali znamenitosti in zanimivosti Solkana, prelomne dogodke, ki so ga zaznamovali, in osebnosti, na katere smo ponosni.

Koncept predstavitve Solkana je potrebno šele narediti. Naj navedemo nekaj tem, ki bi jih lahko predstavili: Solkanski most (razstava gradnje s fragmentom Wagnerjeve ograje), Solkan v 1. svetovni vojni in begunstvo, kajakaštvo in Soča, zaton solkanskih mizarjev in vzpon Mebla, do propada obojih, industrija apna (150 let delovanja – tehnična kultura), zbirka grafik Vladimirja Makuca, ki jih je podaril Solkanu, kiparja, brata Kalin, Jure Franko in prva medalja Slovenca na zimski olimpijadi, Silvan Furlan in solkanski filmski krožek, solkanski radič (agro kultura) in še marsikaj.

Za navedene teme obstaja veliko slikovnega materiala, video posnetkov, pričevanj in tekstualnega gradiva, ki ga je samo potrebno dovolj zanimivo predstaviti, kar pa sodobne tehnologije v veliki meri omogočajo.

2. večnamenska dvorana

Solkan nima prostora, kjer bi lahko sklicali zbor krajanov ali izvedli kakšno kulturno in dostojno prireditev. Zelo daleč nazaj je bila to gledališka in kino dvorana, kjer se je rodilo SNG Nova Gorica, potem je zasilno bila to avla solkanske šole.

Edini malo večji prostor, ki ga kraj ima v objektu KS, sprejme največ 50 oseb. Drugi prostor, kjer se izvajajo občasne prireditve, je nadstrešnica, ki so je upokojenci izvedli kot plesišče in kasneje zasteklili. Tam se lahko zgnete do 100 oseb, da o nivoju prireditev ne razpravljamo.

Skratka, vsaka vaška skupnost v občini ima neprimerno boljše pogoje za družbeno in kulturno delovanje kot Solkan.

Pokrito kotalkališče je primerno za krajevne veselice ali druga družabna srečanja, a le v toplih mesecih.

V drugem prostorskem sklopu Doma naj bi bila večnamenska dvorana z 200–250 sedeži, odrom in zaodrjem ter vhodno avlo z garderobami in sanitarijami za obiskovalce.

Taka dvorana bi omogočala različne, predvsem kulturne prireditve, od prazničnih proslav do kulturno zabavnih prireditev, pa do gledaliških predstav, ki ne zahtevajo izrazito gledališke tehnologije.

Taka večnamenska dvorana bi omogočala tudi različna predavanja in srečanja tako iz gospodarskih kot širše družbenih področij.

3. knjižnica in multimedijski center

Obstoječa knjižnica v prvem nadstropju sedeža krajevne skupnosti ima kljub slabemu dostopu in veliki utesnjenosti velik obisk. Nobene možnosti širitve nima. Kot poudarja Branko Marušič bi bil prepotreben domoznanski oddelek, ki bi poleg vsega knjižnega gradiva o kraju zbiral in hranil tudi vedno več avdiovizualnega gradiva. V sklop knjižnice bi lahko, kot poseben oddelek, prenesli nadvse zanimivo zbirko, zlasti geografskih knjig z izrednimi zemljevidi, ki jo je ljubiteljsko v dolgih letih zbral naš solkanski dobrodelnež David Brezigar.

Nujna bi bila čitalnica z dnevnim tiskom in periodiko, kjer bi se lahko ob kavi srečevale različne generacije. Skratka, želimo si sodobno knjižnico oz. multimedijski center.

4. stičišče mladih (center kreativnosti)

Če sledimo močno zguljenemu sloganu ‘Mladi so naša prihodnost’, nas mora močno skrbeti, saj skoraj nič ne naredimo zanjo.

V Domu naj bi bili tak kraj, ki bi omogočal druženje mladih ob kreativnih dejavnostih s področja kulture, tehnične kulture, umetnostne obrti, različnih rokodelskih spretnosti.

Prostorski sklop za mlade (in malo manj mlade) naj bi vseboval: večnamenski prostor za različne uprizoritvene dejavnosti, teater, ples, folkloro, pevske zbore itd., prostore za društva, studijski prostor za vadbo različnih glasbenih skupin, od rocka do folka, hobi delavnice, umetniška obrt, 3D-tiskanje (maker space), slikarski, kiparski atelje in podobno.

5. dnevni center starejših

Upokojenci imajo svoje prostore (plesišče oz. manjšo dvorano, gostilno, balinišče) na »karavli«.

Kraj bi bolj kot dodatne prostore za druženje starejših potreboval dnevni center. Dnevni center je namenjen starejšim osebam, ki potrebujejo dnevno varstvo. Zjutraj pridejo ali se jih pripelje, popoldne pa odidejo domov. Center naj bi bil dimenzioniran za 10–15 oseb.

Opisan program za Dom vseh generacij je le nepopoln predlog za javno razpravo. Izhodišče je bilo, kaj omogoča konkreten objekt »Vino Gorica« in dana lokacija in kaj se lahko izvede hitro in bi lahko oplemenitilo EPK 2025 ter kaj je dosegljivo v daljšem obdobju in postopoma po možnostih pridobivanja sredstev za različne dejavnosti.

Kot je razvidno iz uvoda, postopki potekajo počasi in potrebno je veliko potrpljenja pri vseh udeležencih, tako pri lastniku, ki je pripravljen v doglednem času objekt prodati, kot pri MONG in na KS Solkan.

Krajane pozivamo, da s predlogi pomagajo, da pridemo do konkretnega programa, ki bo podlaga za nadaljnje delo.

Za iniciativo Vinko Torkar

Utrip kraja

Ko zvonovi zapojo: Zvonjenje je stoletja dajalo ritem življenju

Sodoben svet je hrupen in glasen. Piski, brnenje, vibriranje, zvonjenja elektronsko ustvarjenih melodij nas kar naprej opozarjajo na sporočila, klice, novice in reklame. V mestih se s ceste sliši zvok motorjev. Po radiu oglasi preglasijo glasbo, televizorji so prižgani kar za zvočno kuliso. Na vse smo, skoraj nevede – spotoma pristali.

Iz koprene vseh teh zvokov modernih tehnologij, pa se poskuša izviti, vztrajati in se nas drugače dotakniti doneči glas zvonov. Vabi nas, da se vsaj za hip ustavimo. Zvonovi so stoletja oznanjali, vodili, usmerjali, klicali, razveseljevali in opozarjali. Oznanjali so čas, opozarjali na požare, plat zvona so bili pred točo, saj je bilo »po toči zvoniti prepozno«.

Zvonjenje je del našega izročila, naše kulturne dediščine in pomemben dejavnik katoliške vere in življenja. O zvonovih pojejo pesmi in opisuje jih proza. Zvonovi so slovenskega človeka že od nekdaj spremljali od zibelke do groba. Naši predniki so ob zvonjenju prekinili delo, snemali klobuke, molili. Čeprav tega danes skorajda ni več, je prav, da preteklost, iz katere izhajamo, spoštujemo, tudi tako, da ohranjamo tisto, kar je v realnosti današnjega časa možno ohranjati.

Obe svetovni vojni sta odnesli mnogo zvonov, ki so jih pretopili v topove. Ljudje pa so s trudom poskrbeli, da je v času miru kaj kmalu spet zadonela njihova pesem.

Zvon je glasbilo, ki ga uvrščamo v skupino tolkalskih in idiofonskih instrumentov. Solkanska cerkev ima v zvoniku (visok je 29 m, do zvonov 17 m) tri zvonove:

veliki zvon,1930 kg, C,
mali zvon 895 kg, E
srednji zvon 1400 kg, D.

Razlikujemo različne načine in pomene zvonjenja.

Zvonovi nas verne trikrat na dan vabijo k molitvi. Zjutraj, opoldne in ob sončnem zahodu se moli molitev angelovega češčenja – Angel gospodov. Gre za simbolno povezavo

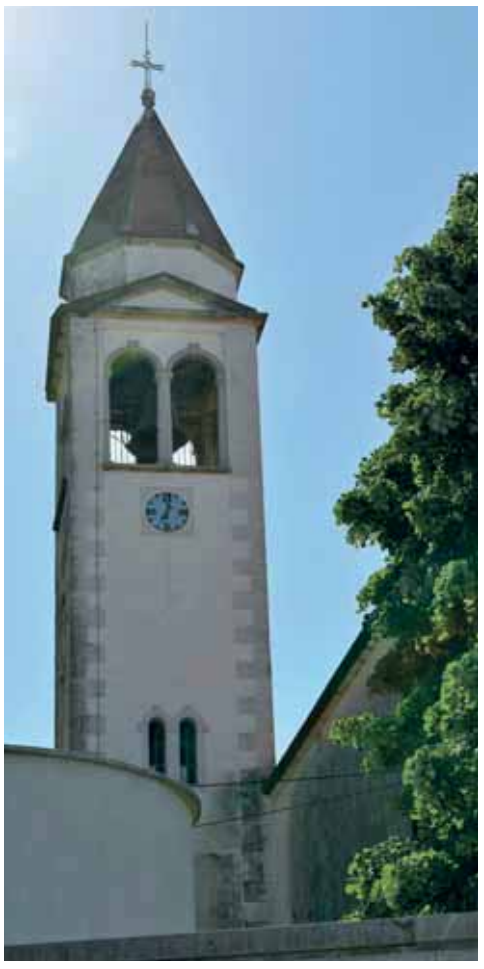

Foto: Foto atelje Pavšič Zavadlav

treh delov dneva, kar pomeni povezavo z Bogom skozi celoten dan.

Zgoni sveto jutro! pravimo v Solkanu jutranjemu zvonjenju.

Zvonovi zvonijo, iz spanja budijo, z nebes se na zemljo veselje glasi.

Zgoni pudən! Opoldansko zvonjenje: imenovano je tudi »poldan« se zvoni enako kot jutranje zvonjenje.

Večernemu zvonjenju pa pravimo tudi »avemarija«. lat. pozdrav *ave »pozdravljen«* in ime Kristusove matere lat. *Maria*. To je zadnje zvonjenje v dnevu.

V simbolnem pomenu večerno zvonjenje naznanja umiranje dneva, minljivost življenja in domotožje.

Večerni zvon, o mili zvon! Ko zarja z modre nam višave zvezdà naznanja milijon, naznanjaš ti zemljanom: ave, ... ave Maria ...

Zvonovi nas vabijo tudi k sveti maši, k bogoslužju.

Ob delavnikih pol ure (z dvema zvonovoma) in četrt ure pred mašo (z enim zvonom), ob nedeljah pa uro (z enim zvonom), pol ure (s tremi zvonovi) in četrt ure (z enim zvonom) pred sveto mašo.

Ob sobotah ob 16.00 zvoni »delopust«. Kar pomeni: »pusti delo« in se telesno in duhovno pripravi na Gospodov dan, na praznik.

Ob naznanilu smrti je v Solkanu vedno zvonilo. »Adno je umrlo. Pošluši kəkuə zgoni u teri!« Ko je umrl moški, sta bila med zvonjenjem dva presledka, ko je umrla ženska, eden, če je umrl otrok, ni bilo presledka. Ljudje smo imeli navado zvonjenju pozorno prisluhniti in se pokojnemu v mislih pokloniti.

Zvonovi so pokojne pospremili tudi na zadnji poti k počitku. Dan pred pogrebom so se nekoč po večernem zvonjenju oglasili vsi zvonovi, ki so vabili k molitvi za rajnega. Zvonovi so oznanjali tudi duhovnikov odhod s sveto popotnico k smrtno bolnim.

Dolga leta je v Solkanu za zvonjenje skrbela Emilija Kancut (rojena 1893) s Placa, ki je dočakala 107 let. Zvonila je še »na štrik«, tudi kasneje, ko je bilo vse urejeno na elektriko. Velikokrat ji je »pomagal zvoniti« tudi njen pravnuk.

Posebno prazničen način zvonjenja je, tudi v Solkanu, pritrkovanje (svojevrstna slovenska posebnost). Gre za igranje na cerkvene zvonove s pomočjo kladiv, s katerimi ustvarjajo pritrkovalci različne zvoke, ki so povezani v določeno melodijo in ritem. Tako se zvoni ob večjih cerkvenih praznikih in drugih posebnih priložnostih.

V tednu pred veliko nočjo obhajamo trpljenje, smrt in vstajenje Jezusa Kristusa. Po starodavnem izročilu Cerkve se na veliki četrtek, pri maši zadnje večerje, oglasijo zvonovi in orgle (pri slovesni Slavi). Nato pa tako orgle kot zvonovi utihnejo do Velikonočne vigilije.

Bim-bim, bim-bim! Jaz dan zvonim, na okna vsa trkam, zaspance budim, budim – bim-bim! Bam-bam, bam-bam! (Oton Župančič)

Sveto jutro je v zvoniku cerkve svetega Štefana dolga leta zvonilo ob 5.30, zatem ob 6.00 (ob nedeljah ob 6.30), v ponedeljek, **4. julija**, pa se bo ura zvonjenja svetega jutra premaknila na 7. uro, za vse dneve v tednu.

To novico »obešamo na veliki zvon«, da se ne bi zanašali na staro uro zvonjena in morda kaj pomembnega zamudili.

V Solkanu se je že opustilo bitje ure, zvonjenje v zvoniku svetega Štefana ne naznanja več smrti in nas ne bo pospremilo niti ob pogrebu, na poti do žegna.

Zgodba zvonov v cerkvi svetega Štefana je dolga in zapletena, zato se ji bomo poglobljeno, z zgodovinskim ozadjem, posvetili ob neki drugi priložnosti.

Lepo mi poje ta sukenski zvon, svet Štefan je njegov patron …

Za konec pa dodajmo še to, kar že vsi dobro vemo. Da čas briše spomine, da fotografije in *kartoline* bledijo.

Tudi cerkvica svetega Roka na solkanskem žegnu je imela dva zvonova.

V solkanskem časopisu (oktober 2020, številka 106) je bilo pod naslovom »cerkev svetega Roka na solkanskem pokopališču« (Andrej in Katarina) že veliko napisanega o zgodovini te cerkvice.

Morda pa bi se kje našlo še kaj: fotografije, članki, opisi, ustno izročilo…

Česarkoli o tej cerkvici se morda spominjate, imate, veste … kontaktirajte, prosim, **g. Jerneja Vidmarja** (tel.: 031 545 841). Škoda bi bilo vsake izgubljene »drobtine«.

Hvala.

MT

Mešani pevski zbor Slavec Solkan – 40 let

Korenine Mešanega pevskega zbora Slavec Solkan izhajajo iz skupine petnajstih navdušenih in petja željnih uslužbencev Službe družbenega knjigovodstva Nova Gorica, ki so se leta 1980 zbrali in ubrano zapeli ob otvoritvi poslovne stavbe službe družbenega knjigovodstva v Novi Gorici.

Po nastopu se je pri Društvu računovodskih finančnih delavcev (RFD) Nova Gorica porodila misel za ustanovitev lastnega zbora. Vodenje 30-članskega zbora je prevzel Marjan Ciglič, pokroviteljstvo pa Društvo RFD Nova Gorica, ki je delovalo do leta 1996 in po katerem je zbor dobil ime. Po 1996 je zbor ostal brez pokrovitelja in le tedanjim odbornikom Krajevne skupnosti in Društvu upokojencev Solkan gre zahvala, da se je zbor ohranil. Krajevna skupnost je prevzela pokroviteljstvo in omogočila vaje v svojih prostorih, s čimer so bili zboru omogočeni osnovni pogoji za obstoj. Tega leta smo se po Zakonu o društvih tudi uradno registrirali in preimenovali ime zbora v MePZ Slavec Solkan. Želja po napredku in rasti je botrovala, da so se zboru pridružili novi pevci in kmalu je v njem prepevalo zaokroženo 40 članov. Do leta 2002 je zbor vodil Marijan Ciglič, nato zborovodkinja Julica Faganel in kratek čas Lavra Winkler. Od leta 2008 Mešani pevski zbor vodi vsestranski kulturni delavec, zborovodja Miran Rustja. Z veliko truda in motivacije je uspel z novim načinom izobraževanja popeljati zbor na precej zavidljivo mesto.

Od takrat se zbor s svojimi številnimi nastopi udeležuje različnih prireditev, proslav in jubilejev. Sodeluje na revijah Goriški zbori, Primorska poje, reviji Upokojenskih zborov in večkrat tudi na Taboru Šentvid pri Stični. MePZ Slavec je ponesel svoje ime v slovenski in tuji svet. Nastopi so se vrstili tako v domačem kraju, bližnji in daljni okolici ter v številnih krajih po Sloveniji, Italiji, Avstriji, Makedoniji, na Madžarskem, in večkrat na Hrvaškem. Zbor večkrat deluje tudi kot organizator prireditev. Na prehojeno pot MePZ Slavec Solkan smo lahko ponosni: 40 let pevskih pomladi je za nami, 40 let nepozabnih doživetij, uspešnih in manj uspešnih nastopov, smo prejemnik številnih priznanj, pohval in plaket – vse to samo zaradi izrednega veselja do petja.

Olga Srebrnič,
predsednica KD Slavec Solkan

Foto: Tomaž Černe

Utrip kraja

Krajevna knjižnica Solkan – pogovor s knjižničarko

Knjižnica, ki domuje v stavbi KS Solkan, sodi med najstarejše krajevne knjižnice, ki spadajo pod okrilje Goriške knjižnice Franceta Bevka Nova Gorica, vendar se lahko pohvali tudi z množično izposojo, kljub temu, da se z opremo in prostori ne more primerjati z novo nastalimi krajevnimi knjižnicami po drugih krajih, kot so: Miren, Kanal ali Branik, saj slednje izdatno podpirajo tudi občine. V mandatu 2014–2018 je KS Solkan sicer za knjižnico namenila in uredila še en dodaten prostor, ki ga je pred tem uporabljalo društvo upokojencev, vendar je to še vedno premalo. Ideje o tem, da bi knjižnica postala tudi prostor druženja ali center različnih literarnih dogodkov Solkana, še zlasti, če pomislimo na nekdanjo solkansko čitalnico, se niso uresničile. Poskusi so bili, ko je Goriški literarni klub GOvoRICA nekajkrat organiziral Noč knjige v Solkanu in je bibliotekarka Anita Komel ob tej priložnosti pripravila tematske, s Solkanom in njenimi znanimi ustvarjalci povezane razstave.

*Kljub vsemu temu knjižnica ne sameva, kar gre zahvala prav **Aniti Komel**, knjižničarki z dušo, ki se zna vsakemu obiskovalcu posvetiti in mu svetovati pri izbiri primernega čtiva, in če ga že na policah solkanske knjižnice ni, se potrudi in ga osebno prinese iz osrednje knjižnice v Novi Gorici.*

Anita, zaupajte nam, zakaj vam je prav solkanska knjižnica tako pri srcu?

To je pravzaprav kot pravljica s srečnim koncem. Pred leti, ko mi je bilo dodeljeno delovno mesto v Krajevni knjižnici Solkan, sem bila resnično vse prej kot navdušena. Z veseljem sem delala na Oddelku s strokovnim gradivom v Goriški knjižnici Franceta Bevka Nova Gorica in prevzeti skrb za knjižnico v malem ni bila majhna. A kot se pogosto izkaže: slab začetek – dober konec. Skratka: vzela sem jo za svojo, ljudi, ki naju obiskujete, za svoje.☺

Kljub tesnemu prostoru je vseeno veliko gradiva – koliko enot pravzaprav obsega?

Ja, številka je kar visoka. Vseh enot je približno 15.000, pohvali se lahko s skoraj 1300 starimi tiski, najstarejša knjiga v knjižnici ima častitljivih 130 let.

Posebnost je tudi ta, da si uporabniki krajevne knjižnice lahko izposojajo tudi časopisno gradivo, česar v osrednji knjižnici ne omogočamo.

Letos je sicer MONG v proračunu za nakup knjig namenila manj denarja. Kaj pravzaprav to pomeni za uporabnike knjižnice?

Krčenje finančnih sredstev seveda pomeni okrnjeno nabavo novega gradiva – manj knjig, manj izvodov, manj novosti. Čas epidemije je marsikomu med nami žal veliko vzel, ne zdi pa se mi prav, da se mu vzame oz. okrni še možnost izobraževanja, možnost branja. Mislim, da »šparanje« na knjigah ni prava pot, saj ljudem dajejo veliko več kot le bogat besedni zaklad. Mislim, da med nami ni nikogar, ki bi se strinjal, da je nerazgledana družba tista, ki nas bo vodila po poti svetle, boljše prihodnosti, prihodnosti napredka in razvoja. Vse to pa nam knjige omogočajo. Če se malo pošalim: Stric Google ve ogromno, Teta Knjiga še več.

Kdo so pravzaprav uporabniki solkanske knjižnice, prebivalci Solkana ali prihajajo tudi iz drugih krajev?

Največ uporabnikov je seveda iz občine Nova Gorica, a zelo veliko število jih prihaja iz občin Brda, Šempeter - Vrtojba, Renče - Vogrsko. Zanimiv podatek je, da je nekaj obiskovalcev celo iz precej oddaljenih občin – Idrija in Bovec.

Najbrž je med obiskovalci oz. bolj obiskovalkami že veliko znank in znancev in ste že zaznali njihov literarni okus in jim že sami svetujete, po katerih knjigah naj posežejo?

Rada uporabim izraz, da smo kot ena velika družina, ki jo povezujejo dobre knjige in veselje do branja. Svetovanje knjig ni vedno lahka naloga, saj je pri tem ključnega pomena poznavanje osebe, ki ji svetuješ, poznavanje njenih želja, okusa, namena. Najpogostejše vprašanje v knjižnici je: »Imate kakšno dobro knjigo?« In ob tem se vedno nasmehnem ... Meni dobra knjiga je lahko nekomu popolnoma zanič. Rada berem, tako knjige kot tudi ljudi.☺

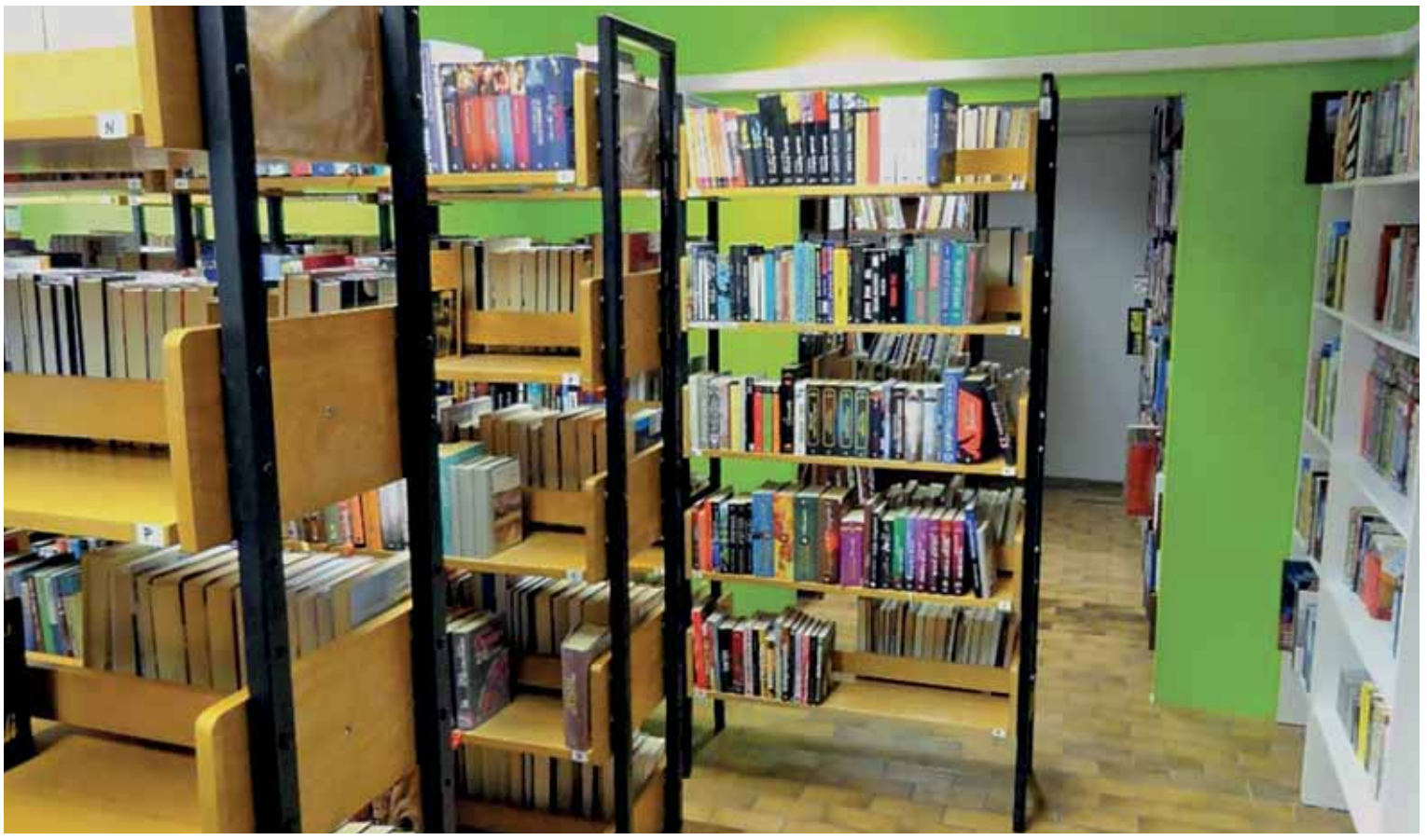

Tu so tudi šolarji in vrtec in najbrž ste deležni tudi njihovih obiskov? Kaj najraje ponudite njim?

Sem mnenja, da je otrokom in mladostnikom potrebno ponuditi širok nabor različnih zvrsti, saj njihov okus največkrat še ni izdelan. Knjige in branje jim je treba približati ter predstaviti kot nekaj lepega, zanimivega in ne nazadnje mislim, da jim je treba pustiti, da berejo, kar jim ustreza, kar jim je všeč. Žal so prepogosto prislijeni v branje knjig, ki jih ne potegnejo v njihov svet, niso jim blizu ali jih lahko še niso sposobni razumeti. To pa jih od branja odvrača in njihove asociacije na knjigo so vse prej kot na stvar, ki ti lahko polepša dan.

Zaupajte nam, katera knjiga vas je v zadnjem času najbolj navdušila? ... in katero knjigo bi nam priporočali za letošnje poletje?

Da ne bo zmanjkalo prostora v časopisu. Dali ste mi res težko nalogo.☺ Pa naj bo teh pet:

- Jostein Gaarder: Lepotica s pomarančami
- Peter O'Connor: Prvi sončni žarek
- Muriel Barbery: Eleganca ježa
- Guillaume Musso: In potem
- Ian McEwan: V imenu otroka

Žal veliko odličnih knjig ostaja na knjižnih policah in večina uporabnikov želi brati novosti, knjige, ki jim je namenjeno veliko reklame. Te niso vedno najboljše. Včasih je ravno nasprotno.

Prihaja poletje, ko si v senci, pod borovci vzamemo čas za dobro knjigo. Koliko knjig odnesete s seboj na dopust?

Odvisno je od tega, koga se vpraša. Če vprašate mene – premalo, če moje drage – preveč.☺

Se vam zdi, da je sobivanje v družbi s knjigo, ki jo držite v rokah, občutite njeno težo, vonjate strani, drugačno kot branje preko ekrana?

Brez debate. Ni primerjave. Ko se je pojavila elektronska knjiga, so tiskani knjigi napovedovali konec. Izkazalo se je, da se e-knjiga v Sloveniji ni tako močno uveljavila in tiskana knjiga ostaja, prednjači. In še naprej osrečuje, pelje v druge, nove, lepše svetove, širi obzorja ... in diši.

Kaj bi priporočili mladim staršem, da bi svojim otrokom privzgojili ljubezen do knjige?

Branje. Branje pravljic. Z njimi. Tako so enkratne, da jih lahko večkrat prebereš.

To je tisto kvalitetno preživljanje skupnega prostega časa, ki se iz branja velikokrat prelevi v dobro debato ... In niso samo za otroke, tudi nam odraslim znajo dati misliti, včasih nasmejati do solz.

In še zadnje vprašanje, kaj bi si v prihodnje želeli za našo solkansko knjižnico? In kaj bi še radi sporočili krajankam in krajanom Solkana?

Na preteklost je veliko Solkancev ponosnih in prav je tako. Solkanska čitalnica je zgodovina, Krajevna knjižnica Solkan pa je njena sedanjost in prihodnost. Tu pa solkanski ponos nekam ponikne. Žal še vedno veliko Solkancev ne ve, da imajo v svojem kraju knjižnico, veliko je tudi takih, ki se jim zdi premajhna in se rajši odpravijo v Novo Gorico. Majhno ne pomeni manj, velikokrat je lahko veliko, veliko več. Želela bi si, da bi knjižnica dobila novo podobo, podobo, ki si jo zasluži, obiskovalci pa prostor, kjer bi se lahko tudi zadrževali in družili, kjer bi bil dostop do knjig omogočen tudi tistim, ki mu že stopnice predstavljajo veliko ali celo nepremagljivo oviro. Želim si, da bi se s ponosom ozirali v preteklost, gradili v sedanjosti in bili usmerjeni v prihodnost.

Dobimo se v knjižnici!☺

Hvala za pogovor in veliko obiskovalcev še naprej!

Darinka Kozinc

Utrip kraja

Matjaž Javšnik na karavli

Zdaj, ko se je epidemija nekoliko umirila in se svet spet počasi odpira, smo se na Krajevni skupnosti odločili, da za uvod v letošnje poletje ponudimo krajanom, pa tudi vsem drugim, nekaj veselega in sproščujočega.

V goste smo povabili dramskega in filmskega igralca, komika Matjaža Javšnika, ki se ga vsi še zelo dobro spominjamo iz nadaljevanke *Ena žlahtna štorija*.

Tokrat se je na kotalkališču solkanske karavle predstavil s svojim novim projektom **Striptiz**, v katerem, kot sam pravi, ne razgali le sebe, ampak vso slovensko družbo. Sprehaja se čez slovenske posebnosti in zanimivosti, čez prednosti in slabosti našega vsakdana.

V nastopu se je dotaknil dvojine, ki je tako zelo naša, da nam včasih povzroča probleme. Na humoren način je razložil, kako se rojevajo otroci in zakaj jim moderni starši dajajo imena sestavljena iz črk, ki jih slovenska abeceda sploh ne pozna.

Spraševal se je, zakaj slovensko šolstvo stoji na majavih temeljih, zakaj so najbolj zaželena delovna mesta v javni upravi.

Odkrival je, kdo so pravi prijatelji in kdo sovražniki, kako dojemamo uspehe naših športnikov, katere interesne skupine imamo in kako delujejo ter seveda, za konec, dregnil v našo politiko in slovensko posebnost – *foušijo*.

Dobra ura sproščenega vzdušja, ki jo je v večer pospremila glasbena skupina Modroki odpadniki, je bila zanimiva napoved, da nam bo po dveh letih in pol letos mogoče vendarle uspelo izpeljati vse prireditve, ki smo si jih začrtali.

Splača se upati in držati pesti.

Vesna Bašin

“1000 gibov”

Tudi v Solkanu je začela delovati Šola zdravja.

“Društvo Šola zdravja je nevladna organizacija, ki združuje ljudi z namenom izvajanja jutranje vadbe na prostem v vseh letnih časih. Z redno vadbo **»1000 gibov«** krepimo telo in duha, širimo krog znancev, pridobivamo nove prijatelje in se prek društva vključujemo v lokalne dogodke. Društvo Šola zdravja skrbi tako za fizično in psihično zdravje posameznika kot tudi za socializacijo, ki je pomemben dejavnik za kakovost življenja.” (*vir: Šola zdravja*)

Projekt Društva Šola zdravja deluje že od leta 2006, ko je v Celju nastala prva skupina.

Z vadbo v Solkanu smo začeli v mesecu aprilu. Toplejši spomladanski dnevi so bili idealni za pričetek vadbe. Tako se bomo postopoma prilagodili različnim vremenskim razmeram. Vadba namreč poteka vse leta v vseh letnih časih.

Vadba v Solkanu je nastala na pobudo gospe Lilijane Golob in nekaterih članic, ki so se vadbe udeleževale v Novi Gorici. Udeleženke so dejavnost predstavile na občnem zboru upokojencev Solkana. KS Solkan je prijazno odobrila uporabo kotalkališča za namen vadbe. Gospa Lilijana kot prostovoljka vadbo tudi vodi. Občasno jo nadomestita prostovoljki iz Nove Gorice, gospa Lučka Nedeljković in gospa Ivanka Pihler.

Zberemo se ob 7.30 uri. Vadba poteka vsak dan, razen ob nedeljah in praznikih, v vseh letnih časih in traja 30 minut.

Okolje deluje stimulativno, je v prijetnem zatišju dreves, sliši se ptičje petje in v tem letnem času pihlja prijetna solkanska sapica. Vadimo v krogu, pogled se spočije na prelepih fotografijah solkanskega mostu.

Vadba zajema 1000 gibov. Začne se z ogrevanjem. Vaje niso zahtevne in so primerne za vsakogar Ni potrebna predhodna kondicijska pripravljenost, posebna športna oprema tudi ne. Vključi se lahko vsak, ki želi kaj narediti za svoje zdravje in dobro počutje. Pomembno je, da vsak dela po svojih zmožnostih in svojih sposobnostih.

“Gre za sklepne vaje, ki jih je sestavil dr. Nikolay Grishin, in se imenujejo »1000 gibov«. Vse vaje se izvajajo stoje. V 30. minutah se razgibajo vsi sklepi telesa in vse mišične skupine. Začne se pri dlaneh, konča pri podplatih. S tem se ohranjajo funkcionalne sposobnosti in se doseže boljša giblji-vost, okretnost telesa ter ravnovesje.” (*vir: Šola zdravja*)

V Solkanu nas v starosti od 57 do 88 let telovadi 25. Med nami je tudi gospod.

Zaključujem pa s prijaznim povabilom.

Na karavli je še veliko prostora za vse Vas, mlade in malo manj mlade, za vse, ki si želite zdravega duha v zdravem telesu in s sloganom šole zdravja: “Vsak trenutek je lahko nov začetek”.

Marina Bončina, besedilo in foto

Moja zgodba

Januar 2021 je hudo prizadel našo družino. Daljši čas je že bolehal moj mož Bogdan, oče dveh sinov, Igorja in Mitje.

Skupaj z mlajšim sinom sva mu pomagala, kolikor sva zmogla. Najin trud je bil zaman.

29. januar nam ga je vzel.

Zagrnila me je tema, samota... V žalovanju sem povsem oslabela in komaj preživela še okužbo s koronavirusom.

Nekega dne me je poklicala prijateljica Janka. Poleg toplega sočutja mi je svetovala, da se čim prej spet podam med ljudi, med prijatelje in znance, saj da sem dolgo živela in delala ob hvaležni publiki, med glasbeniki, pevci ... Omenila mi je tudi, da bi se morda pridružila goriškim »oranževcem«, ki že polno desetletje v Novi Gorici na ploščadi med knjižnico in gledališčem skrbijo za redno telovadbo in druženje na prostem, še posebej za starejše.

Sama sicer nisem poznala dejavnosti »oranževcev«, sem pa pred leti na televiziji opazila večje število ljudi v oranžnih majicah, ob srečanju na ljubljanskem Rožniku. Z vstopom med »oranževce« bi morda lahko ozdravila to svojo samoto, pomagala telesu in umirila ranjeno dušo. Odločila sem se, da postanem »oranževka«!

Več kot leto dni se zgodaj zjutraj s kolesom podajam med prijatelje na razgibavanje in prijetno druženje. Najprej sem se redno družila s telovadkami in katerim telovadcem novogoriške skupine, v letošnji pomladi pa smo ustanovili tudi že kar lepo skupino v Solkanu, ki telovadi v prijetni hali kotalkališča ob nekdanji »karavli«.

Moje telesno stanje se izboljšuje, moji duši pa sem omogočila nasmeh! Spoznala sem dobre in prijazne ljudi. Spet sem se znašla v prijetni družbi, tako kot sem dolga leta uživala v delu na področju kulture v Novi Gorici, pa tudi pri pripravi vrste kulturnih dogodkov v domačem Solkanu.

»Ko dan budi se nov,
v Solkanu se dobimo!
Pa telovadimo,
da sklepe okrepimo!«

Dragi Solkanci in Solkanke! Pridite med nas, da se v svoji oranžni barvi skupaj poklonimo soncu!

Alenka Saksida

Utrip kraja

Srečanje solkanskih 83-letnikov

Po treh letih zatišja zaradi korone smo se sošolke in sošolci letnik 1939 ponovno srečali v Hotelu Sabotin, tokrat v poznem pomladnem času, da nas jeseni ne bi spet presenetil kakšen nov virus.

Od 48 osnovnošolcev je zemeljsko popotovanje zapustilo kar 16 soletnikov, od zadnjega srečanja ob 80-letnici Odi Komel, Bogdan Saksida in Božidar Drašček. Vsi zbrani, tudi 16, smo vsem posvetili minuto tišine in jim zaželeli miren počitek. Tokrat se je matematika poigrala s številom 16, saj se jih prav toliko snidenja ni uspelo udeležiti zaradi takih ali drugačnih okoliščin. Svoj pozdrav pa nam je poslal pred kratkim ovdoveli Toni Vižin kar v stihih:

Soletnice, soletniki mi dragi,
želim vam, da bi srečni,
zdravi še naprej ostali.

Združili boste se, poveselili,
zapeli, posmejali, čašico izpili,
se življenja še poveselili.

A v meni več veselja ni,
žalostne in solzne moje so oči.

Vso bol srca začel sem zlivat na papir,
v upanju, da našel bom svoj mir.

Ob bogatem meniju po izboru gostiteljev se je razvil živahen klepet, ki ga je tu in tam spremljal kakšen pripev ali dovtip.

Ob izbranih dobrotah, ki nam dvigujejo *cuker* in okrogline, je izzvenel tudi eden izmed nasvetov stoletnika o jedači:

Hrano jemljite kot zdravilo, drugače boste jemali zdravila kot hrano.

No, ob polnih mizah pa seveda take nasvete kar preslišimo in si zagotavljamo, da jih bomo upoštevali že naslednji dan, če spet ne bo kakšnega praznovanja.

Katarina Vuga

Stoletnik Boris Ferlat

Borisova bogata življenjska zgodba je polna trpljenja, težkih preizkušenj pa tudi akcije, dosežkov, uspehov, veselja in sreče.

Rodil se je 30. 5. 1922 v Mirnu mami Mariji in očetu Viktorju v stari hiši brez elektrike

in tekoče vode. Družina je živela v veliki revščini in pomanjkanju. Oče je bil mizar, mama pa babica, ki je bila veliko zdoma, tako da se je moral že od malega naučiti poskrbeti zase.

Njegova mlada leta je močno zaznamoval fašizem in kasneje še druga svetovna vojna. Obiskoval je italijansko osnovno šolo, nato pa učiteljišče v Gorici. Zaposlil se je pri Štruklju in zvečer obiskoval srednjo strojno šolo. Leta 1940 se je zaposlil v ladjedelnici v Tržiču, kjer se je začela njegova politična pot. Najprej je kot kurir OF nosil naokoli slovenske časopise in letake, nazaj pa spremljal italijanske dezerterje. Nato je kot obveščevalec IX. korpusa deloval v Vicenzi pod drugim imenom. Leta 1943 je šel v partizane. Okusil je tudi težo zaporov. Kot pravi, so ga zaprli najprej Italijani, proti koncu vojne Nemci, po vojni pa še zavezniki. Zanj so bili to hudi časi. Spominja se, da je bila po vojni večja lakota kot med vojno pri partizanih. Vendar mu je uspelo preživeti tudi te preizkušnje. Pravi: »V vsaki stvari v življenju moraš imeti srečo. Včasih se ne zavedamo, da bi lahko bilo tudi drugače.«

Ustvaril si je svojo družino. Ko se je poročil, je bila njihova hiša požgana. Nič drugega niso imeli, razen tega, kar so imeli na sebi. Kljub temu, da so živeli v revščini in bili večkrat lačni, niso nikoli obupali in se borili naprej. Žena Hilda mu je rodila sina Bojana in hčerko Mojco.

Po opravljenih vojaških vajah so ga poslali za personalca v Tovarno tekstila v Maribor, nato je bil personalec za tri tovarne v Slonenj Gradcu, po dveh letih pa je prišel v Ljubljano na Direkcijo lesne industrije. Tam je zvedel, da se bo na Goriškem gradila tovarna pohištva. To je bila zanj izredna priložnost, ki mu je omogočila uresničiti veliko željo, da se vrne na Goriško, kjer ga je čakala družina.

Tako je 1. maja 1948 postal prvi sodelavec – sekretar Tineta Ravnikarja, direktorja novo ustanovljenega državnega lesnega industrijskega podjetja Tovarne pohištva Solkan. Podjetje je nastalo na osnovi bogate tradicije solkanskih mizarjev in se je kasneje preimenovalo v Meblo. Bil je to eden najbolj naprednih kolektivov, saj je ustanovil lastno šolo za potrebe industrijske proizvodnje pohištva, imel je prvi elektronski računalnik, razvojni inštitut, saj je bilo treba proizvodnjo prilagajati potrebam trga. Vse od ustanovitve podjetja pa do upokojitve v poznih sedemdesetih letih prejšnjega stoletja je Boris v podjetju opravljal različne vodstvene funkcije in pomembno prispeval k njegovemu razcvetu doma in po vsem svetu. Leta 1971 je skupaj z oblikovalcem Oskarjem Kogojem prejel nagrado Prešernovega sklada za serijo počivalnikov Gondola. Ponosno pove tudi, kako mu je uspelo v tujini pridobiti informacije in znanje, da je Meblo lahko začel izdelovati sodobnejše vzmetnice, ki jih še danes poznamo pod blagovno znamko Jogi. Pove: »Sem tip, ki se je hitro znašel, kjerkoli sem bil.« Po upokojitvi je na Meblo Italiana še nekaj let skrbel za prodajo ivernih plošč po vsej Italiji. Aktivno je sodeloval tudi v lokalni skupnosti. Bil je predsednik gasilskega društva, predaval je v industrijski šoli, tri mandate je bil predsednik KS Kromberk, sodeloval je v različnih gospodarskih odborih.

Od 1. januarja 1999 je član DU Solkan. Ob njegovem častitljivem jubileju smo ga obiskali člani UO društva na njegovem domu v Kromberku. Našega obiska se je zelo razveselil in hitel pripovedovati razne zgodbice iz številnih društvenih izletov, potovanj, letovanj, ki se jih je redno udeleževal. Ponosno nam je pokazal slavolok pred hišo, ki so mu ga postavili sosedje in krajani Kromberka in navdušen rekel: »Vidite, res me imajo radi.«

Kljub številnim zelo težkim preizkušnjam v življenju, med drugim tudi izguba ljube življenjske sopotnice, je Boris kot stoletnik še vedno presenetljivo poln življenjske energije, hudomušno duhovit, s pozitivnim pogledom na življenje. Sam pravi: »Dejansko se počutim še mlad, samo let imam dosti.« Seveda tudi sam poskrbi za vzdrževanje fizične in mentalne kondicije, saj gre vsak dan na daljši sprehod, telovadi, pospravlja, kuha ...

Njegov življenjski moto je: »Pomagaj si sam, ne čakaj, da ti bodo drugi naredili. Če se nekaj ne da narediti, ne iz tega delati problema.« Njegov recept, kako dočakati 100 let, je preprost: »Pri vsaki stvari je nekaj dobrega, tisto vzemi, ostalo pusti, predvsem pa ne umret prej.«

Sedanji način življenja kljub vsem ugodnostim, ki jih nudi, vidi naš stoletnik kot popolnoma »drugi svet« od njemu poznanega in ga težko razume. Z veliko mero nostalgije se spominja starih časov, ko so si ljudje bili bolj blzu in si med seboj pomagali. Dobro se počuti v krogu svoje družine. Uživa ob svojih vnukih in pravnukih, vendar pogreša prijatelje iz starih časov, ki so že odšli.

V imenu DU Solkan Vidojka Harej

Utrip kraja

Kamnolom Solkan

Kamnolom Solkan obstaja približno 150 let in se nahaja 300 m severovzhodno od Solkana in je odprt na vznožju hriba Hum. Sodi v skupino Salonit Anhovo Kamnolomi d.o.o. Znotraj kamnoloma delujeta še dve družbi: Betonarna ROKAVA in SIA v likvidaciji, vključeni so v družbo Salonit Anhovo d.d. Na ozemlju kamnoloma Solkan so razviti mlajši skladi snežno belega, drobnozrnatega apnenca, ki se ponekod menjajo s temno sivim gostim apnencem.

Surovina je namenjena za proizvodnjo apna, pa tudi kot kameni agregat za: betone, malte, nevezane in hidravlično vezane materiale za uporabo v inženirskih objektih in za gradnjo cest, kamen za obloge pri vodnih zgradbah in drugih gradbenih delih. Prav iz kamna, ki so ga donirali v solkanskem kamnolomu, je izdelana skulptura na Soški cesti, dve zanimivi skali iz kamnoloma se nahajata tudi ob kotalkališču na karavli.

Na delovanje Kamnoloma d.o.o. Solkan je bilo veliko pripomb in pritožb, zlasti v času delovanja Solkanske industrije apna, detonacij in zaradi povečane prisotnosti prahu. Stiki med KS Solkan in Kamnolomi so bili pogosti in stalni, tudi sedaj so v letu in pol precej poglobljeni, saj so bili predstavniki KS Solkan v kamnolomu tudi na obisku. O načrtih, ukrepih in izboljšavah v kamnolomu smo se pogovarjali z **Leonom Šinigojem**, vodjo prodaje, in **Nikijem Štimacem**, vodjo proizvodnje in storitev.

Oba sogovornika se zavedata odgovornosti do okolja in predvsem do ljudi, zadovoljna sta s stiki, ki jih imata z lokalno skupnostjo. Trudijo se, da bi proizvodnjo in odvoz postopoma uredili v skladu s pričakovanji okolja in so v ta namen že opravili predstavitev načrtov izboljšav tako v KS Solkan kot tudi na Mestni občini Nova Gorica. Cilj predstavitve je bil, da se predstavi celoten koncept kamnoloma, kako naj bi izgledal v prihodnosti. Želja občine je, da naj se ne bi odpiral proti naselju Solkan. Predlog MONG je, da bi kamnolom odprli z vrha in ga sproti sanirali, kar pa je tehnično in ekonomsko zahtevno oz. drago, vendar se pripravljajo tudi na to možnost. Zaradi pritožb o prašenju so najprej pripravili shemo preprečevanja. Spremljali so prašenje pred ukrepi in po njih, prašenja je sedaj veliko manj, stanje se je izboljšalo. Zgradili so deponijo, vzpostavljajo zelene pasove, ozelenili so celoten nasip, zasadili živo mejo za zaustavljanje vetra, uredili nov skalnjak, posadili cca 150 cipres, izvajajo močenje z vodo, medtem ko tla polivajo z biorazgradljivo emulzijo, izdelano na osnovi lesa, in ki jo uvažajo iz Rusije. Zaveli so se za nov pristop delovanja z namestitvijo avtomatske razpršilke, ki po celem kamnolomu moči tla. Opravljajo pranje koles tovornjakov, avtomatsko dodatno močijo surovino z vodnmi topovi, racionalizirajo premike transporta znotraj kamnoloma in skrbijo, da tovornjaki čim več vozijo po betonski podlagi.

Izvaja se tudi projektni inženiring izgradnje nove separacije, ki bo zamenjala obstoječo. Prednosti so predvsem v naslednjih točkah:

- Odmik celotne proizvodnje v notranjost kamnoloma,
- pranje frakcij, ki poleg kvalitete agregatov izničuje vplive na okolje (zaprt sistem),
- znižanje hrupa,
- tehnološke izboljšave,
- digitalizacija sistema.

Potrudili se bodo tudi za bolj privlačen vhod oz. vstop v kamnolom.

Z vsemi navedenimi ukrepi se je stanje izboljšalo, manj je pritožb o prašenju.

Glede detonacij redno obveščajo vse deležnike vsaj en dan pred izvedbo.

Pogovori in spremljanje delovanja kamnoloma je spremenilo odnose. V igri je veliko investicijskih planov: preselitev separacije, nakup tovornjaka za čiščenje cestišča, umikanje v notranjost kamnoloma in zmanjševanje hrupa prav tako tehnološko napredujejo, uvaja se digitalizacija in avtomatizacija, tudi detonacije so že s pomočjo elektronike, minirajo raje večkrat in v manjšem obsegu. So pa pod stalnim nadzorom različnih inšpekcijskih pregledov.

Črpanje surovin bo najbrž trajalo še dolgo, vendar so tudi že razmišljanja in projekcije, kako uporabiti ta postor. Je že povpraševanje za organizacije koncertov visokih rangov, kar je v Ameriki velika atrakcija.

Odprti so za sodelovanje na vseh področjih, želijo si potrditve lokalne skupnosti, da so na pravi poti, obenem so se pripravljeni oddolžiti, prav tako bi jih razveselil obisk učencev in dijakov.

Odprto vprašanje ostaja tudi, kaj storiti s starimi objekti, ki sodijo v tehnično dediščino in bo treba zanjo poiskati ustrezne rešitve, ki naj bi zadovoljile pričakovanja. Imeli so probleme z vdori in krajami in celo z narkomani.

Skratka, kamnolomi so prisotni v kraju, zaloge surovine se bodo še dolgo črpale, iskati je potrebno ustrezne rešitve v sobivanju, sodelovanju in pogovorih ter spremljanju njihove dejavnosti in ne nazadnje iskati skupne priložnosti.

Darinka Kozinc

Informatorji bodo opozarjali na nevarnost kopanja v Soči

Mestna občina Nova Gorica, družba Soške elektrarne Nova Gorica in Kajak klub Soške elektrarne nadgrajujejo sodelovanje pri izvedbi ukrepov varstva pred utopitvami na lokaciji Stari jez na Soči pri Solkanu. Sodelovanje in prizadevanje lokalne skupnosti, gospodarstva in civilne družbe omogočajo sprejemanje ukrepov, ki povečujejo ozaveščenost obiskovalcev priljubljene lokacije. Absolutne varnosti pred utopitvami ni, zlasti ne na divjih rekah, kot je Soča. Pomembno je, da so obiskovalci in širša javnost dobro seznanjeni z dejstvom, da je Soča hudourniška alpska reka, lokacija Stari jez na Soči pa ni uradno kopališče in obiskovalci v reko vstopajo na lastno odgovornost.

»Varnostnih ukrepov najbrž ni nikoli dovolj, zato je potrebno opazovati razmere, ocenjevati že izvedene ukrepe in dodajati nove. Po koncu lanske sezone smo analizirali učinek prisotnosti »informatorjev«. Zelo pomembno je bilo njihovo poročanje o odzivu obiskovalcev in povratna informacija o ustreznosti opozorilnih tabel. Na podlagi analize smo sklenili nadgraditi nekatere ukrepe. Že lani smo dodali količke in namestili jeklenico, ki označuje začetek zelo nevarnega območja. Uredili smo tudi dostop za reševalni čoln. Dodali bomo še table, ki bodo še posebej opozarjale na bližino objekta HE Solkan, kar je pomembno zlasti za goste iz drugih krajev, ki tega območja ne poznajo. Odločili smo se tudi za proaktivno izobraževalno dejavnost. Proti koncu šolskega leta bomo šolam ponudili predstavitev nevarnosti divjih rek in možnosti za varnejše kopanje. V Novi Gorici imamo tako poletni kot zimski bazen, kjer so stalno prisotni reševalci. Veseli nas, da sta k partnerstvu za javni interes pristopila tudi oba sopodpisnika: Skupaj s KKSE in SENG bomo tudi letos ponovili prisotnost posebnih informatorjev ob Soči, ki bodo goste ob prihodu na območje opozarjali na table, ki jasno predstavljajo nevarnosti na tem območju reke. Ta ukrep se je v minuli sezoni izkazal kot dober in koristen, posebej dobro so ga sprejeli obiskovalci in turisti, ki ne poznajo značilnosti tega območja,« je po podpisu pojasnil župan dr. Klemen Miklavič.

Podpis dogovora o sodelovanju

Letos podpisani sporazum je že drugi, lanskoletni je bil v celoti izveden. Direktor SENG mag. Radovan Jereb je povedal: »Družba SENG, ki deluje v okviru skupine HSE, bo v času poletne sezone na prostovoljni osnovi, upoštevaje specifike lokacije Starega jezu, podobno kot smo po sporazumu izvedli že v lanski poletni sezoni, prilagodila obratovalni režim HE Solkan. Sprememba obratovanja se bo praviloma odražala v zmanjšanju dnevnih sprememb gladine vode na Starem jezu. Prav tako se bo obiskovalcem omogočalo več časa za umik na brežino reke, preden se reka prične prelivati preko Starega jezu. Poleg tega smo Mestni občini Nova Gorica v letu 2021 na podlagi sporazuma za leto 2021 povrnili vse stroške za postavitev dodatnih opozorilnih tabel in vse stroške, povezane z informatorji, v letu 2020 je SENG financiral postavitev barvnih oznak v strugi Soče.«

Soške elektrarne so del skupine Holding Slovenske elektrarne (HSE), največje proizvajalke električne energije v Sloveniji. Podpisa sporazuma se je udeležil tudi predsednik nadzornega sveta SENG in član poslovodstva HSE Uroš Podobnik, ki je poudaril, da v skupini HSE skrbno negujejo sodelovanje z lokalnimi okolji, v katerih delujejo proizvodne enote, in v odgovorno sodelovanje v korist lokalnim prebivalcem vlagajo tudi znatna sredstva. Dokaz dobrega sodelovanja z Mestno občino Nova Gorica so skupni napori za večjo varnost na Soči in dogovor, ki je bil danes podpisan.

Predsednik Kajak kluba Soške elektrarne mag. Ivan Zagožen je član strokovne skupine, ki je evalvirala lani sprejete ukrepe in sklenila, da zaradi netipičnosti lanskega poletja na Soči, ko je skoraj ves avgust na lokaciji potekalo kajakaško prvenstvo, ukrepe tudi letos izvaja testno. Kajakaški klub bo kot pooblaščenec po sporazumu tudi letos vsak dan med 10. in 19. uro zagotovil prisotnost informatorjev. Zagožen vlogo informatorjev opisuje: »Informatorji kot dobri poznavalci lokacije »Stari jez« in Soče bodo pomembno pripomogli k ozaveščenosti obiskovalcev o nevarnostih Soče na tej lokaciji, nimajo pa nikakršnih pooblastil in odgovornosti v smislu vzdrževanja reda in miru, urejanja prometa, usmerjanja obiskovalcev in/ali reševanja iz vode na lokaciji »Stari jez«.«

Opozorilne table na jeklenici čez strugo Soče

Od leta 2021 so na lokaciji Stari jez pri Solkanu v vodi postavljeni opozorilni stebri, ki nakazujejo višino gladine vode, napisi izobešeni na jeklenici (op.) opozarjajo, da je kopanje lahko smrtno nevarno, na brežini pa so nove, večje opozorilne table, ki opozarjajo na nevarnost utopitve v slovenskem, italijanskem in angleškem jeziku. Izgrajeni sta bili tudi reševalna ploščad in spustna klančina za reševalne čolne gasilcev.

Oglasno sporočilo

Osnovna šola Solkan

Učenci iz Ukrajine

Konec februarja so v največjem begunskem valu prišli tudi k nam in na našo šolo. Vtise o njihovem počutju v Sloveniji je zbrala Kristina Lisjak Simčič, socialna pedagoginja.

• V Sloveniji se počutim super. Sošolci so me zelo dobro sprejeli in učiteljica mi veliko pomaga. Tukaj mi je všeč tudi čist zrak in ljudje, ki so prijazni in dobri. Najbolj pogrešam svoje kolo, ki sem ga v Ukrajini zelo rad vozil.

Yaroslav, 5. razred

• Slovenija mi je zelo všeč, je res neverjetna država. V šoli mi učitelji pomagajo, ko kaj potrebujem. Zelo pa pogrešam Ukrajino, svojo družino in prijatelje.

Hlafira, 8. razred

• V Sloveniji se počutim dobro, tukaj mi je všeč, ljudje so dobrega srca. V razredu imam sošolce in učitelje, ki mi večkrat priskočijo na pomoč. Popoldan rada grem v knjižnico, tam listam knjige, večkrat pa

gremo z mamo in sestro na igrala v Novo Gorico in Šempeter, kjer je res lepo.

Anastasiia, 3. razred

• V Sloveniji je zelo lepo, ljudje so resnično prijazni in radi priskočijo na pomoč. Zelo rade se sprehajava po Stari Gorici, saj naju ta kraj spominja na Kijev. Tudi hrana nam je v Sloveniji zelo všeč. Zelo sva veseli, da imava v šoli obroke, saj jih v Ukrajini nismo imeli, lahko smo si kupili kakšen sendvič ali nekaj malega za prigrizniti.

Sofiia in Solomia, 8. razred

Smučarski duh Jureta Franka

Kot nekdanja učenka OŠ Solkan se vedno z nostalgijo spominjam smučarskih uspehov Jureta Franka. Jure, rojen leta 1962, je bil – kot odličen učenec in perspektiven alpski smučar – ponos naše šole. Spomnim se, da smo vsi učenci nanj gledali s spoštovanjem, večina deklet pa ga je naravnost obožavala. 14. februarja 1984 je na zimskih olimpijskih igrah v Sarajevu nastopil v veleslalomu in dosegel odlično drugo mesto. Ta srebrna medalja še danes velja za prvo slovensko medaljo na zimskih olimpijskih igrah.

Zato smo toliko bolj veseli, ker imamo zadnja leta na šoli Solkan kar nekaj odličnih smučarjev in smučark. Samo Sulič, Sebastjan Bavdaž, Mia Koglot in Neli Špacapan so tekmovalci SK Gorica. V sezoni 2021/22 so nastopali na tekmah notranjsko-primorske regije, na tekmah državnega pokala in na mednarodni tekmi v BiH.

Na tekmah notranjsko-primorske regije je v kategoriji U14 Samo Sulič dosegel skupno 1. mesto. Odlično je nastopal v državnem pokalu, saj je dvakrat stal na stopničkah, in sicer na najvišji stopnički v paralelnem slalomu, tretji je bil v veleslalomu. Na državnem pokalu je osvojil skupno 5. mesto in se tako za naslednjo sezono uvrstil v otroško smučarsko reprezentanco. Na mednarodni tekmi FIS CUP za mir v svetu v BiH se je odlično odrezal in zasedel 1. mesto v veleslalomu, 1. mesto v superveleslalomu in 3. mesto v slalomu.

Sebastjan Bavdaž je v državnem pokalu trikrat skočil na stopničke; dvakrat je bil tretji v slalomu in enkrat tretji v paralelnem veleslalomu. V skupnem seštevku je dosegel 7. mesto.

Na tekmah notranjsko-primorske regije je v kategoriji U14 dosegel skupno 2. mesto.

Pod okriljem SK Nova Gorica trenirata tudi Mia Koglot in Neli Špacapan. Mia je na regijskih tekmah osvojila skupno 5. mesto, Neli pa 12. mesto.

Vsem štirim želimo še veliko smučarskih uspehov!

Boža Hvala

Priznanja in nagrade

Maja je bilo v Murski Soboti državno tekmovanje **Mladih raziskovalcev Slovenije**, kjer sta sodelovali tudi učenki naše šole. Devetošolki **Anuša Turk Berčnik in Nina Santoro** sta zagovarjali raziskovalno inovativno nalogo *Avtomatsko prezračevanje na prepih*. Raziskovalna naloga je nastajala v dveh letih, njun končni izdelek pa je tudi prototip mehanizma za avtomatsko odpiranje zgornjih oken v učilnici.

S tem bi izboljšali kvaliteto zraku in zagotovili manjše tveganje za možnosti okužb z virusi. Učenki sta osvojili srebrno priznanje na državnem nivoju.

Mojca Milone

Državno tekmovanje iz matematike za Vegovo priznanje

je potekalo v soboto, 23. aprila, na OŠ Antona Globočnika Postojna. **Zarja Jug** iz 6. razreda in **Anuša Turk Berčnik** iz 9. razreda sta prejeli **srebrno Vegovo priznanje**.

Državno tekmovanje v znanju fizike za Stefanovo priznanje

Lovro Frančeškin iz 8. razreda se je v soboto, 14. maja, udeležil državnega tekmovanja v znanju fizike in osvojil **srebrno Stefanovo priznanje**.

Dolores Cingerle Lozar

Solkanski rokometaši

V Novi Gorici si je po dvanajstih letih ponovno mogoče ogledati članske rokometne tekme. Temu so največ pripomogli nekdanji učenci OŠ Solkan, saj ekipo Moški rokometni klub Nova Gorica sestavlja večina Solkancev. Trener je dolgoletni krilni virtuoz Andrej Pajntar. Pomočnik trenerja Erik T. Bitežnik pa ima velike zasluge, da so se fantje zbrali in motivirali za trdo delo. V zadovoljstvo predsedniku, Solkancu, Tomažu Čadežu se na domačih tekmah v »Balonu« zbere presenetljivo veliko gledalcev, kar izgleda kot mali solkanski praznik. V letošnjem letu se je ekipi uspelo uvrstiti v boje za napredovanje, a so poškodbe to, žal, preprečile. Fantje z optimizmom pričakujejo naslednjo sezono in napredovanje v 1. B-ligo.

Samuel Brajnik

Ustvarjalna reciklaža

V okviru Festivala zdravja je meseca aprila potekal tudi natečaj »ustvarjalna reciklaža«. Učenci in dijaki so iz odpadne plastike ustvarjali izdelke za ponovno uporabo. Nagrado Mladinskega centra Nova Gorica za izdelek iz reciklirane embalaže so prejeli učenci 2. b razreda OŠ Solkan, ki so ustvarjali pod mentorstvom učiteljice Bože Hvala.

Na Bevkovem trgu je 27. 5. zapelo več kot 350 otrok, kjer je sodelovala tudi OŠ Solkan

Osnovna šola Solkan

eTwinning 2021

OŠ Solkan se ponaša z znakom eTwinning šola, na kar smo še posebej ponosni. V sklopu omenjenega projekta sva se dve delavki šole udeležili poletne eTwinning šole, ki je potekala lani v tem času v Portorožu.

Prvi dan so nam podali konkretne primere o dobri praksi in uspelih projektih. Delavnica je bila zelo zanimiva, saj nam je dala veliko zamisli/idej, konkretnih spletnih orodij/aplikacij, ki jih lahko uporabimo pri delu z najmlajšimi, predloge za premagovanje ovir/težav, ki se lahko pojavijo pri izpeljavi določenega projekta in nasvete pri izpeljavi določenih zamisli.

Drugi dan smo se udeleženci z aplikacijami konkretno srečali, jih preizkusili in se o njih podučili.

Skupaj s Španijo smo v letošnjem šolskem letu izvajali projekt z naslovom: Spoznajmo svoje umetniške simbole.

Poletna šola eTwinning 2021 je bila izkušnja, ki je prav gotovo ne bova pozabili. Poleg novih znanj sva spletle tudi močne vezi z ostalimi kolegi z različnih koncev Slovenije.

Špela Frank in Karin Sirk

Učiteljici Karin (levo) in Špela (desno) na poletni eTwinning šoli v Portorožu

eTwinning 2022

Učenci iz Španije

Učenci 4. razreda OŠ Solkan podružnične šole Grgar so se v šolskem letu 2021/22 spoznavali s španskimi učenci iz Barcelone. Vključeni so bili v mednarodni eTwinning projekt z naslovom »Let's get to know our artistics symbols« (Spoznajmo naše umetniške simbole).

S španskimi prijatelji smo si izmenjali videoposnetke, kjer so se učenci predstavili, pokazali svojo šolo in si v decembrskem času zaželeli lepe praznike. S Španci smo se v angleščini pogovarjali po video klicu, si postavljali vprašanja in tako izvedeli veliko zanimivosti.

Ob koncu šolskega leta smo se še enkrat videli na daljavo, kjer smo skozi umetniške risbe učencev predstavili in pokazali najbolj znane slovenske in španske simbole ter znamenitosti.

Karin Sirk, razredničarka

Učenci POŠ Grgar

Valeta 2022

Devetošolci mahajo osnovni šoli v slovo.

Ob koncu šolskega leta

Zdi se mi, da sem še včeraj pisala članek za septembrsko številko časopisa. O tem, kaj načrtujemo, kaj bomo naredili in kako. Danes je 4. 6. in kamorkoli pogledam, se smejijo češnje in počasi se končuje šolsko leto 2021/22. Vsi smo po malem utrujeni, napeti, pričakujoči, kaj bo prinesel konec. Kako se bo izšlo? So se naše ideje, misli, načrti uresničili? Kaj bomo nadaljevali? Kaj nadgradili in kaj opustili? Kje se moramo usesti, pogovoriti in začeti znova? Pogovori, refleksije, evalvacije.

Pa vendar.

Šolsko leto se mi zdi kot vrtoglav adrenalinski park, kjer je več različnih težavnostnih postaj. Kot zavod OŠ Solkan smo doživeli in preživeli spremembe, ki so bile pričakovane, ampak smo bili ob tem vsi negotovi, ker smo stopali na neznana tla. Najprej je še vedno po hodnikih in razredih pustošila korona ter nam odrejala učni proces in življenje v celotnem zavodu. Pouk je, pouka ni. Učenci so, učencev ni. Učitelj je, učitelja ni. Maske gor, maske dol. Samotestiranje ali pouk od doma? Odločitve, katerih rezultat se je lomil na učencih in učiteljih. Preživeli smo vse koronske prilagoditve, si zaželeli srečno v novem letu vedoč, da odhodov in prihodov še ni konec.

V februarju sta svojo delovno obveznost zaključila ravnatelj Marijan Kogoj in knjižničarka Vlasta Skok. Upokojitev jim je, pravita, dobro dela.

Marijan Kogoj, ravnatelj, je bil prispodoba za OŠ Solkan. Leta njegovega vodenja so prinesla stabilnost. Za mizo v svoji pisarni je odgovarjal na vse naše dileme in vprašanja. Reševal zapletene situacije in se pogajal za financiranje investicij. Bil je živa časovna kapsula spomina, ki se ne izgubi v naloženi birokraciji, pač pa pristopa do človeka na pravičen in spoštljiv način. Zgodovinar, filantrop, gornik, fotograf ... Človek.

V pričakovanju sprememb so bile oči vseh zaposlenih in učencev uprte v novo knjižničarko in predvsem v novega ravnatelja.

Sedaj lahko rečemo, da je drugače, da se vsi skupaj privajamo novemu načinu razmišljanja. Spremembe so dobrodošle in velik izziv. Nikakor pa ne ovira.

Naši zaposleni v šoli, vrtcu, na podružnicah, v kuhinji ali drugih delavnicah, po razredih in hodnikih vedo, kaj pomeni delo z otroki učenci. Vedo zato, ker so pri svojem delu odgovorni, strokovni, imajo ustrezna znanja, izkušnje, ker si pomagajo, vidijo, slišijo in povedo. Iščejo rešitve, so fleksibilni in vsakodnevni inovatorji. Kljub vsej turbulentnosti nam je uspelo izpeljati večino dodatnih in obogatitvenih dejavnosti, šol v naravi, plavalnih in kolesarskih tečajev, tekmovanj.

Naši učenci posegajo po visokih priznanjih na državni ravni, so vzor ter širši publiki predstavljajo svoje inovacije, svoje delo. In tudi ti naši učenci so največkrat enakovredni sogovorniki in pomoč pri iskanju rešitev, ki s tičejo razreda ali širše. Tako kot vsepovsod so dnevi, ki bi jih najraje izbrisali, pa vendar so konflikti pot do novih spoznanj in novih ravnanj. Da ostaja vse na pozitivni strani, gre zahvala vsem učiteljem in drugim zaposlenim, otrokom in staršem, ki nas stalno podpirajo. Kot tudi zunanjim sodelavcem za strokovnost in pomoč pri izvedbi delavnic, kulturnih, tehniških, naravoslovnih ali športnih dni, interesnih dejavnosti ter pri nudenju dodatne strokovne pomoči.

Kaj si želimo v prihodnje?

Tisto, kar mi najprej pride na misel za vse nas, je: Redno obiskovanje šole, brez prekinitev. Spoštljivi in dobri medsebojni odnose ter odgovornost in pomoč med vsemi deležniki vzgojno izobraževalnega procesa: otroci učenci, starši in zaposlenimi. Strokovnost, inovativnost, uvajanje novih strategij učenja in poučevanja. Uspešno izvedbo in zaključek predvidenih investicij, tako za vrtec kot šolo. Za temi besedami je veliko več podrobnosti.

Potrebujemo drug drugega. Potrebujemo Solkan in Solkance tako kot potrebujemo starše. Skleniti moramo trdne vezi ali zavezništva, če želite, da bo kraj živel, dihal in rastel. Brez vrtca in šole to ni mogoče. Kot nista vrtec in šola mogoča brez Solkana in staršev. Imamo tradicijo, imamo res dobre ljudi in želim, da se sliši, vidi, predvsem pa čuti skupen utrip.

Čaka nas veliko dela in veliko izzivov. Se jih veselim.

Hvala vam za vse prej, sedaj in potem.

Dolgo poletje in varne počitnice. Imejte se lepo. Na snidenje v septembru.

Heidi Jakopič,
pomočnica ravnatelja OŠ Solkan

Novi ravnatelj

Z letošnjim februarjem je odšel v penzijo ravnatelj Marjan Kogoj. Da ga pobližje spoznamo, smo novega ravnatelja, **Gorana Bezjaka**, prosili za nekaj kratkih odgovorov.

Izobrazba: prof. fizike

Otroštvo preživel na: igrišču za šolo ter na kmetiji

Najhitreje me spravi v smeh: otroška glava, ki zmore neobremenjeno in ustvarjalno pristopiti do življenja ter nam ob tem pokaže, kako enostaven je lahko svet.

Moj najljubši hobi: ni najljubšega hobija, a jih je veliko ljubih: delo z lesom, gorsko kolesarjenje, ples, igranje kitare, kuhanje v naravi, gorski tek, potapljanje ...

Knjiga, ki se me je dotaknila: Jonathan Livingston Galeb (Richard Bach) je knjiga, ki je zagotovo pustila najmočnejši pečat. Dodal pa bi še eno serijo knjig, ki imajo meni posebno vrednost – Štoparski vodnik po galaksiji (Douglas Adams).

Film, ki mi je najbolj ostal v spominu: misel mi napolnijo trije naslovi, in sicer Avatar, Forrest Gump ter Kaznilnica odrešitve.

Moja priljubljena TV oddaja je: Je ni, ker od svojega 19. leta starosti ne gledam televizije.

Rad imam: življenje

Ne maram: Težko rečem, da česa ne maram, ker imam rad življenje.

Moje življenjsko načelo je: To je pa težko zapisati, a bom poskusil. Nekega dne sem preštel, koliko dni v življenju živimo. Koliko kot otroci. Koliko kot najstniki. Koliko kot aktivni odrasli ljudje in koliko kot starostniki. Takrat sem ugotovil, da teh dni ni veliko. Zavedati sem se pričel, da bom lahko splezal na češnjo le še kakšnih 25 pomladi, skočil v morje le še kakšnih 25 poletij, užival v jesenskih barvah le še nekaj deset jeseni in užival zimske radosti le še nekaj zim. Zato sem sklenil, da vsako jutro, ko odprem oči, živim, kot da je to moj zadnji dan. Kajti v življenju štejejo le dnevi, ko zares živimo.

Boža Hvala

Osnovna šola Solkan

Bralna značka na OŠ Solkan ter POŠ Grgar in Trnovo

Po dveh letih premora smo se ob zaključku bralne značke ponovno srečali v živo. S pesmijo *Vem, da danes bo srečen dan* so nas pozdravili otroci otroškega pevskega zbora. Spomnili smo se vsakodnevne sreče, ki nas obdaja, in hvaležnosti, da imamo dom, šolo, prijatelje in knjige.

Bralce, ki so za bralno značko brali vse leto, smo nagradili z obiskom ilustratorja in pisatelja **Uroša Hrovata**. Ob poslušanju pravljic Primoža Suhodolčana so učenci nižjih razredov, skupaj z ilustratorjem, ustvarjali like iz pravljic. Učencem je pokazal, kako narisati Petra Nosa in ostale like iz pravljic.

Kako najbolje oblikovati strip, pa so izvedeli starejši učenci in z avtorjem ustvarili domiselno zgodbo na beli papirni podlagi. Oba izdelka smo nato razstavili v avli naše šole. Otroška in mladinska pisateljica, vzgojiteljica in ravnateljica **Nina Mav Hrovat** je v Grgarju obiskala učence iz Podružnic Grgar in Trnovo. Otroci in odrasli smo bili navdušeni nad njenim nastopom. Skupaj smo brali, čarali in napeto poslušali. Ugotovili smo, da še nimamo pravokotnih glav, zato moramo še veliko prebrati. V dan smo se podali z upanjem in navdušenjem.

Ponosni smo tudi na učence, ki so za bralno značko brali vseh devet let šolanja. Zlatih bralcev je bilo letos osem.

Vse bralce pozdravljam z verzom iz Popotnice pesnice Barbare Gregorič Gorenc: »*Mislim naj vedno rastejo krila*«.

Barbara Semolič, knjižničarka

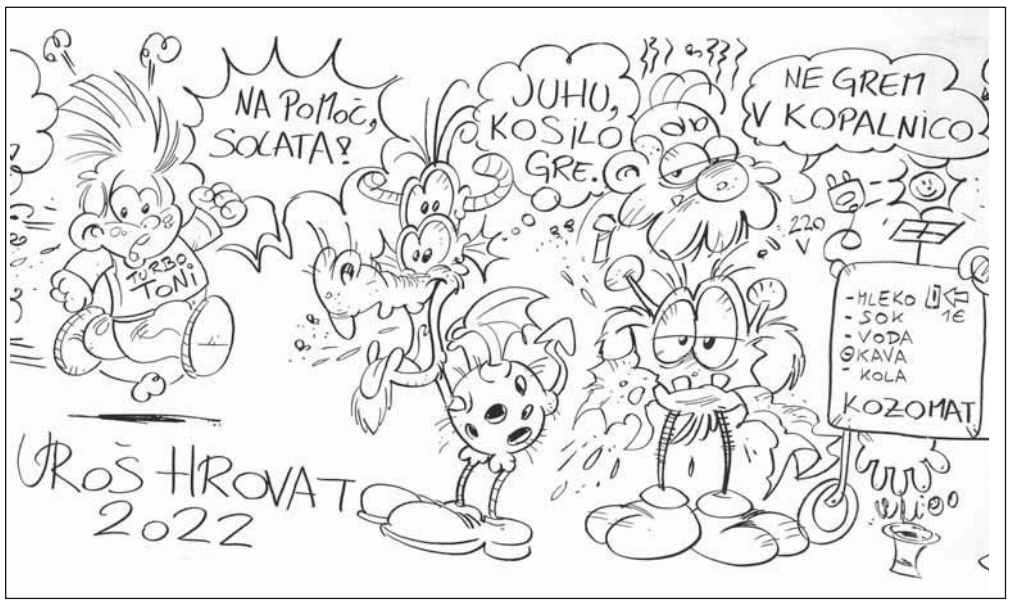

Barvni dež iz soka rdečega zelja

Decembra 2022 smo se učenci 9. a **Sara Andrič, Anuša Turk Berčnik** in **Nejc Čefarin** pod vodstvom mentorice **Debore Malik** udeležili tekmovanja iz kemijskih poskusov za osnovnošolce, organizirano s strani Gimnazije Moste. Zaradi takratnih ukrepov za preprečevanje širjenja koronavirusa je bilo tekmovanje izvedeno na daljavo. Pripravili smo videoposnetek poskusa, pri tem nam je tehnično pomagal sošolec Luka Alachkoski. Uspešno smo se uvrstili na državno tekmovanje, kjer smo osvojili srebrno priznanje.

Predstavljamo vam navodila za izvedbo poskusa, tako da se boste tudi sami prepričali o zanimivosti, saj ga lahko izvedete kar v domači kuhinji:

Potek dela:

1. V prvi in tretji čaši posebej raztopimo citronsko kislino in sodo bikarbono, v drugo pa nalijemo vodo za primerjavo.
2. V vsako čašo na vrh tekočine nabrizgamo peno za britje.
3. Na vrh pene za britje s kapalko nakapamo sok rdečega zelja. Opomba: Sok rdečega zelja zgostimo s sladkorjem, da postane gostejši kot raztopine in se v njih potopi.
4. Opazujemo, kako sok rdečega zelja pronica skozi peno za britje.

Od leve proti desni: Sara, Nejc in Anuša

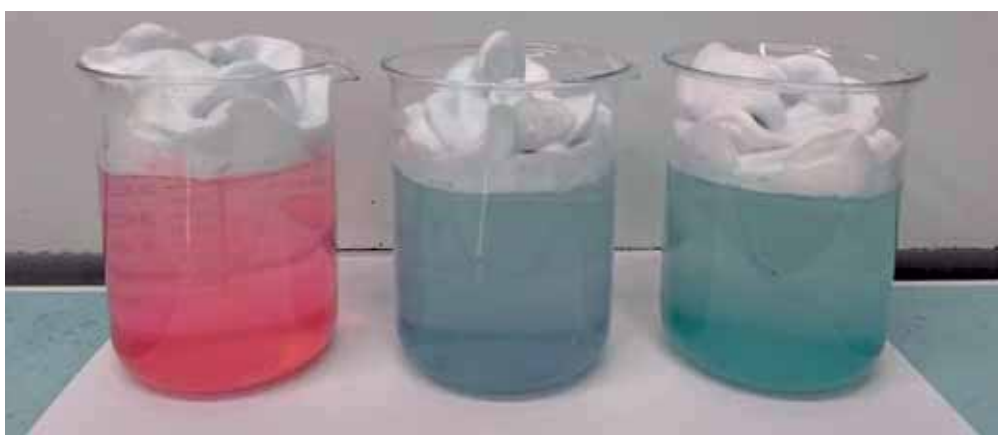

Za izvedbo poskusa potrebujemo:

Snovi:

- voda H_2O
- citronska kislina $C_6H_8O_7$
- soda bikarbona $NaHCO_3$
- pena za britjes
- sok rdečega zelja (oz. izvleček rdečega zelja dobimo tako, da rdeče zelje skuhamo v vodi, nato ga odstranimo in uporabimo preostalo tekočino)

Pripomočki:

- 3 čaše (400ml) ali večji kozarci
- kapalka
- 2 žlički

(Ne)znani Solkanci

Od *tišljerja* do kmeta, od kmeta do poeta

Toni s soprogo Majdo

Anton Vižin, 83-letni Solkanec, nam je bolj znan kot *Toni Mrzlek.* Od kod njegov nadimek? Njegova družina je imela najemno stanovanje na *Mrzleku.* Ko se je *Toni* 29. oktobra 1966 poročil z Grgarko Magdaleno, sta se zakonca stisnila v skromen prostor na *Mrzleku,* kjer sta živela z dvema hčerama kar nekaj let, dokler nista na Veliki poti v Solkanu s skromnimi sredstvi in velikimi napori začela graditi svoj dom.

Toni se z veseljem spominja, koliko prijateljev in sosedov mu je pri tem priskočilo na pomoč.

Ko je bila hiša pokrita, je v kleti pripravil zasilen prostor z *bankom*, kjer je po končanem delu v Meblu do poznih večernih ur *tišljaril* opremo za hišo, zjutraj pa se je s kolesom zapeljal v Kromberk v Meblo.

Leta 1970 so se preselili v novi dom, kjer so imeli urejeno le kuhinjo in eno spalnico, vse drugo pa je počasi nastajalo v naslednjih letih.

Solkanci poznamo *Tonita* tudi kot enega redkih pridelovalcev *sukenskiga reguta.* Z ženo sta leta 1990 najela nekaj zemljišča na Solkanskem polju, kjer je *regut* postal ena od osrednjih povrtnin. V kuhinji ohranja na steni privlačno sliko z razkošno rdečo glavo in pesmijo *u sukenščini,* darilo prijatelja Slavka Lišterja.

Pred kratkim sem si ogledala vrt okrog hiše, ki ga je skrbno urejevala njegova draga žena Majda, s katero sta skupaj preživela celih 56 let. Januarja je *Tonita* močno prizadel njen odhod v večnost.

Sredi neprespanih noči, med katerimi so njegove misli posvečene njej, so začeli nastajati stihi, ki odkrivajo njegovo neizmerno bolečino in občutek strahotne praznine, ki jo izliva v svojo izpoved.

V aprilu sva se s Tonitom ponovno sprehodila po vrtu, na katerem so se bohotili pisani tulipani, rožnati *vigularji*, beli grenik… Torbo pa mi je Toni napolnil z zelenim radičem, peteršiljem, porom, korenjem in še prelep šopek tulipanov me je spremljal domov. Pa še nekaj njegovega pesniškega navdiha sem se nalezla:

Dragi Toni, vrt te čaka,
naj Morana kar počaka.

Dve srci, dolga leta skup čutili.
Ko eno biti je končalo,
grenko gorje je drugemu zadalo.
Miru več ni, ni v noči spanja,
le misel nate stalno me preganja.

Jeseni rože na vrtu si sadila,
a nisi mislila, da z njimi
grob boš svoj krasila.
Smrt nemila prerano te
v gomilo je pahnila.

Pomladi roža zacveti,
a videle ne bodo več tvoje je oči.
Iz rož nabranih šopek bom
naredil, da z njim bom
zadnji dom tvoj okrasil.

Prihaja spet pomlad zelena,
obilno s cvetjem okrašena.
Čebele so se v cvetje potopile,
se ptice v gaju spet razveselile.

A v meni več pomladi ni.
Na svetu ni je več stvari,
ki me lahko razveseli.

V srcu žalost je ostala,
dokler za vedno ne
zatisne mi oči Morana.

Katarina Vuga, besedilo in foto

Pozimi krasi vrt tudi ohrovt

Pomladno razkošje s tulipani in večnozelenim grenikom v ozadju

Cvetoča kamelija

Zadnji ostanki sukenskiga reguta v februarju

(Ne)znani Solkanci

Gərzuən Toni

V mizarskem muzeju sta se dobila dva izkušena mizarja, Jožko Markič in Toni Vižin, ki štejeta krepko čez osemdeset, vendar se še krepkeje spominjata mladih let, ko sta se oba še bosonoga potikala po *tišljerski* delavnici. Jožko je po osnovni šoli obiskoval srednjo lesarsko šolo v Ljubljani, do takrat pa je bil *gərzuən* v očetovi delavnici. Toni se je učil za poklic mizarja pri stricu *Mariotu* na Partizanski ulici pri Gostolu.

Stric Mario je vajeniško krutost spoznal v delavnici *Tinota Brica* na Pionirski ulici, kjer je tudi bival. Povojni časi so bili težki, večkrat so se ulegli k počitku bolj lačni kot siti, tudi prostor za to je bil v hlevu. Takrat so bili vajenci, ali po solkansko *gərzuəni,* pomoč pri vseh opravilih na vrtu, hlevu in polju, hkrati pa so se učili mizarskih veščin. Mizarji so v uk raje vzeli dečke iz kmečkih družin, ker so bili že vajeni trdega dela. Ves dan so delali, kar jim je gospodar naročil. Če so bili v delavnici, se, razen o delu, niso pogovarjali. Tonitov stric je bil strog, ker so bili tudi z njim v času učenja strogi. Strogost nad vajenci so mojstri prenašali iz roda v rod, verjetno je bilo to pri vseh rokodelskih poklicih. V stričevi delavnici so izdelovali posamične spalnice in kuhinjsko pohištvo. Najprej je *gərzuən* ročno izžagal vse deske po meri, ki jih je z *burelu* pripeljal iz skladišča v ZMO-ju. Kuhinjska kredenca je bila skoraj cela iz masivnega lesa smreke ali jelke, razen vrat, ki so bila iz lesenih okvirjev z notranjimi vodoravnimi letvami. Na okvirje so nato prilepili vezano ploščo. Spalnice so bile po navadi v celoti furnirane z lepimi vzorci oreha ali drugimi temnejšimi furnirji. *Remeširali* so proti koncu dneva, dobro so ogreli prostor, na peči so kuhali klej. Uporabljali so raje kostni kot temnejši kožni klej, posebna veščina je bila furniranje zaokrožitve *špampeta* in zaobljenih vrat *lomərja*. Pri *luštranju* so pomagale soproge, ki so bile urnejše in bolj vzdržljive pri vrtenju krpe, namočene v alkohol s šelakom.

Dokončano pohištvo so *gərzuəni səz burelu* odpeljali v skladišče zadruge ZMO.

Burela je bila nepogrešljiva za prevoz kmetijskih pridelkov, *flaškuənu*, *bərjuənu*.

Med sabo so si *gərzuəni* pomagali, še posebno pri prevozu. Na *burelu* so natovorili večdelno omaro in vanjo naložili vse police in predale. Zračnice so morali kar dobro *napumpat*, da je zaradi teže lažje tekla. *Nonam* so se mladi fantiči z visoko naloženimi vozički kar smilili in ko je šlo navkreber, so jim pomagale *pəhat,* a včasih niso vedeli, ali vlečejo samo *burelu* ali še *none* zraven.

Toni se prav lepo spominja *none* od Gracijane, ki je vsem rada priskočila na pomoč. Po treh letih vajeništva je Toni moral opraviti še preizkus mizarskega znanja. V komisiji v prostorih zadruge so bili prekaljeni mojstri: Franc Gomišček, Zdravko Bašin, Kancler in Hlede. Naprtili so mu izdelavo kuhinjske mize s štirimi stoli, časa je bilo le 4 dni. Sam je moral izbrati les v skladišču, v strojni delavnici vse pravilno nažagati, z ročnim orodjem in pripomočki sestaviti in zlepiti mizo in štiri stole. Gospodarji delavnic niti niso prišli pogledat, kako se vajenci potijo na izpitu, vedeli so, da je to tudi neke vrste matura, ko *gərzuəni* postanejo zreli za samostojno delo mizarja in življenje.

Pogovor je nanesel tudi na dogodivščine in strah pred gospodarji, ko so pri delu kaj

ušpičili. Spominja se, kako ga je stric poslal po ročaje, *maniljə,* za spalnico. Povedal mu je, kje je Gosposka ulica v Gorici. Pozno popoldan se je odpravil s prepustnico skozi kmetijski mejni prehod in sledil dvema domačinoma. Prepričan je bil, da tudi onadva gresta po *maniljə,* saj jih je videval okoli delavnic. Po opisu se je pot tudi ujemala do trga, kjer sta zavila levo in ne navzdol proti mestu, kot mu je naročil stric. Še vedno je bil prepričan, da gresta po *maniljə* in jima je zvesto sledil. Pred večjim poslopjem sta z očmi premerila okna in izginila v notranjost. Preplašen se je moral vrniti spet na trg in nadaljeval pot navzdol proti palači Attems, na Gosposki ulici je našel železnino Danijelis. Ob povratku ga je stric nahrulil, češ, kje se je obotavljal. Toni mu je povedal, da je sledil dvema moškima, ki sta vstopila v tako in tako hišo. Stric Mario je planil v smeh in se krohotal, da mu je pač dal denar za *maniljə* in ne za obisk javne hiše.

Miran Brumat

Ko je RIRDS pripravljal prostor za mizarski muzej na *Goriščeku*, je pri delu pomagalo kar nekaj solkanskih mizarjev. Med njimi so bili tudi Toni *Mrzlek*, Leon *Šeše* in Avgust Prijon, ki so polagali lesena tla na betonsko podlago. Ker so bili spretni *tišljerji*, so pod postavili kar v dveh dneh. Ob spominu na ta dogodek se je *Tonitu* zapisala v solkanščini pesem o *tišljerjih*.

Sukenci smo sə u štrušulji rodili.
An ku hitro smo shodili,
po delaunici smo sə pudili.

An kər šuəlu smo končali,
kar pred bankəm za
gərzuəna smo ostali.

Təpərvo luštranje spoznəli,
u fabriku smo doskat
burelu pərpeljali.

Če smo gərzuəni kej falili,
da smo guncuti an bagabundi
sə gospodarji nam krčali.

Kər smo sə s karjolu
usi zmrtrani nazaj uərnili,
še po uhah kajšnu smo dobili.

Čeprou nam gospodarji
ənkuli nisə pərpoznəli,
da bi kej u resnici znəli,

pər njəh smo sə uselih naučili,
da smo pər sojih hišah
uratə, oknə an lomərjə kar nardili.

Ma dobili so sə tudi taki,
ki sə z gərzuəni lepuə raunali.
Na konci bi za njəh še dušu dali.

Pesem uredila Katarina Vuga

Bogat je, kdor se sprijazni s svojo usodo

Našo zemeljsko pot spremljajo dvigi in padci, veselje in žalost, zdravje in bolezni, ki nas prizadenejo še posebej v poznih letih. Od vsakega posameznika je odvisno, kako sprejema življenjske tegobe in kako uravnava svoje bivanje.

Pred časom sem se odpravila na kegljišče ob koncu Erjavčeve ulice, tik pred železniškimi zapornicami, kjer se ob petkih dopoldne zbirajo člani iz Društva slabovidnih in slepih Nova Gorica. Z zanimanjem sem opazovala skupino, ki cilja na devet postavljenih kegljev in veselje posameznikov, ko jim uspe podreti večje število kegljev. Pri ponovnem postavljanju kegljev radi sodelujejo tudi nekateri slabovidni, ki otipavajo označen prostor, kamor postavijo kegelj. Med kegljaši je veliko navdušenja, nekateri se pripravljajo tudi za tekmovanja.

Ob rojstnih dnevih poskrbijo tudi za kakšen prigrizek, med sabo si delijo kakšne bonbončke… Tako se razvija družabnost in dan postaja polnejši.

Med njimi je tudi moja sošolka Zofka Nanut, ki je pred nekaj leti popolnoma izgubila vid. Ker je svojčas bila vneta športnica, se tudi zdaj ni predala zgolj lenarjenju na kavču. Vsak dan gre ob spremstvu na sprehod v okolico, rekreativno pa se udeležuje tudi kegljanja. Težko rdečo kroglo na vrvici, ki jo sprejme od voditeljice Petre Figelj, pogumno usmeri v devet kegljev in včasih jih naenkrat podere kar veliko. Potem nadaljuje, dokler ji ne uspe podreti vse do zadnjega….

Zofka je bila kar nekaj let članica literarnega krožka, ki ga je vodila Polona Abram. Vsako leto so ob zaključku izdali zbornik zapisov, ki ga je vedno bogatila tudi Zofka s pesmijo ali krajšo pripovedjo. Spodbudni so njeni zapisi, ki jih preveva izjemen optimizem. Prisluhnimo drobcu:

Živela sem v soncu, ga občudovala in iskala. Še zdaleč si nisem mislila, da me bo pognalo v temo. V temi iščem, praskam. Lahko bi kar obležala, pa ne, ne morem. Iščem opore, hočem naprej. Kam me bo pripeljalo, ne vem. Čeprav ne vidim, ne čutim praznine okrog sebe. Moji dragi mi veliko pomenijo. Rada jih slišim, se jih dotaknem. V veliko oporo mi je, kako jim gre v življenju. Izgubiti vid ni najhuje, kar človeka doleti v življenju. - ne obupa, najde pot v neskončnost. Zaenkrat ne mislim na to, ampak na jutri. Spominov se ne oprijemljem. Živim s tem, kar mi je ostalo. Zakaj je tako, se ne bom spraševala. Moram se spoprijeti s temo, druge poti ni.

Kadar Zofko vprašaš, kako se počuti, je njen odgovor: *Dobro. Nič mi ne manjka!*

Zofki želimo, da bi jo tudi v prihodnje spremljala ta pokončna drža, njen optimizem pa naj se prelije tudi na nas.

Katarina Vuga, besedilo in foto

(Ne)znani Solkanci

Slovenci smo strastni nabiralci jurčkov

Gotovo poznate rek: »Kot gobe po dežju!« No, nabiranje gob po dežju je res priporočljivo, saj gobe takrat rade rastejo in z malo sreče, predanosti in volje jih boste tudi vi lahko našli in iz njih skuhali okusno rižoto, gobovo juho ali pa gobovo omako. Slastni sadeži, ki nam jih ponuja gozd, nam ponudijo ne le okusnega kosilo, pač pa tudi zdrav sprehod in veliko svežega zraku. O gobarjenju sem spregovorila s strastnim nabiralcem gob iz Solkana, gospodom ***Joškom Lukežičem****, ki že vrsto let pridno nabira gobe.*

Kaj mora imeti pravi gobar?

Pravi gobar mora predvsem imeti rad naravo in jo spoštovati. Vsekakor mora biti pri gobarjenju potrpežljiv in vztrajen.

Katere gobe najraje nabirate?

Najraje nabiram jurčke in lisičke, pa tudi drugih vrst gob se ne branim. Jurčke začnem nabirati konec maja ali junija, odvisno od vremena in padavin, zadnje jurčke pa sem tudi že dobil konec novembra. Lisičke imajo rade toploto in vlago in jih največkrat nabiram v začetku poletja. Poleg lisičk pa v poletnem času nabiram razne vrste golobic.

Kdaj je nabiranje gob pri vas preraslo v strast?

Pred približno petdesetimi leti, ko me je h gobarjenju nagovoril g. Besednjak iz Šempetra. Ko me je prvič peljal na gobe, sem bil še v gimnaziji. Dobro se spomnim, da smo šli v Spodnjo Branico nabirat štorovke. Potem ko sem dobil svoje prve gobe, me je stvar tako prevzela, da jih nabiram še danes. Zase lahko rečem, da je nabiranje gob postalo moja strast.

Katere so užitne gobe pri nas?

Sam nabiram približno 20 vrst gob, vendar se osredotočam predvsem na jurčke, lisičke in štorovke. Te nabiram od junija do konca novembra. Seveda poberem tudi druge gobe: golobice, dežnike, kolesnice itd.

Ali smo Slovenci strastni nabiralci gob?

Da, bo kar držalo, vendar bi rekel, da smo predvsem nabiralci gob in strastni nabiralci jurčkov.

Kako prepoznati strupene in užitne gobe, saj so si nekatere zelo podobne?

Že ob najmanjšem dvomu, da goba ni užitna, jo pustim v gozdu. Zelo me moti, ko v gozdu naletim na obrnjene, zbrcane gobe, ki jih je nekdo pred menoj odtrgal in pustil. Meni zadostujejo tiste vrste gob, ki jih najbolj poznam, druge prepustim ostalim gobarjem, ki jih mogoče bolje poznajo.

Je res, da je treba gobe pred zamrzovanjem obvezno blanširati?

Odvisno od vrste gob. Za biti bolj siguren, priporočam, da se jih blanšira. Sam pa mladih jurčkov ne blanširam, lisičke sicer da, ker sem ugotovil, da če jih ne blanširaš, rade sčasoma pogrenijo.

Kdaj končate gobarski dan?

Na gobe krenem od doma zelo zgodaj, tako da pričakam jutro v gozdu. Gobarski dan po navadi končam zgodaj popoldne, po petih, šestih urah hoje po gozdu, vendar je vse skupaj odvisno od tega, če sploh naletim na gobe. Glede na to, da hodim nabirat gobe na Gorenjsko, Kočevsko, Dolenjsko, si lahko predstavljate, kdaj grem od doma. V bivši Juga sva hodila s prijateljem gobarit tudi v Gorski kotar in narodni park Risnjak. Tisti pravi stari gobarji, ki bodo to brali, se bodo prav gotovo spomnili starih časov, ko smo nabirali štorovke za prodajo. Takrat še ni bilo toliko avtoceste, tako da si šel do doma sredi noči.

Ampak gob je bilo toliko, da si bil lahko zgodaj popoldne že doma. Tudi sam včasih pogrešam krasne gobarske dneve in s prijatelji večkrat obujamo te čudovite spomine. V tistih časih ni bilo omejitev glede količine nabranih gob. Spomnim se dneva, nedelja je bila, ko sva s prijateljem v dobrih treh urah, verjeli ali ne, nabrala 77 kg jurčkov. Danes je to le lep spomin.

Ali je nabiranje gob tudi sprostitev?

Ja, bo kar držalo, da je zame nabiranje gob predvsem sprostitev, čeprav mi doma včasih rečejo, da se preveč ženem za temi gobami. Zaenkrat si ne morem pomagati, tak pač sem, in če bo zdravje služilo, se tudi v prihodnosti ne nameravam odreči tem užitkom. Po koncu gobarskega dne si fizično utrujen, ampak tudi psihično sproščen. Ta utrujenost mine, ko nabereš lepe gobe ali pa vidiš kakšno divjo žival, ki je sicer ne vidiš pogosto.

Je kakšen poseben dogodek iz gozda, ki vam je ostal v spominu?

No, tisti, ko sva s prijateljem dobila precej jurčkov. Najprej sva jih nabrala 56 kg, dva dni kasneje pa še 38 kg, na kar je ta sedaj že moj pokojni prijatelj rekel, da gob ni toliko in da nima smisla več iti na jurčke. Drugače je bilo takih dogodkov kar nekaj, a bi bolj spadali v oddajo “Saj ni res, pa je”, vendar o tem kdaj drugič.

Kdaj v letu je največ gob?

Odvisno od padavin, lahko je tudi poletje bogato z gobami, zlasti s poletnimi jurčki, drugače pa je največ raznovrstnih gob v jesenskem času.

Kaj pa pomeni, da je neka goba pogojno užitna?

Tudi štorovke so na primer pogojno užitne in jih je potrebno pred uporabo prekuhati. Nekatere gobe so dobre, dokler so mlade, potem pa je njihova uporaba že vprašljiva. Pri nas doma prekuhavamo samo štorovke in maveljčke, ostalih gob pa ne.

Katera jed iz gob pa je vam najbolj všeč?

Jaz osebno prisegam na kremno juho z jurčki in lisičkami z malo ali nič krompirja. Juha mora biti bogata z gobami in ne s krompirjem in ostalo zelenjavo. Všeč mi je tudi rižota z gobami, pašta z gobami, predvsem pa ješprenj z gobami. Zelo so mi všeč tudi jurčki na žaru, in sicer taki, ki so pod klobukom malo rumeni, kar pomeni, da so tudi bolj zreli.

Slovenija je od nekdaj veljala za gobarski raj, zdaj pa gobarji pravijo, da sta količina in raznovrstnost gob v zadnjih letih bistveno manjši kot nekoč.

Bo kar držalo, po mojih lastnih izkušnjah se je v zadnjih letih vse skupaj močno spremenilo. Včasih je veljal rek, da rasteš kot goba po dežju. Seveda, če ni dežja, tudi gob ni veliko, ampak sam mislim, da je za to krivo podnebje. Predvsem mislim, da je zrak, ki ga dihamo, pomemben faktor tudi za rast gob. Ker hodim že vrsto let na gobe, je lahko padavin veliko, v zimskem času predvsem snega, pa vseeno v poletnem času ni gob. Mi gobarji si včasih pripovedujemo: »Aha, letos bo gotovo polno gob, ker je bilo v zimskem času polno snega in se reče, da se je zemlja odpočila.« Ampak to na žalost ne drži. Glede tega bi izpostavil prav lansko sezono, ki je bila za gobarje zelo, zelo slaba. Dobro se spomnim leta 2003, ko je imela Nova Gorica 73 dni temperaturo več kot 30 stopinj, dežja je bilo malo ali nič vse do 1. avgusta. Takrat je začelo deževati in gob je bilo v izobilju. Glede jurčkov je bila, vsaj zame, zadnja dobra sezona 2018, potem pa iz leta v leto slabša. Ker sam gobarim praktično po celi Sloveniji, razen Štajerske, Koroške in Prekmurja, lahko rečem, da ta vzorec velja za povsod po državi. Gobarji dobro vedo, da prihajajo gobe na italijanski trg iz cele Evrope, saj so Italijani ljubitelji gob. Medtem ko so bile odkupne cene za jurčke npr. v Romuniji še pred kakšnim letom evro ali dva na kilogram, so lani narasle tudi do 25 evrov za kilogram. To pove vse.

Kako postati dober in predvsem varen gobar?

Dobro vprašanje. Dober gobar je podobno kot dober kvartopirec, izkušnje pridobiš z leti. Sam rad odkrivam zmeraj nove prostore, nove pozicije. Na denarno ali stroškovno plat se niti ne oziram. Takim, ki so šele na začetku gobarske kariere in ne vedo, kam bi šli na gobe, priporočam, da gredo od doma malo kasneje in se odpravijo gobariti tja, kjer so slišali, da rastejo gobe. Če vidiš ob cesti parkirane avtomobile, se ustavi tudi sam in se odpravi gobarit. Ampak drugič glej, da boš ti tam pred ostalimi. V eni gobarski sezoni prevozim tri do štiri tisoč kilometrov, lahko tudi več. Če se odpravljaš v gozd, velja pravilo, da ne hodi sam, da se ti kaj ne zgodi. Je pa res, da to ni ravno moja odlika, ker sem sam strasten gobar, kot ste lahko razbrali iz tega intervjuja.

Joško, želimo vam veselo gobarjenje in prijetne poletne in jesenske sprehode po naših čudovitih gozdovih!

Svetlana Bušen

(Ne)znani Solkanci

Buska Blink nakit nosijo ženske vseh starosti

*Tokrat je pred nami mlada solkanska oblikovalka **Maja Tor**, ki jo spremljam na Instagramu in Facebooku in uživam v njenih izjemnih izdelkih. Majin nakit že na prvi pogled razkriva, da imamo opraviti z izvirnim prepletom misli, ki ne pozna omejevanja. Vsaka kolekcija in vsak kos ima svojo zgodbo. Ustvarja pod blagovno znamko **Buska Blink**.*

Maja, si že od nekdaj vedela, da bi rada postala oblikovalka nakita? Kdaj te je potegnilo v oblikovanje, je bil za to odločilen kakšen poseben trenutek?

Svojo kreativnost sem na začetku izražala skozi šivanje. Sprva sem šivala za svoje punčke, potem sem se prelevila v modno oblikovalko za barbiko in ne nazadnje sem začela šivati tudi zase. Ko sem spoznala svojega moža, sem se preselila v Solkan. Začela sem delati v trgovini Lega, kjer sem naredila ogrlico za njegovo *nono* Olimpijo. Takrat se je nekaj zgodilo, premaknilo v meni. Svet steklenih perlic in izdelovanja nakita me je navduševal vrsto let. Nekje v meni pa je rasla ljubezen do gline in naravnih materialov. Ko je želja dozorela, sem si kupila svoj prvi zavitek gline. Začela sem zelo zadržano. Glino sem na nek način dojemala kot sveto. In spet me je potegnilo v čudoviti svet oblik in barv.

Si se pri kom dodatno izučila in ali imaš vzornika?

Imam prijatelja Jona Hatfulla, ki ustvarja pod imenom White cow iz Preserij. V ateljeju Stvari v Ajdovščini, kjer imam še vedno naprodaj svoj nakit, sem občudovala njegove izdelke. On je prvi, ki mi je pokazal osnove oblikovanja gline, barvanje le-te in peko. Pri njem sem tudi spekla svoje prve piškotke (beri: keramiko). Svetoval mi je glede izbire barv in glazur. Zelo sem mu hvaležna, da si je vzel čas, ko je v peč zlagal vse moje koščke nakita. Mislim, da je v grozi pričakoval dan, ko sem ga poklicala, da imam pripravljene izdelke za glazurno peko. Omenil mi je tudi porcelan, vendar zaradi višjih temperatur peke slednjega nisem mogla peči pri njem. Takrat sem vedela, da potrebujem svojo peč.

Od kod črpaš navdih in kateri del dneva ali noči je tvoj najljubši čas za ustvarjanje?

Navdih črpam iz narave, življenja, geometrije. Najraje ustvarjam zvečer, ko se svet umiri. Zato so zelo priročni vikendi, ko lahko potegnem ustvarjanje dolgo v noč, saj lahko v nedeljo več časa spim.

Kako si se razvijala kot oblikovalka?

V uvodu sem povedala, da sem se iz amaterske šivilje prelevila v oblikovalko steklenega nakita in potem sem končno realizirala ljubezen do gline. Vendar je nakit osrednji predmet. Okrog nakita se prepletajo moje misli. Leta 2019 sem v tolminskem muzeju razstavljala svoj steklen nakit v okviru beograjske razstave rimskega nakita. Misel me je peljala v prihodnost in čez 2000 let bodo v Solkanu našli keramičen nakit, na katerem bo pisalo Buska Blink.

Kakšen je tvoj kreativni proces? Kako nastajajo tvoji izdelki?

Sprva me popade silna želja, da bi vse svoje ideje materializirala. Naša dnevna soba se prelevi v delavnico. Na tem mestu sem hvaležna svojemu možu Janu, ki nikoli ne komplicira in me podpira. Glino oblikujem v želene oblike in jih počasi sušim. Sledi prva peka na 980 stopinjah. Potem je potrebno čakati cel božji dan, da se piškotki ohladijo. Sledi barvanje in glaziranje. Spet peka in čakanje. Na koncu še dekoracija z zlatim lustrom. Vse kose potem povežem v ogrlice.

Sledi fotografiranje na domači oljki, izdelava darilne šatulje in že jih lahko občudujete v ateljeju Stvari v Ajdovščini, na Facebook strani in Instagramu.

Komu so tvoji izdelki namenjeni? Kakšne, misliš, so tvoje stranke, kakšne ženske nosijo tvoj nakit?

Moj nakit nosijo ženske vseh starosti, saj je moj repertoar kar širok. Mislim, da se za vsako najde kakšen kos. Izziv pa mi je minimalizem, ki deluje. Glina je medij, ki je zelo širok, zemeljski, saj je v resnici zemlja in zelo lepo prizemljuje naš um, da ne pobegne v prihodnost ali preteklost. Postavi nas v ta trenutek in zdaj. Tako enostaven, a hkrati močan.

Kakšen pomen in vrednost ima zate nakit v vsakdanjem življenju?

Nakit ima zame obredni pomen. Vsak kos predstavlja neko zgodbo, opomnik ali sporočilo. Človeka polepša, mu doda vrednost. Občudujem ljudi, ki ga nosijo.

Delaš vse sama?

Vse izdelam sama. Vsak moj kos nosi tudi moj avtogram. Vsaka škatlica je lastnoročno podpisana. Edino grafika na škatlici je delo mojega moža.

Kot kaže, si zelo uspešna. Kako si se lotila promocije svoje znamke in koliko pozornosti posvečaš celotni njeni podobi (embalaža, paketki, logotip)?

Vse se je začelo zelo ljubiteljsko. Potem se je pokazalo zanimanje za moje izdelke. Začela sem dobivati naročila. Odprla sem odd, ki je formalna oblika, da lahko prodajam svoje izdelke. In potem so ljudje videli moj nakit in ga občudovali. Beseda je dala besedo. Svoje izdelke objavljam tudi na Instagramu in Fb pod imenom Buska Blink. Buskati se po tolminsko reče, da se stvar sveti, prinaša luč. Veliko ljudi me je preimenovalo v Busko.

Se pri oblikovanju nakita osredotočaš na modne smernice ali ti za navdih služi kaj drugega?

Živimo v trenutku, kjer vsakodnevno dobimo iz okolja in medijev veliko informacij, ki gredo skozi sito doživljanja in potem se v glavi že kristalizirajo ideje. Velikokrat gredo mimo, saj nanje pozabim. Čas tako hitro teče in porajajo se vedno nove ideje in ob redni službi in otroku je za realizacijo na razpolago zelo malo časa.

Ali sama tudi nosiš svoj nakit?

To je največja prednost izdelovanja nakita, saj si ga lahko naredim po želji. Zelo rada nosim prstane in male uhančke. Zapestnice pa po navadi izdelam iz poldragih kamnov, da imam še dodatno zaščito.

Narediš tudi kakšen kos po meri?

Seveda. To je hkrati izziv in prekletstvo. Vrže me iz udobne cone in mi požene adrenalin po žilah. Na koncu iz vrtinca vedno pridem kot zmagovalka z novim znanjem in čudovitim izdelkom.

Kje te lahko najdemo in »potipamo« tvoje stvaritve?

Trenutno je najbolje založen atelje Stvari v Ajdovščini, kjer me ob četrtkih lahko srečate tudi osebno. Veliko nakita imam tudi v Cvetličarni Romina v Tolminu in v ateljeju Lunatus Dea v Kobaridu. Lansko leto pa me je poklicala Nežka iz Kanala, ki ima trgovinico z lokalnimi izdelovalci. Na goriškem koncu še iščem prostor.

Kaj ti prinaša poletje?

Poletje prinaša čas za pohajanje, druženje z družno in prijatelji. Ker je svetlo veliko časa je potem tudi manj prostora za ustvarjanje. Ko se zima poslavlja, me včasih prime *šentiment* zaradi tega, a hkrati veselje, saj obožujem toploto in vodo. Poletje je čas za širjenje obzorja in spoznavanje novih ljudi in kultur. Na vsakem koraku pa je vedno prisotna misel na nakit.

In kaj počneš, kadar ne ustvarjaš?

Kadar ne ustvarjam, delam, pospravljam, kolesarim, pohajam z družino in berem.

Maja, hvala za odgovore in ustvarjalno še naprej.

Hvala tudi vam za priložnost. Zelo sem hvaležna, da ste me opazili in mi dali besedo.

Svetlana Bušen
Foto: Majin osebni arhiv

Izpod peresa

Voda

Zvončki z upognjenimi vratovi in snežno belimi cvetovi se milo sklanjajo proti Soči, v mraku se vase zaprejo, s sapico kramljajo o luni in soncu. Sprašujejo se, le zakaj se njena voda umika z bregov, a morda visoke planine niso več odete v debel zimski plašč, morda so melišča natrgala ledeno podlogo in ostali so le beli ovratniki na vrhu Triglava.

S prekipevajočimi tolmuni je nekoč zelenooka hči planin rada privabljala poglede na razkošna nedrja, polagoma pa postaja naša reka plaha in tiha, počasi in mrmrajoče se preliva med obraščenimi kamnitimi gmotami, štrlečimi nad gladino. Še nedavno so čeri globoko na dnu počivale in skrivale zaklad soških postrvi.

Že zdavnaj ni več svobodna, nekoč je poganjala lesena mlinska kolesa, kasneje so kovači zanjo skovali železne turbine in zapornice, zidarji betonske pregrade, viadukte, brvi in tribune. Z njih lahko *sapiens* opazuje njeno vedenje, ji žuga in kaznuje, nanjo obesi jetniško jeklenico z rdečimi opozorili, ko nehote nekrivdno pogoltne življenje nevednega plavalca.

Na pobočjih utrujena drevesa vse prevečkrat omahnejo v njeno strugo, asfaltne zaplate se bolestno širijo, šopiri se jok pnevmatik in žvenket praznih pločevink. Še pred desetletji je daleč stran v slano morje odnašala bižuterijo azbestnih prstanov, iz protesta jih je sem in tja skrivoma puščala na peščenih bregovih, kjer smo se mulci stepli za največji obroč.

Po eni strani ji laskamo in zapisujemo čudovite verze slave, po drugi strani brez sramu vanjo zlivamo svoje odplake. Za rahločutne in naravovarstvenike je naravno lepa, z njenimi pobočji tvori poseben ekosistem, v biologiji to pomeni splet odnosov med živimi bitji in neživo naravo. Drugi spet vidijo priložnost razvoja turistično športne destinacije in si na vse kriplje prizadevajo za čim hitrejše prilagajanje trendom, dokler še kaj vetra piha v jadra barčice z evropskimi cekini. Po navadi je vetrovno le občasno, ostaja pa kopica nedokončanih in nepovezanih projektov. V nekem smislu so opomniki, avtoportreti, odsevi prevelikih pričakovanj. Bognedaj, da pride na obisk izurjen evropski računovodja, poslal nas bo na osnovnošolsko ponavljanje matematičnih operacij, preden nam bo spet poslal kaj bruseljskih krajcarjev, ampak tudi Bog bi nas moral poslati kleče v spovednico in nam za grehe naložiti pošteno pokoro.

Že leta 2013 je UECE, Ekonomska komisija Združenih narodov za Evropo objavila članek z naslovom *Izvršni direktor Nestléja: voda ni človekova pravica, treba jo je privatizirati.*

Ali je voda brezplačna in osnovna človekova pravica ali bi morala vsa voda na planetu pripadati velikim korporacijam in bi jo morali obravnavati kot tržno blago? Naj revni, ki si ne morejo privoščiti nakupa, trpijo zaradi žeje in lakote? Po mnenju takratnega izvršnega direktorja in kasneje predsednika največjega proizvajalca živilskih izdelkov na svetu Petra Brabecka bi morale korporacije imeti v lasti vsako kapljico vode na planetu, kot napoveduje: »… in ne boste je dobili, če ne plačate.«

Nestlé plačuje horde »internetnih bojevnikov«, da branijo podjetje in njegova dejanja na spletu, prav tako se strinja s stališčem korporacije Monsanto, da so njihovi GSO (gensko spremenjeni organizmi) dokazano varni in da zaradi uživanja GSO še noben ni zbolel. Mar res? V Evropi je Monsantova koruza MON810 odporna proti insektom glavna genetsko spremenjena poljščina.

Proizvodnja mineralne vode Nestlé vključuje zlorabo ranljivih vodnih virov, s čimer uničuje oskrbo z vodo brez kakršne koli odškodnine. Tako je v brazilski regiji Serra da Mantiqueira prekomerno izčrpavanje povzročilo nepopravljivo škodo. Med znanimi aferami je tudi nakup kakava iz Gane in Slonokoščene obale pridelane z otroškim delom, ker so jih revni starši iz Malija, Burkine Faso in Toga prodajali za sužnje na farmah kakava. Še več je zagotovo prikritih zadev, izstopa tudi nakup 17 milijonov hektarjev ukrajinskih kmetijskih zemljišč, ki so jih kupile Cargill, Dupont in Monsanto. Slednja je formalno nemško-avstralska last (beri Bayer), a kapital je ameriški. Kupljena površina je večja od italijanskega fonda kmetijsko obdelanih zemljišč. Delničarji teh korporacij pa so spet znani: Vanguard, BlackRock in Blackstone, ki že tako ali tako obvladujejo vse svetovne banke in vso pomembno vojaško industrijo.

Ideologija korporacij je ustvariti monopol nad osnovnimi pridelki in dobrinami, prostor, zemlja, zrak in voda dejansko postajajo tržni produkti. Spomnite se zato na našo zelenomodro reko, na dobro in pitno vodo iz naših pip in vodnjakov, ko boste naslednjič znova želeli kupiti izdelek Nestle-ja, pa čeprav so vam to najljubše čokolade, sladoled, kava, otroška hrana, osvežilne pijače.

Samoumevno se nam Solkancem zdi, da je Soča naša, vedno dostopna, hladna in čista. Ko stopaš po stopnicah proti čolnarni, pričakuješ, da bo naraščajoči šum v sorazmerju s pretokom, a kaj ko je hrup okolice, predvsem prometa in delovnih strojev, že prestopil v zvočno onesnaževanje. Dobesedno smo preglasili naravno zvočno okolje. Ptičje petje in žuborenje vode ostaja le v spominih, ki vztrajno bledijo. Zvoka udarcev perila ob korito za šolo in potoku Pahara pri cerkvi se morda še spominjajo perice – letos je korito skoraj prazno, tako kot so nizki vodostaji vseh pomembnih rek. Večkrat se sprehodim po povezovalni poti ob reki do kamnitega velikana – postala je zaraščena, razrita, neurejena, z sasto zelenomodri odtenki Soče so barvali ozadje izza dreves in robidovja.

Vzpenjajoča stoletna vojaška mulatjera se je ohranila le kot stezica na desnem robu z robnimi kamni, ki se dvigajo meter in več nad strmim pobočjem proti reki. Le kaj so premišljevali izmučeni vojaki, naši dedje in očetje, ko so tod vkreber nosili težko orožje in opremo? So se prostovoljno borili in za čigavo domovino? Vprašanj je bilo več kot odgovorov, zagotovo pa so si želeli, da se vojna norija ustavi. Na to skoraj retorično vprašanje ne pričakujemo odgovora, velja pa enako za vse vojne vključno z aktualno agresijo na Ukrajino.

Morda bi lahko delno odgovorili z vprašanjem, ki si ga je zastavil primatolog Richard Wrangham: »Ali je človek bolj dober ali bolj hudoben?«

Opredelil ga je kot paradoks dobrote. Pri preučevanju razvoja je ugotovil, da v primerjavi z drugimi primati človek kaže nižjo stopnjo reaktivnega, impulzivnega nasilja, ki se po navadi sproži kot odgovor na nezakonito dejanje, žalitev, moralno škodo. V nasprotju pa je človek izboljšal proaktivno, hladno in načrtovano nasilje. Vse se je spremenilo, ko so se naši daljni predniki, namesto da bi se ustrašili najbolj nasilnih članov, odločili, da se združijo in jih pobijejo. Postali so strateški in preračunljivi, s samoobvladovanjem pa so lahko zajezili impulzivno agresijo, da bi rešili lastno kožo. V svoji skupini so postali bolj ubogljivi in spravljivi, vendar v dvojni vlogi, kot dvojni agenti: proti članom druge skupine so postali še bolj agresivni kot ostali primati. Skratka, so in smo postali bolj dobri, ker smo bolj hudobni.

Počasi prilezem do razgledne točke pod Sabotinom, od koder se razprostira razgled na Sveto Goro, vodni vir Mrzlek, v globeli se temna Soča širi v zajetje pred jezom elektrarne, v daljavi opazim barve kamnoloma, ki nažira pobočje Škabrijela. Na poraslih bregovih se grozdasta socvetja akacije lahkotno zibljejo v sunkih solkanske sapice. Beli cvetovi se odtrgajo, vrtinčijo se nad vodno gladino in se nežno uleknejo po površini. Idilično vzdušje, če si naglušen. Na eni strani asfaltna, na drugi železna cesta zvenita kot močno razglašena tolkala. Očitno so namensko narezali črte cestne signalizacije, da se ob prestopu zasliši nenavadno rezkost zvoka. Še preden sem ugotovil, da to cviljenje povzroča stik gum z narezanim asfaltom, sem bil prepričan, da v bližini hrope ranjena žival. Tudi krokarji so se vrteli v krogu in opazovali okolico, teh velikih črnih ptic z razponom kril do 130 cm še nikoli nisem opazil na tem mestu, prav tako me je presenetilo preletanje galebov nad Ljubljanico v bližini Cukrarne nekaj dni pozneje. Sive vrane so prav začudeno opazovale nizke prelete galebov.

Narava nam daje očitne znake, da se prav prijazno ne vedemo do flore in favne, ne v domačem okolju, še manj na globalni ravni. Še vrabčki čivkajo o podnebnih spremembah, mi pa se zaenkrat bolj ukvarjamo z golobom, ki v Ljubljani išče pot v svobodo. Širok nabor obubožanih artistov bodo lahko golobice pripeljale v prestolnico kulture, pa čeprav bi se spodobilo, da so kulturniki le z območja obeh strani, kjer je veljala prepustnica za prestop meje.

Tudi naš mali Mizarski muzej ima nekaj zamisli, kako bi za EPK predstavil kulturno dediščino mizarstva v Solkanu. Konec koncev je naš kraj zibal novorojenčico Novo Gorico, mizarji pa so zanjo zagotovo izdelali zibelko in otroški voziček, ki je celo razstavljen v stari mizarski delavnici na Soški 31.

Šalo na stran, društvo RIRDS bo iz Mizarskega muzeja na EPK poslal darilo Novi Gorici, trojanskega konja z imenom Kubus b-arka, leseno kocko 10x10 m in višine 4 m. Kulturne vsebine bodo razkrite ob otvoritvi, zagotovo pa se bodo v notranjosti skrivali solkanski uporniki. Naj razkrijem: po Solkanu, vodnih virih in pobočjih bomo postavili mikrofonske celice, ki bodo direktno povezane v kubus, kjer se bo zvok v realnem več kanalno predvajal s posebnimi zvočniki in hkrati bo to zvočno scenska scenografija. V sodelovanju z Mojco Milone iz OŠ Solkan z učenci in zgodovinarjem Jernejem Vidmarjem smo že pred pandemijo zabeležili nekaj video vtisov in komentarjev, ki jih bomo morda predstavili za prihodnji krajevni praznik. Do takrat pa bomo posneli naravno zvočno šumsko kompozicijo naših vodà, reke Soče, potokov, studencev, vodnjakov, hišnih pip, dokler je voda še osnovna človekova pravica.

Miran Brumat

Soča

V eni od prejšnjih številk Solkanskega časopisa so Saša, Jože In Jakob posvetili kar nekaj člankov tragičnemu dogodku, ko je v Soči utonil desetletni deček. Vse tri avtorje člankov dobro poznam in jih spoštujem. Spoštujem pa tudi Sočo, katere bregove nekajkrat tedensko obiščem. V vseh letnih časih in ob vsakem vremenu.

Kljub več kot stoletnemu poseganju vanjo: gradnja cestne in železniške infrastrukture, industrijskih objektov, elektrarn, športnih objektov in melioracija delov bregov, je še vedno ohranila del svoje prvinskosti – značaja gorske reke.

Kljub odsvetovanju in tudi prepovedi staršev in tudi starih staršev, smo se poleti seveda v Soči radi kopali. Lepo je bilo plavati na Jez, se spustiti »po ta prvih« ali skočiti s *pərjəvənce* ali *žajfe*, ali pa igrati briškulo na parapetu ali katerem od gladkih kamnov ruševin starega mlina. Potem so tam zgradili kajakaško progo. Razumljivo, da mora kajakaška proga nekje biti, in prav je, da je tam kjer je. Nikakor pa ne moremo trditi, da se razmere zaradi tega niso spremenile.

Glavni razlog za prepoved kopanja s strani staršev je bil verjetno ta, da je tam ob prelomu stoletja, torej nekaj desetletji prej, kot so bili rojeni najstarejši danes še živeči Solkanci, utonil Tonče. Najstarejši brat mojega nonota. Tudi njemu še ni bilo deset let. Je bila tudi za njegovo smrt morda kriva ob nepravem času dvignjena zapornica Lenassijevega mlina? Kdo ve? Takrat ni bilo radia, televizije, interneta in še marsičesa drugega tudi ne. Ali je redko časopisje tej tragediji namenilo kakšno vrstico, tudi ne vem.

V času mojega otroštva je pri nas živel podnajemnik, ki smo mu pravili nunc Pepo, ki se je v mladih letih veliko kopal v Soči. Večkrat nam je pripovedoval, kako ga je nekoč »potegnilo noter«, in da ga niso rešile ne plavalne sposobnosti in ne »sočarsko znanje«, ampak naključje, ki ga je sam označeval za čudež.

Tam je pred šestimi leti utonil moj sodelavec in prijatelj.

Trditev, da je edini krivec za tragedijo upravljavec hidroelektrarne, se mi ne zdi smiselna. Še manj smiselno je obtoževanje dečkovih staršev in starih staršev. Deček je umrl zaradi spleta okoliščin.

Marko Zavrtanik

Čas nekdanji

Solkanci na obledelih fotografijah

Petdesetletnico rojstva so Solkanci leta 1975 praznovali na Pikolu. Solkanke so se pritožile, ker niso bile povabljene na skupno praznovanje. Ni znano, zakaj ženski del solkanskih petdesetletnikov ni bil deležen skupnega praznovanja. To napako so popravili ob praznovanju petinpetdesete obletnice rojstva leta 1980, ko so pripravili skupno praznovanje v hotelu Sabotin.

Iz objavljenih slik so se mi obudili številni spomini in ljudje, kot je bil npr. moj dobri prijatelj Albin Skubin, ki me je s kako smešnico vedno spravil v dobro voljo; moj dolgoletni zdravnik Otokar Perko, ki je vodil ambulanto za borce; Ivan Drekonja, ki nas je učil predvojaško vzgojo; Anton Čičigoj, ki nas je kasneje spremljal in vzgajal do odhoda na služenje vojaškega roka; Dušan Bašin, ki mi kot eden najstarejših Solkancev pogosto pomaga pri obujanju spominov na Solkan; Sonja Caharija, ki je leta 1956 med malico pritekla skozi park k nam domov in mi svetovala, naj takoj napišem prošnjo za zaposlitev pri Avtoprometu Gorica, Klelja Rožič pa je bila vsestranska, saj nas je v šolskem letu 1947/48 na šempetrski gimnaziji učila fiziko, čeprav pravijo, da so pravniki skregani s številkami. Veliko je tudi pomagala pri sanaciji izgube tovornega prometa Avtoprometa Gorica. Takrat je vodila rezervni sklad občine Nova Gorica.

Veliko bi bilo moč napisati o tej generaciji Solkancev. Nekateri so okusili tudi italijanske vojaške zapore, skoraj vsi fantje pa so vstopili v partizanske vrste.

Ko sem se odločil za objavo teh slik, mi je neimenovana Solkanka svetovala, naj ob tem zapišem tudi njene misli o tej generaciji Solkancev:

»V začetku leta so se na Dobrovem v Goriških brdih ob 100-letnici rojstva poklonili domačinu Zvonimirju Simčiču. Bil je ustanovitelj briške zadružne kleti in zaslužen za uveljavitelj vinske trte rebula in vina rebule, ki se je uvrstilo na mednarodno raven. Pravijo, da za vsakim uspešnim moškim stoji dobra, skrbna in uspešna žena. Tudi Zvonimirju je bila v oporo solkanska žena Tatjana Trpin, hčerka znane gostilničarke Trpinke (na Goriščeku pri nekdanjih kaloncah za na Sveto Goro). Rojena je bila leta 1925 in se je od leta 1980 redno udeleževala njihovih praznovanj. V medsebojnih razgovorih je vedno občudovala moževo zavzetost za mednarodno uveljavitev že omenjene domače trte in vina. To nam je pripovedovala Tatjana ob srečanjih, ki sta jih organizirala Klelja Rožič in Albin Skubin. Duša teh srečanj je bila le Klelja – univerzitetna diplomirana pravnica. Zaposlena je bila na občini Nova Gorica in začasno na okraju Koper na področju financ. Pri svojem delu je bila vestna, dosledna, stroga, natančna in uspešna.

Srečanj se je vedno udeleževal tudi Pepi Biteznik, svojčas predsednik društva upokojencev Solkan. Zdaj je žal zaradi hude bolezni v domu upokojencev 'Pristan' v Vipavi.«

Andrej Černe

Povest o Pjəravəm zidu

Slika prikazuje posodobljen zid dvorišča pri nekdanjem solkanskem kmetu Ivanu Jugu. Hiši smo pravili »pr Pjəravih«. Pogled na ta zid po prvi svetovni vojni ni bil tak; na severni strani so bila vrata, ki so še danes, na južni pa so bila široka vrata za vstop tudi z vozom na dvorišče. Do kam so segala ta vrata, označuje spodnji del ostanka nekdanje kolone prebarvan v betonsko barvo, kot so pobarvane še tri ostale prvotne kolone. Za zidom je bil velik latnik, pod njim pa prelepa zelena trava. Dandanes sta napravljena dva nova vhoda na sredini takratnega zidu. Na dvorišču sta bili posajeni dve veliki murvi. Ob nedeljah, po popoldanski molitvi v solkanski cerkvi in v primerni sezoni so se na klopeh pod tema murvama zbirale solkanske ženice na klepetu. Stalni obiskovalci tega dvorišča so bili tudi brusilci nožev in škarij ter popravljavci dežnikov iz Rezije, ki so po nekaj dni v letu tu opravljali svojo obrt. Spali so na štali, prehranjevali pa so se v glavnem s friko in polento s česnikom. In na tem zidu, ki je bil neprekinjen do južnih vrat in brez nadgrajene železne ograje, so se poleti pod večer zbirali solkanski fantje in možje z dolnjega konca Solkana in posedali na njem. Lahko rečemo, da so se pogovori odvijali tako, kot so se po slovenskih vaseh odvijali pod vaško lipo. Kmalu po prvi svetovni vojni so se pogovori omejevali na dogodke o njej, zbiranju železa, obnavljanju hiš ipd. Čez čas so sledili pogovori tudi o vaščanih, ki so se podali v državo SHS zaradi raznarodovalne politike italijanske vlade ali zaradi izognitve vojaški službi v italijanski vojski, ki se je podala v Afriko osvajat nove kolonije. Lahko javom mopedov pa se je druženje preselilo na novo lokacijo in sicer h koritu pri studencu izpod Kopice, ki še vedno priteka pod sedanjo spodnjo postaje žičnice na Sveto Goro. To korito je dal zgraditi Valentin Stanič, duhovnik, učitelj, pesnik, alpinist in kulturni delavec iz Kanala ob Soči. Namenjeno je bilo napajanju živine, ki je vlekla vozove po Soški dolini. S povečanjem avtomobilskega prometa in razširitvijo ceste je bilo korito odstranjeno in zbiranje je postalo nevarno in neprijetno. Pojavila se je televizija, ki je ta druženja še bolj zmanjšala in izbrisala iz spomina, kako so se takrat v poletnih mesecih zvečer družili Solkanci.

Za današnjim zidom vidimo številne hiše, ki jih takrat še ni bilo, saj so bila vse do dvorca grofice Liduške obdelovalna polja z železniško progo vmes. Na teh poljih si je v potu svojega obraza služil vsakdanji kruh Ivan *Pjəruc* Jug ter člani očetove družine, vse dokler ni bilo določeno, da se ta polja namenijo pospešeni stanovanjski gradnji. Zadnji solkanski kmet, ki se je preživljal izključno s kmetijstvom, je bil Pepi Koršič, ki je nedavno umrl. Pepi je še naprej pridno obdeloval preostalo zemljo, kjer je prideloval solkanski redič, gojil trte in druge pridelke.

Ne smemo pozabiti, da je poselitev in širitev Solkana do sedanjih razsežnosti nastala na kmetjiskih zemljiščih solkanskih kmetov, ki so jih morali za potrebe načrtovane urbanizacije mesta odstopiti z razlastitvijo ali prodajo. Naraščajoča pozidava Solkana se je vidno odražala v usihanju solkanskih kmetij.

rečemo, da so se pogovori odvijali o mnogočem. Občasno se je slišal tudi kakšen smešen vic. Zbiranje se je odvijalo tudi za časa anglo-ameriške vojaške uprave, saj so bile nove teme za pogovor o končani drugi svetovni vojni, ujetništvu, partizanstvu, protestih in demonstracijah za priključitev k Jugoslaviji ipd. Po razmejitvi 15. septembra 1947 je to druženje začelo počasi ugašati, čeprav smo takrat živeli res zelo počasi. S po-

Pjərav zid, očividec tistih časov, na vse to molči, saj je ostal na istem mestu. Mogoče se mu le toži po opisanih časih, kot se je tožilo našim staršem po *rajnki* Avstriji.

S tem zapisom sem izpolnil obljubo, ki sem jo pred časom dal nedavno preminuli Anamariji Jug Biteznik, Ivanovi nečakinji, da bom napisal zgodbo o njihovem zidu in o izginotju solkanskih kmetij.

Andrej Černe

Dopolnitev rubrike Utrip kraja

Poročilo komisije za cestno infrastrukturo (predsednik Davorin Škarabot)

Komisija je podedovala obilo problemov, ki obstajajo že desetletja in so ostali nerešeni (poveza na Lavričevo). Problematiko je potrebno reševati dolgoročno ali pa stopenjsko, Zato je komisija posvetila začetek dela registraciji dosedanjega dela in aktivnostim, ki so potekale v preteklosti. Ugotovili smo, da je delo komisij na podobnih področjih potrebno povezati in organizirati skupno delo na določenih mejnih področjih.

Že v začetku smo ugotovili, da se stvari rešujejo izrazito počasi in pogosto mimo komisije in Sveat KS preko stikov posameznikov z MONG oziroma z drugimi vplivnimi udeleženci. Velikokrat se začnejo problem reševati šele po večkratnih intervencijah do najvišjih funkcionarjev, kar je daleč od deklariranega sistemskega stopenjskega dela po nivojih. Tak način je ves čas zelo slabo deloval na delovno vnemo članov komisije, ki se je čutila odrinjeno od reševanja in je bolj kazalo na njeno neučinkovitost ali včasih celo nepotrebnost. Nekateri izkušeni člani so vedno znova opozarjali, da so določena vprašanja poskušali reševati že v prejšnjih mandatih, vendar skoraj brez uspeha. Kritični smo bili tudi zaradi neupoštevanja MONG in izvajalcev do sklepov in stališč Sveta KS, k je delo komisije podpiral.

To, da je treba osebno intervenirati, pritiskati in na koncu kontrolirati izvrševanje sklepov, govori v prid velike aktivnosti posameznih članov, gotovo pa ne sodi v normalen način delovanja institucij na vseh nivojiih (kdor je bolj vztrajen, siten in ima prave veze, doseže več!). Tak način dela povzroča apatičnost in zmanjšano aktivnost članov vseh organov. Normalno je, da smo se koncentrirali na vprašanja prometa, posebej na glavni prometni cesti, ki še vedno ostaja pretočna žila od Soške do Prvomajske ulice. Predlagali smo nujno celotno ali vsaj delno preplastitev, ki naj bi bila odložena zaradi planirane prenove infrastrukturnih del na komunalnem omrežju v bližnji prihodnosti. Neupoštevanje predpisov za vožnjo težkih vozil je težava, ki moti krajane. Posebej od Sabotina navzdol, kar se ob kršitvi določil vožnje ob gradnji stanovanjske soseske še povečuje. Predlagali smo spremljanje omejevanja hitrosti z radarji, ki lahko ob prekoračitvi hitrosti posnamejo fotografijo kršiteljev. Primeri iz drugih krajev kažejo na učinkovitost take rešitve.

Problemi prometa na posameznih ulicah so ostajali odprti, ker krajani velikokrat gledajo le na svoje trenutne interese in niso pripravljeni sodelovati s sosedi. Po navadi smo jih pozvali, da probleme v kali rešijo med sabo in šele kasneje v mediacijo vključujejo organe KS.

Odprt problem ostaja prometni režim ob kajakaških tekmah, ki je kompleksen in bo zahteval še veliko uslklajevanja. Ker načrtujemo nadaljnje športne aktivnosti v kajakaškem centru, ki ima poseben pomen in status, je potrebno tudi načrtovati reševanje prometne problematike, ki se ob tem pojavlja.

Ob tem smo opozarjali na nekatere slabe rešitve zaradi nepravilno načrtovanih in izvedenih cestnih del (ostri ovinki, ki silijo v prekrške, slabo pregledni ovinki zaradi žive meje, ki visi na poločnik ali celo na vozišče in vpliva na preglednost in prometno varnost...).

Veliko takih problemov bi lahko rešili že sami krajani, če bi bolje in redno skrbeli za svojo okolico.

Obnova igrišča za odbojko

Svet KS Solkan je lani sprejel sklep, da se v letošnjem letu obnovi igrišče v ŠRC Žogica za igro odbojka na mivki. Prav v zadnjih junijskih dnevih potekajo zaključna dela na igrišču (nova mivka, mreža, črte …), da bo igrišče s 1. julijem predano v uporabo krajanom.

Naše ogledalo, 2. del

V 101. številki Solkanskega časopisa smo opisali problematiko čistoče v Solkanu in neprimernega odnos do zbiranja in ločevanja odpadkov.

V zadnjem času opažamo povečanje onesnaženja okolice ekoloških otokov. Čeprav so otoki z različnimi zabojniki namenjeni ločevanju odpadkov, se ob njih prevečkrat kopičijo nepravilno odloženi in razvrščeni odpadki, ki kvarijo izgled kraja oz. krajevno skupnost ter vplivajo na zdravje ljudi in domačih živali. V današnji številki vam s slikami nazorno predstavljamo, kakšen je naš odnos do smeti in do reda in čistoče.

Opozorili smo tudi na onesnaževanje s pasjimi iztrebki, ki je še vedno vsakodnevno prisotno v našem kraju.

Krajani so nas opozorili, da mladina v teh pomladanskih mesecih kar močno onesnažuje naše parke, že kar kritično je v parku za spomenikom padlih borcev. Kljub temu, da so postavljeni smetnjaki, odpadke mečejo po celem parku.

Svet KS Solkan v sodelovanju s strokovnimi službami MONG stalno išče prostor za nove ekološke otoke z rešitvami za boljše ločevanje in shranjevanje odpadkov.

Vsi krajani smo odgovorni za čistočo v našem Solkanu, zato vse pozivamo, da se v svojem kraju držimo pravil odlaganja odpadkov.

Tomaž Černe

Kam za konec tedna

Iz Solkana v Beneško Slovenijo in Landarsko jamo

Pozna pomlad in poletje sta najlepši čas, da se podamo na izlet v Beneško Slovenijo. Kaj smo že slišali o njej?! Vemo, da se nahaja nekje naprej od Čedada proti Kobaridu, pa iz šole se morda še spominjamo Bevkovega Kaplana Martina Čedermaca. Tudi o duhovniku

Avtorica med burbonkami

in pesniku Ivanu Trinku, ki se je trudil za ohranjanje slovenske identitete v Benečiji, smo že slišali. Morda nas kdaj razneži pogled na Matajur, ki ga je najlepše videti iz Podmarka.

V te kraje po navadi ne greš brez razloga - morda na prireditev v Topolovo ali z avtobusom v Bardo v času Kogojevih dnevov ali, če si bolj informiran, na kakšno drugo prireditev Beneških Slovencev.

Kaj ko bi se tokrat podali do Landarske jame, ki je le kakih petdeset kilometrov ali uro vožnje iz Solkana? Peljemo se čez solkanski »mejni prehod«, vozimo proti Krminu in Čedadu. Tam poiščemo odcep, ki vodi na Staro goro in v Špeter Slovenov. Enkratno bi bilo tudi, če bi obiskali tudi Staro goro, saj imamo dovolj časa ali pa si jo pustimo za povratek ali za kdaj drugič. Če imamo majhne otroke, je najlepši obisk le-te v božičnem času.

V Špetru Slovenov se moramo obvezno ustaviti v nedavno postavljenem muzeju SMO, kar pomeni Slovensko multimedijsko okno. Nahaja se na levi strani ceste blizu banke in informacijskega centra. Je nekoliko skrit, a ga je vredno poiskati. Tu se lahko na najsodobnejši način seznanimo z življenjem Beneških Slovencev in pokrajino, v kateri živijo. Vse lahko gledamo in poslušamo le s pritiskom na gumb. V muzeju lahko preživimo nekaj minut ali nekaj ur. Namenjen je vsem, ki želijo spoznati zgodovino in sedanjost območja v videmski, goriški in tržaški pokrajini, ki je zgodovinsko naseljeno s Slovenci. Namenjen je tudi domačinom, ki bolj malo poznajo svoje kulturne in zgodovinske posebnosti, kakor tudi turistom, ki o Slovencih v Italiji vedo malo ali nič. Je primer nove oblike tematskih in pokrajinskih muzejev, ki ne slonijo več na zbiranju predmetov, ampak na pripovedi in sliki. Je pa obvladljiv tudi za "internetno manj pismene" obiskovalce.

Iz Špetra Slovenov vozimo še nekaj kilometrov dalje do kraja Lipa, prečkamo reko Nadižo in zavijemo proti vasici Antro. Pozorni bodimo le na napise »la grotta«.

Jama je odprta od maja do konca oktobra vsako nedeljo od 10. do 18.ure, junija tudi ob sobotah popoldne, avgusta pa vsak dan. Sploh pa ne bi bilo narobe, da bi urnik odprtja pred odhodom preverili na internetu ali celo po telefonu.

Od parkirnega prostora je še približno deset minut hoje do kamnitih stopnic, ki vodijo do jame s cerkvico. Zgradba od zunaj nekoliko spominja na Predjamski grad, le da je vse manjše. Plačamo vstopnino in ko premagamo več kot sto stopnic vklesanih v živo skalo, pridemo do železnih vrat. Vstopimo v notranjost in gremo najprej na levo, kjer si ogledamo staro krušno peč, v kateri so si romarji pekli kruh, ki je v starih časih veljal kot nekakšen spominček, kakor so delali tudi pribežniki, ki so se tukaj skrivali pred osvajalci, celo pred Turki.

Landarska jama je bila pribežališče tukajšnjih ljudi že od srednjega veka dalje. Bila je tudi kultni prostor oz. romarsko središče Beneških Slovencev. Njena notranjost je zelo razvejana in na koncu enega rova zagledamo prepariranega jamskega medveda, saj je znana tudi kot paleontološko nahajališče. Dolga je šestnajst, široka deset, visoka pa približno petnajst metrov. Nato se še nadaljuje, a ta del je zanimiv predvsem za strokovnjake, zlasti speleologe –jamoslovce.

Stene in strop nenavadne cerkvice predstavlja trda masivna skala, ponekod z ohranjenimi freskami na ometu. Za oltarjem, ki stoji na sredini vstopne votline, pa sega jama še daleč v notranjost hriba. Raziskanih je približno pet kilometrov rovov.

Balkon s krušno pečjo, v kateri so si romarji pekli kruh

Poznogotski oltar s kipi treh svetnikov, na sredi je sv. Janez Krstnik - patron cerkve

Seveda nas zanima predvsem tako imenovana cerkvica, ki je bila zgrajena leta 1477. Takoj ob vstopu na desni zagledamo manjši prostor s čudovitim zvezdno-

rebrastim obokom z izklesanimi konzolami. Prostoru je dodan le mlajši leseni križ. Bolj kot ta so zanimivi motivi fresk, kot je npr. motiv sonca ali Kristus na Veronikinem prtu. V tem prostoru se nahaja tudi napis vklesan v kamnito ploščo posvečen nekemu Feliksu, ki naj bi bil učitelj langobardskega kralja.

Pogled na leseni oltar mojstra Jerneja Vrtava iz Kobarida je presenetljiv in nepozaben v tej prazgodovinski votlini. Deluje kot nekakšna španska stena med širšim vstopnim delom jame in njenim zoženjem za oltarjem. Poznogotski oltar, ki se dviga nad oltarno mizo, je trodelen. V osrednjem delu se nahajajo kipi treh svetnikov, od katerih srednji predstavlja zavetnika cerkve, svetega Janeza Krstnika. Nad njimi so še štirje manjši kipi, tako da oltar sega tik do kamnitega stropa in skoraj popolnoma zastira pogled v notranjost votline. V svetišču včasih ni bilo ne klopi ne stolov, tako da so verniki klečali na golih tleh in domov odnesli le košček kruha iz že omenjene krušne peči.

K sreči se je kljub krušenju sten ohranilo nekaj fresk; najznamenitejša je nedvomno podoba Jezusa Kristusa na Veronikinem prtu, pa freske sonca s številnimi sončnimi žarki v prostoru na desni; znamenit je tudi zvon nad vhodnim oknom, od koder se lepo vidi Staro goro.

Posebno bogastvo svetišča pa predstavljajo kamnite konzole. Z eno se srečamo tik pred vhodom in sicer predstavlja kropilnik na človeški dlani. V notranjosti pa jih je še nekaj, na primer igralec na dude na konzoli gotskega stebra v prezbiteriju, le pozorni moramo biti nanje.

V cerkvi se nahaja tudi prastara kamnita »listina«, ki omenja Nadiške doline in ki je vzidana v kapelici na desni.

Tudi slikarski mojster Andrej iz Loke je pustil ploščo s svojim podpisom, na njen rob pa je svoje ime zabeležil tudi pomočnik Jakob, kamnosek in avtor kiparskih detajlov v svetišču. Sicer pa velja Andrej za najpomembnejšega mojstra škofjeloške šole, ki je v Benečiji ustvarila približno štirideset podobnih cerkvenih spomenikov. V večini od njih lahko najdemo tako imenovane »zlate oltarje«, ki izhajajo iz kobariške rezbarske delavnice.

Po ogledu cerkvice v Landarski jami lahko pot nadaljujemo po glavni cesti ob toku Nadiže proti Robiču in Kobaridu ali po drugi cesti proti Livku in Idrskemu. Lahko se vrnemo in gremo do Čedada ter se sprehodimo po tem zelo zanimivem mestecu, ki smo ga včasih poznali predvsem po nakupih. Čedad ima znamenito zgodovino, saj ga je ustanovil sam Julij Cezar in se tu nahaja še precej rimskih ostankov. Znan je tudi po Langobardih in je bil nekaj časa celo njihova prestolnica. Tudi ti so pustili vrsto sledov, ki so zbrani v čedajskem muzeju.

Kamnito stopnišče, ki vodi k cerkvici

Ob povratku domov pa imamo tudi možnost ustaviti se v Špetru in se od tam podamo na Staro goro ali Castelmonte, do koder imamo devet kilometrov vijugaste ceste. Stara gora je starodavno romarsko središče, kamor so tako kot na Višarje ali na Sveto Goro radi romali oboji, Furlani in Slovenci, in po njej se imenuje tudi starogorski rokopis.

Vsekakor je Beneška Slovenija vredna obiska in bi lahko v njej preživeli krasen sobotni ali nedeljski popoldan, pa še tako blizu je.

Marja Kolenc, turistična vodnica, besedilo in foto

Jezikovni kotiček

Bohoríčica je slovenska pisava, ki jo je v času reformacije prvi uporabljal slovenski protestant Primož Trubar, avtor prvih dveh slovenskih tiskanih knjig *Abecednik in Katekizem*. Pisava se imenuje po Adamu Bohoriču, ki je v slovnici *Arcticae horulae* (*Zimske urice*) prvi znanstveno določil pravopisna pravila za to pisavo.
Trubar pri pisanju ni bil dosleden in je isti glas pisal na različne načine. Bohorič je postavil trdnejša pravopisna pravila, ki se od današnjega slovenskega pravopisa ločijo zlasti po pisavi sičnikov in šumnikov:
sičniki: c – z, s – ſ, z – s
šumniki: č – zh, š – sſ, ž – sh
Škrabčeva knjižnica na Kostanjevici hrani originalno Bohoričevo slovnico: *Arcticae horulae, 1984, Witenberg.*
Bohoričica je bila v rabi od sredine 16. do sredine 19. stoletja, ko jo je zamenjala **gajica –** današnja pisava.

*

Andrej A. Golob, eden najbolj dejavnih članov Goriškega literarnega kluba GOvoRICA, ki skrbi tudi za izdajo literarnega glasila GOvoRIŠKI ZAPISI, se v pisavi na svoj način zgleduje po bohoričici, tako da šumnikom namesto strešice dodaja kar črko h, kot se je za to odločil Trubar.

č – ch, š – sh, ž – zh

Poskusite prebrati nekaj zanimivih Golobovih sloganov, ki jih tudi oblikuje:
Kako obsezhen je obseg?
Kako prijeti shkorpijona za roge?
Kadar chasa je dovolj, na dogodek vedno se zamuja.
Dan na dan je vsak od nas zvecher zaspan.
Vsak ima zajamcheno jamo.

Navedeni črkopis je prva uporabila revija Svoboda, Resnica, Pogum (SRP), ki je začela izhajati v Ljubljani leta 1993 in ga je poimenovala *posodobljena bohoričica.*

Na zgornji zapis me je spodbudil članek Hotel Sabotin v februarski številki Solkanskega časopisa 2022. Hotel je predstavljen tudi z novo gostinsko ponudbo TAKE AWAY paket, v katerem ponuja štiri različne pakete slastnih prigrizkov.
Zgleda, da ne premoremo več slovenskega poimenovanja za ponudbo sicer tudi domačih jedi.

Dober tek pri TAKE AWAY *frtalji!*

Katarina Vuga

Foto kotiček

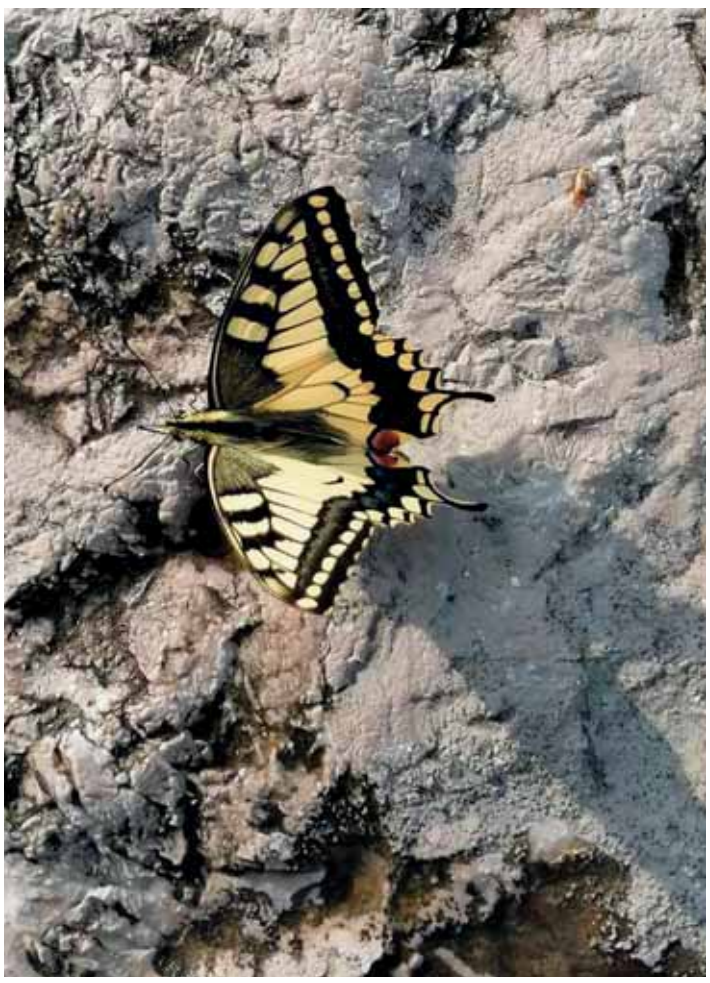

Andrejeve anekdote

Kauc an Nane

Janez Kauc, ki smo mu prauli tudi duəjka špadna zaradi nog na o an ki je stau na Placi u Brbalčavi hiši an je na usakəm zbori Sukencu kriču, da nam bojə farji frderbali našu

zlatu mladinu, je ən dən ustavu Nane od Lahča, ki je usako jutro šla h məši, an ji reku: »Nane, kəkuə muəreš vjərvat u Boga, če ga nisi še ənkuli vidla?« Nane mu reče: »Sa tudi tojə riti še nisəm ənkuli vidla, ma vjəm, da ju jəmaš.«

Kauc je soju ihtu utolažu šele damə, kər je poglədu na slikə Marxa an Engelsa, objəšenə na zidi.

Cambridge

Kər smo glədali po televiziji u sukenski kavarni na Placi Giro d'Italia, səm prašu Al-

bina Skubina, če vidi kej Slaukota Kurinca, ki je ljəta 1949 suədu na djərki səs kuəlami po Sloveniji an Hrvaški. Odgovoru mi je: »Ja, on živi u Kuəpri an na radjoti Kuəpər jəma nu športnu oddaju. Soja žena səs Kembridža pa na radjoti skrbi za oddajə u taljanščini.«« Kər səm ga prašu, če je kədaj tudi predavala na univerzi u Cambridgi u Angliji, mi je reku: »Ma ne, ne, ona je rojena na Kambrjəškəm. Kembridž pravijo Kambrjəškemu səmo Kurincu an mi, ki smo od njəh žlahta.«

Turistični boni

Jakme sə je zlogu susjədu Kəpetu, ki ni biu, təkuə ku Jakme, še ənkuli u hoteli, da sta

səz ženu ponucala Počivalškavə bonə u hoteli na muərji səs tremi zvjəzdicami. Kəpe ga praša: »Kajšən pa je hotel səz adnu zvjəzdicu, sa je višno tudi bol poceni?« »Ja, səz adnu zvjəzdicu jəmaš na lavandini nu broku uədə, kadin za sə umujt an nu tavalju za sə obrisat, pot pastjəlju pa bokau,« mu reče Jakme. »Kajšən pa je hotel səz dvjəmi zvjəzdicami?« je fjərpčən Kəpe. »Ja, po mojəm jəmaš u hoteli səz dvjəmi zvjəzdicami pot pastjəlju dva bokala,« mu reče Jakme.

Pohani piščənci

Kər je Hajne (Henrik Štrukelj), šufer pər Autoprometi Gorica, zamenju šuferja, ki je uəzu korjəru na liniji Ljubljəna – Prezid an je prespau u Prezidi na Hrvaškəm, smo vjədli, da bo ot tam pərnesu domačə piščəncə za soju oštariju u Klomperki an da jəh bomo tudi mi mjəli za merendu. Kər smo jəh guštjərali, je u pisarni lepuə dišalo, zatuə je reku naš kapo Stanko Božjak: »Dreja, kər boste druhkat šli po piščəncə h Hajneti, pərnesi tudi mene štjəri stegəncə za damu.« Kər je pršu tisti dən an səm odložu kartunastu škatlu səs piščəncami na soju pisalnu mizu,

mi reče Stanko: »Ma Dreja, ki ti je špušču tič?« Poglədu səm pruəti butjəgi na sivih hlačah an vidu, da mi je objəla od pohanih piščəncu pokapala hlačə. Mila, žena od Hajneta, je pohanə piščəncə zavila u kartu velinu, zatuə ki tiskat še ni blo najlon škartocu.

Falš zgonjenje

Kər je picamort Giacinto del Bon, ki smo ga klicali *Furlan*, zašlišu, da je u sukenskim teri komu zadnjič pozgonilo, je ponavadi šou u kavarnu na Placi na pu litra. Glədu je skuəz okno, če bo vidu koga pret po Placi səs faruža, da bo zvjədu, duə je umrou, da mu bo skopu jəmu na žegni an bo dobu kajšən šold na rəku. Enkat je čaku an čaku an potle je vidu, da ni pəršu nobedən səs faruža. Kelnarci je reku: »*Marie, spiete un poc par vè i bečs*.« (Marija, počaki numəlo za šoldə). Šou je u faruž an prašu župnika Andreja Simčiča: »*Compagn plevan, cui le muart?*« (Tovariš župnik, duə je umrou?). Župnik mu je povu, da je u Ameriki umrou ən Sukenc an da je soja žlahta pəršla naročt, da mu u sukenski cjərkvi pozgonimo. Šaldu pokləpən je šou nazaj u kavarnu an reku: »Marie, nuje di fat. Torni doman a paja' il cont, specialmentri se varan dibisugne a scava une buse in tal cimitieri.« (Marija, na bo nəč šoldu. Pridem plačet jutre, posebno, če bo trjəba skopat kajšnu jəmu na žegni).

Səs kelnarcu Mariju z Uəšljeka an župnikəm Simčičəm sə je Furlan narbol rad pogovarju kar u soji furlanščini, sa sə oba znəla furlansko.

Furlana sə dobro zmislimo, da je ob pogrebah pršu u hišu prašat: »Žvežda roša o kroče?« Kər je zvjədu, ki čejə doməči, je uzdignu sedalo od fjakarja an uzou uən kriš al rusu zvjəzdu an tisto utəknu na vrh karocə, ki sju uljəkli konji ot Komunalə. Təkuə smo tiskat ločavali cerkveni pogreb od civilniga. Kriš je ostau, rusu zvjəzdu pa je na osmrtəncah zamenjela palmova veja.

Andrej Černe
Gorazd Perko, karikature

Hotel Sabotin

Okusen postanek na kolesarskem izletu

Skupni imenovalec in gostoljubna postojanka na poti raziskovanja: Hotel Sabotin v Solkanu. Vodja hotela Jana Jakin Petejan, nam je zaupala da je to Hotel Sabotin pravi prostor za oddih in okrepčilo za vse, ki ste odpravljajo na dnevne izlete v okolici. »*Razmišljamo zeleno, ponosno nosimo naš Zeleni ključ in k zelenim aktivnostim spodbujamo*

tudi goste hotela, tudi tako, da avtomobila za čas obiska pri nas zamenjajo za kolo,« pravi vodja Hotela Sabotin.

Pri njih se v teh poletnih dnevih srečujejo tako domačini kot številni obiskovalci iz tujine. Med kolesarskimi navdušenci je veliko Avstrijcev, Nemcev, Italijanov, pa tudi iz bolj oddaljenih krajev se k nam pripeljejo na večdnevne kolesarske ture. Veliko k promociji kolesarstva na Goriškem prispevajo prepoznavne mednarodne kolesarske prireditve, kot sta na primer Giro d'Italia in Dirka po Sloveniji.

S podobami in tudi okusi vrtnic

Ves mesec maj je bil v Sabotinu vrtnično obarvan. Vrtnice, te kraljice med rožami, ki tako lepo krasijo naše okolje, so tudi letos dobile mesto tako na razstavi kot tudi na krožnikih v restavraciji Hotela Sabotin. Obiskovalcem so se predstavili člani slikarske sekcije društva KUL-TU-RA Renče, ob otvoritvi razstave pa je nastopil tudi MePZ Nova Gorica. Ustvarjalci so vrtnice upodobili *po večini v kombinaciji s figuro in na način, ki se mu na slikarskih delavnicah z mentorico, akad. slikarko Jano Dolenc, posvečajo v zadnjem obdobju.*

Vrtnice so v kuhinji od nekdaj uporabljali številni narodi, predvsem za aromatiziranje različnih vrst peciva. Mojstri raznovrstnih rožnih sladic so bili predvsem Arabci in Francozi, ki že stoletja slovijo po dišečih rožnih sirupih, čajih, prelivih, marmeladah in še čem. V kuhinji Hotela Sabotin pa so tokrat, v čast Festivala vrtnic in v poklon mestu vrtnic, ustvarili nekaj zanimivih in res okusnih jedi z vrtnicami. Marsikdo je bil presenečen, da se vrtnice tako dobro okušajo v hladnih, toplih in glavnih jedeh, ne le sladicah. Tudi druženj ob pici z vrtnicami se je zvrstilo kar nekaj. Na vrtnice nas ne nazadnje vežejo lepi spomini, tudi taki za skupino mizo.

V Hotelu Sabotin nadaljujejo z razstavami

Vse do konca junija si bo v prostorih avle in restavracije mogoče ogledati fotografska dela Dušana Miške, aktivnega člana Foto kluba Nova Gorica, ki se s fotografijo amatersko ukvarja že skoraj 50 let. Za svoje fotografije pa je prejel številne nagrade tako na domačih kot tudi tujih tekmovanjih. Od leta 1993 je »mojster fotografije Fotografske zveze Slovenije«, leta 2000 pa mu je Mednarodna fotografska zveza za njegove dosežke podelila naziv »ekscelenca FIAP«. Na tokratni razstavi, ki jo je poimenoval **V ZRAKU**, se predstavlja s fotografijami, ki jih je posnel v Trstu, Vidmu, Gradežu, Rivoltu in Lignanu. Izbiral je trenutke, ki so se mu zdeli kompozicijsko in barvno najbolj zanimivi. Za razstavo je pripravil izbor treh zvrsti zračnega dogajanja: osrednje mesto imajo letala, ob njih pa še padalci in balonarji.

V juliju pa si lahko obetamo novo razstavo slikarskih, keramičarskih in fotografskih del članov Kulturno umetniškega društva Goriška paleta.

Za brezskrbno in okusno praznovanje v Hotel Sabotin

Boste v poletnih mesecih praznovali? Si želite brezskrbnega druženja ob odlični hrani in prijazni postrežbi. V Hotelu Sabotin znajo poskrbeti za vse, res vse, tudi skupine do 120 gostov. Pri njih se lahko dogovorite za slavnostno pogostitev ali bolj preprosto druženje ob prigrizkih in kozarčku izbranega vina. Ljubitelje pic vedno znova presenečajo z novimi kombinacijami. Tako je tudi letos. Poletna pica (*odlično testo, namaz iz kisle smetane, svež paradižnik, dimljen losos, bazilika, pesto s pinjolami in rukolo*) vabi v udobje senčnega poletnega vrta, kjer vam v opoldanskem času vsak dan postrežejo tudi z malicami in kosili. Sicer pa je restavracija Hotela Sabotin odprta vsak dan med 11.00 in 21.30.

Lavra Peršolja Jakončič

Anketa

Anketa o interesu občanov Solkana o vzpostavitvi Doma vseh generacij Solkan

V objektu »Vina Gorica« v Solkanu želimo vzpostaviti Dom vseh generacij Solkan, večnamenski prostor, ki bi z različnimi aktivnostmi obogatil družabno življenje prebivalcev Solkana.
Z anketo želimo ugotoviti, kakšne so dejanske potrebe prebivalcev Solkana po tovrstnem centru, ali prebivalci izkazujejo interes po vzpostavitvi Doma, ter pridobiti čim več predlogov za programe in storitve, ki bi jih dom lahko ponujal.

Možnosti oddaje ankete v fizični obliki:
- osebno na lokaciji KS Solkan
- po navadni pošti na naslov: **Trg Jožeta Srebrniča 7, 5250 Solkan**.

Rok za oddajo ankete je do **20. julija 2022.**

Obkrožite enega ali več izbranih odgovorov ali napišite odgovor, ki se zahteva od vas.

1. Spol: • moški • ženska

2. Starost: • do 29 let • od 30 do 65 let • 66 let in več

3. Ali ste zadovoljni z družabnim življenjem in aktivnostmi, ki se dogajajo v Solkanu? • da • ne

4. Ali menite, da Solkan potrebuje vzpostavitev Doma vseh generacij Solkan, katerega namen bi bil obogatiti družabno življenje občanov različnih generacij?
• da • ne

5. Katere aktivnosti naj bi se po vašem mnenju izvajale v Domu vseh generacij Solkan? (lahko obkrožite več odgovorov)
- različna predavanja in predstavitve znamenitosti Solkana ter pomembnih osebnosti (Solkanski most, Sveta Gora, kajakaštvo + Soča, solkanski mizarji, industrija apna, zbirka grafik Vladimirja Makuca, kiparja brata Kalin, Jure Franko …)
- večnamenska dvorana
- knjižnica in multimedijski center
- prostori za mlade (center kreativnosti)
- dnevni center za starejše (Hiša dobre volje)
- manjša športna dvorana

drugo: _____

6. Ali bi nam želeli še kaj dodatno sporočiti?

_____

Iskreno se vam zahvaljujemo za sodelovanje in pomoč.

Oglasi

POSLOVNA DARILA·TISK NA TEKSTIL
ZASTAVE·NALEPKE·MAJICE·PANOJI

SOLKAN
SITOGRAFIKA

www.sitografika.si · sitosolkan@siol.net

DOMINO sistemi

DOMINO SISTEMI Računalniške storitve d.o.o.
Klementa Juga 7, 5250 Solkan

Tel: 05/ 33 33 670, e-mail: info@domino-sistemi.si

Računalniška oprema in storitve po vaši meri:

- ✓ Prodaja in servis računalnikov in druge opreme najboljših blagovnih znamk (HP, Lenovo, Dell, Asus…)
- ✓ Strežniki za mala in srednja podjetja
- ✓ Licenčna programska oprema (Microsoft, Autodesk, Adobe …)
- ✓ Vzdrževanje IT omrežja in sistemov
- ✓ Protivirusne rešitve, požarne pregrade
- ✓ Izdelava varnostnih kopij podatkov
- ✓ Reševanje izgubljenih podatkov z okvarjenih diskov
- ✓ Delo na daljavo

KOMBI PREVOZI

031-628-580 VASJA

PREVERJENA
RABLJENA VOZILA

Preverjena zgodovina vozil
Kredit ali leasing
Do 12 mesečno jamstvo
Pregled po 140 kontrolnih točkah

stavanja
Preverjena rabljena vozila

Audi Service · SEAT · ŠKODA

Nova Gorica t: 05 33 84 590 · **Tolmin** t: 05 38 00 550
www.stavanja.si

MAS AVTO
KIA - največ avta za Vaš denar.
MAS AVTO d.o.o.
Uradni zastopnik in serviser za vozila Kia.
BestBuy AWARD® - najboljše razmerje med ceno in kakovostjo
KIA Movement that inspires

IZJEMNO UGODNE CENE SKUTERJEV IN E-KOLES

SKUTERJI SYM

JET 14 50/25 E5

E-KOLESA
S-BIKES

zložljivo kolo F50e

mestno kolo C70e

SUV kolo C80e PRO

NA ZALOGI - DOBAVA TAKOJ

+386 5 333 03 03 masavto.kia.si
Mas Avto d.o.o.,Industrijska cesta 4 F, Kromberk, Nova Gorica.

Oglasi

Enia Leban

Buska Blink

Razvedrilo - Obvestila

						AVTOR: MATJAŽ HLADNIK	SPREMEMBA SISTEMSKE UREDITVE	OSNOVNI DELCI SNOVI	24 UR	POŠKODBA KOŽE IN TKIVA ZARADI OGNJA	KAR SE NAMLATI
						ŽLAHTNI PLIN (Rn)					
						DEL KOLESARSKE DIRKE					
						GLAS, GLASNIK					
						PRINCIP DAOIZMA					
									KELLY LYNCH		
									RUMENO RJAVA BARVA		
TELESCE Z DEDNO SNOVJO, KI OB DELITVI RAZPADE NA ENAKA DELA	DENARNO POSOJILO	NAŠA MISS LETA 2001 DREMELJ	OSKAR ZORNIK	BOKSAR TYSON	KUŽNA BOLEZEN, KOZE / VEČJI KOS POHIŠTVA						
								VELIK MORSKI SESALEC / NOVINAR DOBRŠEK			
POVZETEK						GL. MESTO GRČIJE / NEUREJENO STANJE					
ELZA BUDAU			NEMŠKI NOGOMETNI VRATAR (OLIVER) / MALI TAT				DRŽAVA BLIŽNJEGA VZHODA / PRIBOR ZA REZANJE				
KEMIČNO SREDSTVO ZA ČIŠČENJE									MLETO ŽITO	SESEDEK, SEDIMENT	STAVKAR
LETOVIŠČE PRI OPATIJI				TOVARNA V CELJU / PRIPRAVA ZA IZMETAVANJE				OSEL / CVETLICA, KI RASTE NA GOLICI			
FRANC. KOMIK (JACQUES)					MILOST, BRHKOST / ŽALOST, TRPLJENJE, BOLEČINA						
POMOČ: FONEM KAHN NAMLATEK VARIOLA	NAŠ PESNIK (DRAGOTIN)	VDOLBINA, IZJEDA / RAVEN SVET, RAVNINA					ANGLEŠKA PLOŠČINSKA MERA / KOLODVOR. PLOŠČAD				
GOSTILNIČAR, BIRT						IT. MODNA LUKSUZNA ZNAMKA / METKA ALBREHT					
EVE ARDEN			EDAMSKI SIR / IRSKA REPUBLIK. ARMADA						LADO JAKŠA / BIVALIŠČE UMRLIH, NAVJE		
OBJAVA NA TWITTERJU, ČIVK					CARINSKI USLUŽBENEC / DENIS AVDIĆ						
NAŠA MISS LETA 2016 (MAJA)						NAŠ ELEKTROTEHNIK IN IZUMITELJ (MARIJ)					
ZNAK ZA ENAKOST						DODATNA NAVARJENA PLAST KOVINE					

Ljubu Batagelju, znanemu solkanskemu žar mojstru, ki v prostem času tudi ribari, se je nasmehnila sreča. V rokah drži kar 69 cm veliko in 3,5 kg težko šarenko.

Solkanski praznik

Svet KS Solkan je na svoji redni seji sprejel sklep, da se bo 10. septembra v organizaciji KS Solkan izvedel tradicionalni krajevni "Solkanski praznik" s pričetkom ob 19.00 ur. Po kulturnem programu in podelitvijo priznanj zaslužnim krajanom in delovnim organizacijam iz Solkana bo zabava s plesom. Igral bo ansambel Koktelsi in DJ. Za hrano in pijačo bo poskrbljeno.

VSTOP PROST!

Krajane prosimo, da v kolikor imate predlog za nagrajenca izpolnite obrazec, ki ga dobite na sedežu KS Solkan in na internetni strani:

http://www.solkan.si/krajevna-skupnost/podelitev-priznanja-ks-organizacijam-in-posameznikom

Rok oddaje je **10. avgust 2022.**

Natančnejši program prireditev bo objavljen v mesecu juliju v medijih in na socialnih omrežjih.